

Επιτομή ελέγχου

Απόκριση στη νόσο COVID-19

Εκθέσεις ελέγχου που δημοσιεύθηκαν μεταξύ
Ιουνίου και Δεκεμβρίου του 2020

Η Επιτροπή Επαφών των ανώτατων οργάνων ελέγχου (ΑΟΕ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) παρέχει ένα βήμα για τη συζήτηση και διαχείριση ζητημάτων δημόσιου ελέγχου της ΕΕ. Αυξάνοντας τον διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ των μελών της, η Επιτροπή Επαφών βοηθά να καταστεί αποτελεσματικότερος ο εξωτερικός έλεγχος των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ. Επίσης, βοηθά να ενισχυθεί η λογοδοσία, να βελτιωθεί η δημοσιονομική διαχείριση της ΕΕ και να εδραιωθεί η χρηστή διακυβέρνηση, προς όφελος όλων των πολιτών της ΕΕ.

Επικοινωνία: www.contactcommittee.eu

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2021.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή, υπό την προϋπόθεση ότι γίνεται μνεία της πηγής.

Πηγή: Επιτροπή Επαφών των ανώτατων οργάνων ελέγχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

	Σελίδα
Πρόλογος	6
Σύνοψη	8
Εισαγωγή	10
Μέρος I – Αντίκτυπος της νόσου COVID-19 στην ΕΕ και τα κράτη μέλη	13
Τρία κύματα που ανατάραξαν σχεδόν όλες τις πτυχές της καθημερινότητας	13
Στο πρώτο κύμα μιας πολυδιάστατης κρίσης	16
Από ένα ελπιδοφόρο καλοκαίρι στο δεύτερο κύμα	20
Από τις ελπίδες του εμβολίου στο τρίτο κύμα	22
Αντίκτυπος σε επιλεγμένους τομείς πολιτικής σε στιγμιότυπα	24
Στιγμιότυπο 1: Αντίκτυπος στη δημόσια υγεία	25
Στιγμιότυπο 2: Αντίκτυπος στην οικονομία	26
Στιγμιότυπο 3: Αντίκτυπος στην αγορά εργασίας	27
Στιγμιότυπο 4: Αντίκτυπος στα νοικοκυριά και στα άτομα	28
Στιγμιότυπο 5: Αντίκτυπος στα δημόσια οικονομικά	29
Διαμόρφωση της απόκρισης στη νόσο COVID-19	30
Δημόσια υγεία	30
Οικονομία και δημόσια οικονομικά	37
Άλλοι τομείς	44
ΜΕΡΟΣ II – Επισκόπηση του έργου των ΑΟΕ	46
Τομέας προτεραιότητας: Δημόσια υγεία	48
Εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης	49
Πορτογαλία – <i>Tribunal de Contas</i>	49
Υποχρεωτική ασφάλιση υγείας	52
Γερμανία – <i>Bundesrechnungshof</i>	52

Δημόσιες συμβάσεις	55
Βέλγιο – <i>Rekenhof</i>	55
Κύπρος – <i>Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας</i>	58
Απογραφή ιατρικού εξοπλισμού	61
Σλοβακία – <i>Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky</i>	61
Ενημέρωση του κοινού	64
Λετονία – <i>Valsts Kontrole</i>	64
Τομέας προτεραιότητας: Ψηφιοποίηση	68
Εκπαιδευτικό σύστημα	69
Λετονία – <i>Valsts Kontrole</i>	69
Δημόσια διοίκηση	72
Κάτω Χώρες – <i>Algemene Rekenkamer</i>	72
Τομέας προτεραιότητας: Κοινωνικοοικονομική απόκριση	75
Επιχειρήσεις	76
Κάτω Χώρες – <i>Algemene Rekenkamer</i>	76
Καθεστώς αναστολής εργασίας	79
Λετονία – <i>Valsts Kontrole</i>	79
Διαχείριση κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης	82
Λιθουανία – <i>Valstybės kontrolė</i>	82
Η οικονομική απόκριση της ΕΕ	85
Ευρωπαϊκή Ένωση – <i>Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο</i>	85
Τομέας προτεραιότητας: Δημόσια οικονομικά και συναφείς κίνδυνοι	89
Δημόσια οικονομικά και συναφείς κίνδυνοι	90
Κάτω Χώρες – <i>Algemene Rekenkamer</i>	90
Σουηδία – <i>Riksrevisionen</i>	93
Κίνδυνοι κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού	96
Πορτογαλία – <i>Tribunal de Contas</i>	96
Τομέας προτεραιότητας: Γενική απόκριση σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης	98
Όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης	99
Ρουμανία – <i>Curtea de Conturi a Romaniei</i>	99

Περιεχόμενα

5

Τοπική αυτοδιοίκηση	103
Πορτογαλία – <i>Tribunal de Contas</i>	103
Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020	106
Συνομογραφίες	114
Γλωσσάριο	116

Πρόλογος

Το λιγότερο που μπορούμε να πούμε για το 2020 ήταν ότι στάθηκε μια εξαιρετικά ασυνήθιστη χρονιά. Η παγκόσμια πανδημία COVID-19 προκάλεσε μια πρωτοφανή υγειονομική και οικονομική κρίση. Μεταξύ των πολλών επιπτώσεών της, η κρίση επηρέασε σημαντικά το έργο των ανώτατων οργάνων ελέγχου (ΑΟΕ) σε ολόκληρο τον κόσμο, και τα ΑΟΕ των μελών της επιτροπής επαφών δεν αποτελούν εξαίρεση. Τα ΑΟΕ της ΕΕ αντέδρασαν γρήγορα στην κρίση και αποφάσισαν να διαθέσουν σημαντικούς πόρους –τόσο άμεσα όσο και κατά τα επόμενα έτη– για την αξιολόγηση και τον έλεγχο της απόκρισης στη νόσο COVID-19. Η παρούσα επιτομή ελέγχου παρέχει επισκόπηση των σχετικών δημοσιεύσεων των ΑΟΕ που εκδόθηκαν το 2020 και, ως εκ τούτου, αντικατοπτρίζει την άμεση αντίδραση των ΑΟΕ της ΕΕ στην κρίση.

Η επιτομή συνιστά επίσης αποτέλεσμα του πρώτου «*EU Network Audit*»: πρόκειται για νέα μορφή ελεγκτικής συνεργασίας μεταξύ των ΑΟΕ της ΕΕ, που επικεντρώνεται σε στρατηγικά επιλεγμένους τομείς πολιτικής, ή σε έκτακτα γεγονότα που έχουν ή είναι πολύ πιθανό να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις κοινωνίες μας.

Ο παραδοσιακός τύπος ελεγκτικής συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο είναι ο παράλληλος έλεγχος, ο οποίος προϋποθέτει σαφώς ευθυγραμμισμένες προσεγγίσεις ελέγχου. Το μεγάλο πλεονέκτημα του «*EU Network Audit*» είναι ότι ενισχύει την ευελιξία συντονισμού μεταξύ των συμμετεχόντων, κάτι που με τη σειρά του σημαίνει ότι αυτοί μπορούν να εστιάζουν καλύτερα σε συγκεκριμένες καταστάσεις και ανάγκες (σε εθνικό επίπεδο). Δεδομένης της διαταραχής που προκάλεσε και των προβλέψιμων μεσομακροπρόθεσμων επιπτώσεών της στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της, η πανδημία αποτελεί προφανώς θέμα του νέου αυτού είδους συνεργασίας.

Κατά την άποψή μου, σε αυτό το πιλοτικό έργο αντλήθηκαν οφέλη σε μεγάλο βαθμό από την ευρύτερη προώθηση της ανταλλαγής απόψεων σε επαγγελματικό επίπεδο, σχετικά με τις νέες προκλήσεις που θέτει η πανδημία. Παραδείγματος χάριν, με πρωτοβουλία των ΑΟΕ της Φινλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, η ομάδα έργου του EUROSAI για τη νόσο COVID-19¹ ανέπτυξε πολυάριθμες δραστηριότητες για την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και της αμοιβαίας υποστήριξης αναφορικά με τις συναφείς ιδέες, προσεγγίσεις και εμπειρίες ελέγχου.

Η επιτομή ξεκινά με μια γενική εισαγωγή στην πανδημία, καθώς και σύνοψη των επιπτώσεών της στα κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των αντιδράσεων που πυροδότησε. Ακολουθεί επισκόπηση των ελεγκτικών εργασιών που πραγματοποιήθηκαν και αναφέρθηκαν το 2020 από έντεκα ΑΟΕ της ΕΕ σε πέντε

¹ Ομάδα έργου του EUROSAI για τον έλεγχο της απόκρισης στην πανδημία COVID-19

τομείς προτεραιότητας: δημόσια υγεία, ψηφιοποίηση, κοινωνικοοικονομική απόκριση, δημόσια οικονομικά και συναφείς κίνδυνοι, και γενική απόκριση σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης.

Ευελπιστούμε ότι το έργο και η προσήλωσή μας στη βελτίωση των επιδόσεων και της λογοδοσίας του δημόσιου τομέα σε ολόκληρη την ΕΕ θα μπορέσουν να συμβάλουν στη βελτίωση της παροχής δημόσιων υπηρεσιών προς όφελος όλων των πολιτών της ΕΕ.

Klaus-Heiner Lehne

Πρόεδρος της Επιτροπής Επαφών

Σύνοψη

I Η ανθρωπότητα έχει γνωρίσει ελάχιστες υγειονομικές κρίσεις με το αποδιοργανωτικό αποτέλεσμα της πανδημίας COVID-19, της οποίας ο αντίκτυπος είναι τεράστιος στην κοινωνία, τις οικονομίες και τους πολίτες παγκοσμίως. Οποιαδήποτε εκτίμηση των επιπτώσεων της στην ΕΕ και στα κράτη μέλη μπορεί να είναι –στην καλύτερη περίπτωση– μάλλον ενδεικτική σε αυτό το στάδιο, αλλά ξεχωρίζουν ήδη ορισμένες πτυχές ξεκάθαρα:

- o πολυδιάστατος χαρακτήρας της κρίσης·
- o ουσιαστικός και ανατρεπτικός αντίκτυπος της στο σύνολο της ΕΕ·
- o ασύμμετρος αντίκτυπος της στα διάφορα κράτη μέλη, αλλά και σε περιφερειακό ή ακόμη και τοπικό επίπεδο, τόσο χρονικά όσο και ποσοτικά ή ποιοτικά.

II Στους περισσότερους από τους βαρύτερα πληγέντες από την πανδημία τομείς, η ΕΕ διαθέτει περιορισμένα μόνο περιθώρια δράσης. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι δεν διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα της δημόσιας υγείας και εν μέρει στο χαμηλό επίπεδο ετοιμότητας ή στην αρχική απουσία ομοφωνίας μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με έναν κοινό τρόπο απόκρισης. Λόγω της αρχικής ασυμμετρίας της κρίσης και της απουσίας συντονισμένης προσέγγισης της ΕΕ, οι εθνικές και περιφερειακές κυβερνήσεις ενήργησαν ανεξάρτητα κατά τον σχεδιασμό των μέτρων πρόληψης και περιορισμού της εξάπλωσης της λοίμωξης, κατά την προμήθεια μέσω ατομικής προστασίας ή κατά την κατάρτιση πακέτων ανάκαμψης και προγραμμάτων διατήρησης θέσεων εργασίας προκειμένου να μετριάσουν τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες.

III Εντούτοις, παρά τις δυσκολίες στην αρχή της κρίσης, φαίνεται ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη βελτίωσαν τη μεταξύ τους συνεργασία, δρώντας περισσότερο συμπληρωματικά, προκειμένου να μετριασθούν οι επιπτώσεις της κρίσης. Η καλύτερη απόδειξη του γεγονότος αυτού ήταν η συμφωνία σχετικά με το μέσο ανάκαμψης *NextGenerationEU*, το μεγαλύτερο και περισσότερο προβλεβημένο από όλα τα μέσα, με τα οποία η ΕΕ εισήλθε σε αχαρτογράφητα νερά, προκειμένου να καταπολεμήσει τις προκλήσεις και τις μακροχρόνιες συνέπειες της πανδημίας.

IV Από την παρούσα επιτομή προκύπτει ότι τα ΑΟΕ των κρατών μελών και το ΕΕΣ αντέδρασαν γρήγορα στην τρέχουσα κρίση και έχουν πλέον αναλάβει πολλές δραστηριότητες ελέγχου και παρακολούθησης. Πέραν των 48 ελεγκτικών δραστηριοτήτων που ολοκληρώθηκαν το 2020, περισσότερες από 200 ακόμη βρίσκονται σε εξέλιξη ή έχουν προγραμματιστεί και θα ολοκληρωθούν εντός του 2021 ή του 2022.

V Στην επιτομή παρουσιάζονται συνοπτικά 17 εκθέσεις που δημοσιεύθηκαν το 2020 από έντεκα ΑΟΕ της ΕΕ², ομαδοποιημένες σε πέντε τομείς προτεραιότητας, ήτοι αυτούς της δημόσιας υγείας, της ψηφιοποίησης, της κοινωνικοοικονομικής απόκρισης, των δημόσιων οικονομικών και των σχετικών κινδύνων και της γενικής απόκρισης στα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης.

² ΑΟΕ του Βελγίου, της Γερμανίας, της Κύπρου, των Κάτω Χωρών, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σλοβακίας, της Σουηδίας και του ΕΕΣ.

Εισαγωγή

1 Η ανθρωπότητα έχει γνωρίσει ελάχιστες υγειονομικές κρίσεις με το αποδιοργανωτικό αποτέλεσμα της πανδημίας COVID-19, της οποίας ο αντίκτυπος είναι τεράστιος στην κοινωνία, τις οικονομίες και τους πολίτες παγκοσμίως. Συνιστά απειλή για τη ζωή των πολιτών της ΕΕ και έχει επίσης αυξήσει την επιβάρυνση για τα συστήματα δημόσιας υγείας μας, ενώ οδήγησε και σε αιφνίδια αντιστροφή της ανάπτυξης. Η οικονομική δραστηριότητα επιβραδύνθηκε απότομα έως τα μέσα του 2020, προκαλώντας απότομη αύξηση της ανεργίας. Σύμφωνα με τις αρχικές προτεραιότητες που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τα μέτρα που έλαβε η ΕΕ για την άμβλυνση των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 επικεντρώθηκαν στον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού, στη διασφάλιση του εφοδιασμού με ιατρικό εξοπλισμό, στην παροχή βοήθειας στους ερευνητές για την ταχεία εξεύρεση εμβολίου και στην παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη ώστε να αντεπεξέλθουν στις κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν³.

2 Επειδή, μεταξύ άλλων παραγόντων, ο ιός εξαπλώθηκε σε διάφορες χώρες με διαφορετικούς ρυθμούς, είχε ασύμμετρο αντίκτυπο εντός της ΕΕ. Αυτό, σε συνδυασμό με την έλλειψη συντονισμένης προσέγγισης της ΕΕ κατά την έναρξη της πανδημίας, σήμαινε ότι οι εθνικές κυβερνήσεις υιοθέτησαν ευρύ φάσμα διαφορετικών μέτρων και προσεγγίσεων για τον περιορισμό της μετάδοσης του ιού, τη διασφάλιση των συστημάτων δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων. Η αντίδραση περιλάμβανε κλείσιμο των συνόρων, καθολικά και τοπικά περιοριστικά μέτρα, καθώς και αυστηρά μέτρα υγιεινής και ασφάλειας. Στο κοινωνικοοικονομικό μέτωπο, διατέθηκε μαζική δημοσιονομική στήριξη για την προστασία των επιχειρήσεων, των νοικοκυριών και των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο.

3 Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη θέσπισαν μέτρα για την ενίσχυση των τοπικών και περιφερειακών οικονομικών και προχώρησαν σε χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων. Στον βαθμό που ήταν σε θέση να το πράξουν, οι εθνικές κυβερνήσεις ανακοίνωσαν επίσης δέσμες μέτρων για την ανάκαμψη των επενδύσεων τα οποία, συνολικά, είναι ήδη πολύ υψηλότερης αξίας από εκείνα που εγκρίθηκαν κατά τη

³ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, *Συμπεράσματα του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μετά την τηλεδιάσκεψη για τη νόσο COVID-19*, 10.3.2020.

χρηματοπιστωτική κρίση του 2008⁴. Οι εν λόγω δημόσιες επενδύσεις αποσκοπούν στον μετριασμό των αρνητικών συνεπειών των περιοριστικών μέτρων και στην παροχή ταχείας οικονομικής τόνωσης για τη διατήρηση και, σε ορισμένους τομείς πολιτικής, ακόμη και τη βελτίωση της κατάστασης πριν από την κρίση. Οι περισσότερες δαπάνες ανάκαμψης δίνουν προτεραιότητα στη δημόσια υγεία, την ψηφιοποίηση, την κοινωνική προστασία και την ευρύτερη οικονομία –άλλοτε αδιακρίτως και άλλοτε με σκοπό τη διευκόλυνση της πράσινης μετάβασης.

4 Σκοπός της παρούσας επισκόπησης δεν είναι να περιγράψει όλες τις πτυχές της γένεσης και της εξάπλωσης του κορονοϊού, ούτε να αντιμετωπίσει πλήρως τον αντίκτυπο του στην ΕΕ και τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της αντίδρασής τους⁵, αλλά να συμβάλει στην κατανόηση του γενικού πλαισίου και των συνθηκών υπό τις οποίες τα ΑΟΕ έχουν επιτελέσει το έργο τους. Ως εκ τούτου, το **Μέρος I – Αντίκτυπος της νόσου COVID-19 στην ΕΕ και τα κράτη μέλη** εστιάζει στον αντίκτυπο σε επιλεγμένους τομείς στην ΕΕ και στις αναληφθείσες δράσεις –κυρίως σε επίπεδο ΕΕ– για την αντιμετώπιση των προκλήσεων σε υγειονομικό, κοινωνικοοικονομικό και δημοσιονομικό επίπεδο. Επιπλέον, γνωρίζοντας ότι σχεδόν οποιαδήποτε εκτίμηση επιπτώσεων μπορεί στην καλύτερη περίπτωση να είναι μάλλον διστακτική προς το παρόν, δημιουργήσαμε μια σειρά από στιγμιότυπα για να καταδείξουμε τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της κρίσης, αλλά και τον ουσιαστικό, αν και ασύμμετρο αντίκτυπο της στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Δεδομένου ότι τα εθνικά μέτρα διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, και δεδομένου ότι η ποιότητα και η ποσότητα των διαθέσιμων δεδομένων δεν επιτρέπουν ουσιαστική σύγκριση, επισημαίνουμε μόνον ορισμένα εθνικά μέτρα σε τομείς που αποτέλεσαν αντικείμενο ελέγχων από μεμονωμένα ΑΟΕ.

5 Το 2020, έντεκα ΑΟΕ της ΕΕ⁶ δημοσίευσαν 48 εκθέσεις σχετικά με ευρύ φάσμα μέτρων που ελήφθησαν σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο ως απόκριση στη νόσο

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Questions and answers: Communication on fiscal policy response to coronavirus pandemic*, 3.3.2021.

⁵ Δεδομένου ότι η επιτομή ελέγχου αποτελεί ψηφιακή έκδοση και το θέμα εξελίσσεται συνεχώς, για περαιτέρω ανάγνωση προσφέρουμε συνδέσμους προς τις πλέον σχετικές διαδικτυακές πηγές τις οποίες συμβουλευθήκαμε κατά τη σύνταξη της παρούσας έκδοσης. Είναι πιθανό ότι οι πληροφορίες πίσω από αυτούς τους συνδέσμους θα επικαιροποιούνται τακτικά.

⁶ Τα ΑΟΕ του Βελγίου, της Γερμανίας, της Κύπρου, των Κάτω Χωρών, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σλοβακίας, της Σουηδίας και το ΕΕΣ.

COVID-19. Το *ΜΕΡΟΣ II – Επισκόπηση του έργου των ΑΟΕ* παρουσιάζει συνοπτικά 17 από τις εν λόγω εκθέσεις, ομαδοποιημένες σε πέντε τομείς προτεραιότητας. Σε κάθε σύνοψη αναφέρονται το πλαίσιο και η αιτιολογική βάση της ελεγκτικής δραστηριότητας, καθώς και ορισμένα κύρια πορίσματα και συμπεράσματα. Για να διατηρηθεί η επιτομή σε διαχειρίσιμη έκταση, κάθε ΑΟΕ παρείχε λεπτομέρειες για μία μόνον έκθεση ανά τομέα προτεραιότητας και όχι πάνω από τρεις συνολικά. Στο *Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020* παρέχεται πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ το 2020.

6 Από την παρούσα επιτομή προκύπτει ότι τα ΑΟΕ των κρατών μελών και το ΕΕΣ αντέδρασαν γρήγορα στην τρέχουσα κρίση. Έχουν εκτελέσει πολλές ιδιαίτερα σημαντικές δραστηριότητες ελέγχου και παρακολούθησης από τότε που η πανδημία έπληξε την ήπειρο. Πέραν των ελεγκτικών δραστηριοτήτων που ολοκληρώθηκαν το 2020, περισσότερες από 200 ακόμη βρίσκονται σε εξέλιξη ή έχουν προγραμματιστεί και θα ολοκληρωθούν εντός του 2021 ή το 2022.

Μέρος Ι – Αντίκτυπος της νόσου COVID-19 στην ΕΕ και τα κράτη μέλη

Τρία κύματα που ανατάραξαν σχεδόν όλες τις πτυχές της καθημερινότητας

7 Στα τέλη του 2019, οι τοπικές υγειονομικές αρχές στην επαρχία Wuhan (Κίνα) ανέφεραν σειρά κρουσμάτων πνευμονίας. Οι επιστήμονες αναγνώρισαν ως αίτιο την ύπαρξη ενός νέου κορονοϊού, τον οποίο ονόμασαν επίσημα «σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο κορονοϊού 2» (SARS-CoV-2). Για να αποφευχθεί η σύγχυση με τον αρχικό ιό SARS, ο οποίος εξαπλώθηκε για πρώτη φορά στην Κίνα και σε τέσσερις άλλες χώρες το 2003, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ανακοίνωσε ότι η ονομασία της νέας νόσου θα είναι «COVID-19». Καθώς ο ιός εξαπλώνεται εύκολα μεταξύ των ατόμων, εξαπλώθηκε γρήγορα σε όλο τον κόσμο. Στις 30 Ιανουαρίου 2020, ο ΠΟΥ κήρυξε την επιδημία «έκτακτη κατάσταση διεθνούς ενδιαφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας», και ακολούθως τη χαρακτήρισε ως «πανδημία» στις 11 Μαρτίου. Οι επιστήμονες συμφωνούν γενικά ότι η νόσος COVID-19 μεταδίδεται ευκολότερα και είναι περισσότερο θανατηφόρα σε σχέση, παραδείγματος χάριν, με άλλους ιούς SARS ή με την εποχική γρίπη⁷.

8 Από το Μάρτιο του 2020 έως τον Απρίλιο του 2021, η πανδημία ξέσπασε σε τρία κύματα, προκαλώντας πάνω από 30 εκατομμύρια κρούσματα και 712 000 θανάτους μόνο στην ΕΕ⁸ (βλέπε [στιγμιότυπο 1: Αντίκτυπος στη δημόσια υγεία](#)). Τον Απρίλιο του 2020, στην κορύφωση του πρώτου κύματος, τα κράτη μέλη της Δυτικής Ευρώπης επλήγησαν περισσότερο. Ωστόσο, το δεύτερο και το τρίτο κύμα (Νοέμβριος 2020 και Ιανουάριος 2021) είχαν μεγαλύτερο αντίκτυπο στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό είχαν γλιτώσει κατά τη διάρκεια του

⁷ ΠΟΥ, *Coronavirus disease (COVID-19): Similarities and differences with influenza*, 17.3.2020.

⁸ ECDC, *COVID-19 situation update for the EU/EEA*, 26.5.2021.

ΜΕΡΟΣ Ι – Αντίκτυπος της νόσου COVID-19 στην ΕΕ και τα κράτη μέλη

14

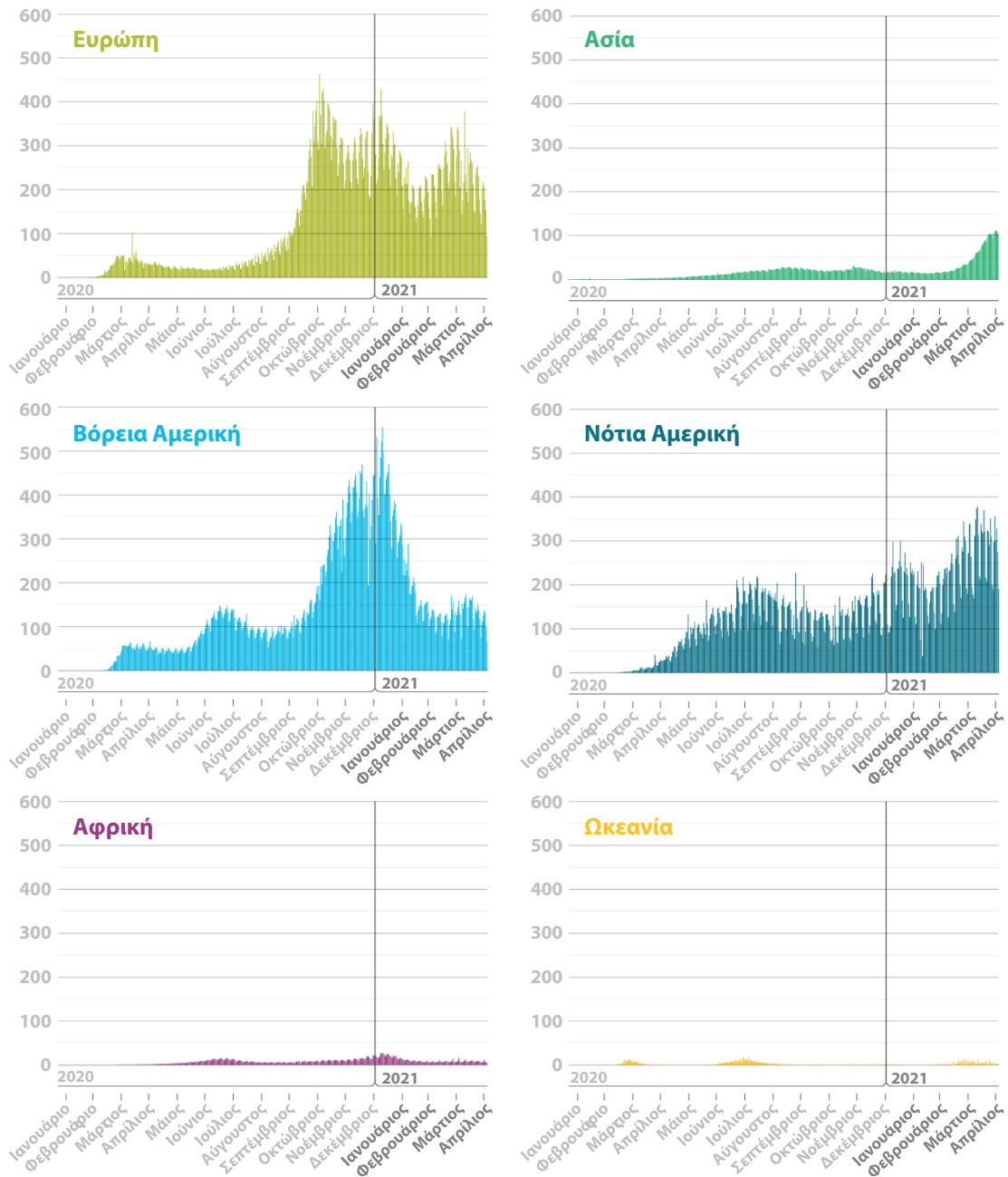
πρώτου κύματος και αντιμετώπισαν στη συνέχεια κλιμακούμενο ποσοστό λοιμώξεων⁹.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις παγκόσμιες εξελίξεις σχετικά με τη νόσο [COVID-19](#).

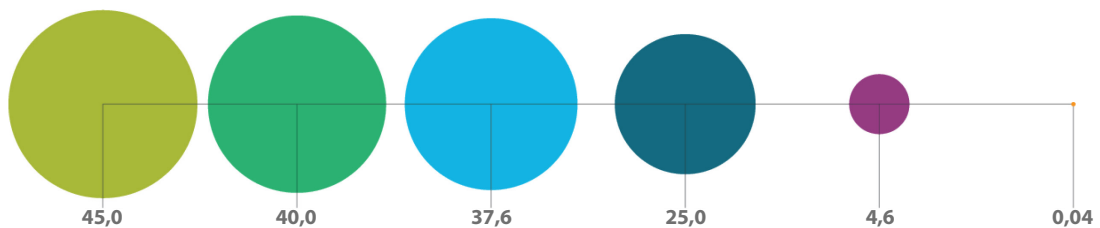
⁹ LSE, *Incorporating complexity into policy learning: The case of Covid-19 in Europe*, 22.2.2021.

ΜΕΡΟΣ Ι – Αντίκτυπος της νόσου COVID-19 στην ΕΕ και τα κράτη μέλη

Γράφημα 1 – Κρούσματα COVID-19 ανά περιοχή

Σύνολο κρουσμάτων ανά περιοχή στις 2 Μαΐου 2021 (σε εκατομμύρια)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει δεδομένων από *Our World in Data*.

Στο πρώτο κύμα μιας πολυδιάστατης κρίσης

9 Αυτό που ξεκίνησε ως υγειονομική κρίση γρήγορα εξελίχθηκε σε μια κοινωνικοοικονομική κρίση, η οποία πυροδοτήθηκε από τις προσπάθειες για τον περιορισμό της εξάπλωσης και τη διάσωση ζωών. Ως απάντηση στο πρώτο κύμα, και ελλείψει συντονισμένης προσέγγισης της ΕΕ, οι κυβερνήσεις και οι αρχές των κρατών μελών ανέλαβαν άμεση μονομερή δράση, παραδείγματος χάριν κλείνοντας ανεξάρτητα τα εθνικά σύνορα ή προμηθευόμενες προστατευτικό και ιατρικό εξοπλισμό για αποκλειστική χρήση από τους πολίτες τους. Για να περιοριστεί περαιτέρω η εξάπλωση, θεσπίστηκαν διάφορα μέτρα πρόληψης και περιορισμού, όπως η κοινωνική αποστασιοποίηση, η υποχρεωτική χρήση προστατευτικών масκών προσώπου και τα πανταχού παρόντα απολυμαντικά χεριών. Τα περιοριστικά μέτρα – τα οποία περιλαμβάνουν από επιλεκτικά μέτρα έως πλήρη διακοπή λειτουργίας– είχαν τεράστιο αντίκτυπο στην προσωπική και οικονομική δραστηριότητα. Ωστόσο, υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, ακόμη και μεταξύ των περιφερειών, όσον αφορά την αυστηρότητα και την έκταση όλων αυτών των μέτρων.

10 Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, επλήγησαν όλοι σχεδόν οι τομείς της οικονομίας (βλέπε [γράφημα 2](#)), καθώς επιχειρήσεις και εργοστάσια, εστιατόρια και μπαρ, θέατρα και αθλητικές εγκαταστάσεις ανέστειλαν τη λειτουργία τους με κρατική εντολή. Ο τομέας των υπηρεσιών, ιδίως οι μεταφορές, το λιανικό εμπόριο, η αναψυχή και η φιλοξενία (βλέπε [πλαίσιο 1](#)), υπέστησαν τεράστιες οικονομικές ζημιές. Το ΑΕΠ της ΕΕ των 27 μειώθηκε κατά 11,2 %¹⁰, σηματοδοτώντας τη σοβαρότερη οικονομική κρίση από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (βλέπε [στιγμιότυπο 2: Αντίκτυπος στην οικονομία](#)).

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο της νόσου COVID-19 στις βιομηχανίες της ΕΕ.

¹⁰ Eurostat, *Euroindicators 53/2021*, 30.4.2021.

Γράφημα 2 – Μεταβολές στον όγκο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, 2019-2020

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

11 Τα περιοριστικά μέτρα, οι καραντίνες και η αυτοεπιβαλλόμενη απομόνωση επέφεραν ουσιαστικό μετασχηματισμό της αγοράς εργασίας. Όπου και όποτε ήταν εφικτή, η τηλεργασία έγινε κανόνας. Σε περίπτωση που αυτό δεν αποτελούσε επιλογή, κατέστη αναγκαία η επιβολή προσωρινών απουσιών, απολύσεων ή μειωμένου ωραρίου εργασίας. Το πρώτο εξάμηνο του 2020 σημειώθηκε η μεγαλύτερη τριμηνιαία μείωση του ποσοστού απασχόλησης στην ΕΕ αυτόν τον αιώνα, από 73 % (πρώτο τρίμηνο) σε 72 % (δεύτερο τρίμηνο)¹¹, ποσό που ισοδυναμεί με περισσότερους από ένα εκατομμύριο επιπλέον Ευρωπαίους χωρίς θέσεις εργασίας. Περισσότερα από 19 εκατομμύρια απολύθηκαν προσωρινά και οι συνολικές πραγματικές ώρες εργασίας μειώθηκαν κατά 15 % κατά μέσο όρο¹². Τα επίπεδα ανεργίας αυξήθηκαν με περισσότερο αργούς ρυθμούς και λιγότερο αισθητά· ωστόσο, και αυτά αντικατόπτριζαν τον υψηλό βαθμό εφαρμογής προγραμμάτων διατήρησης των θέσεων εργασίας και τον αυξημένο αριθμό εργαζομένων που εγκατέλειψαν την αγορά εργασίας¹³ (βλέπε επίσης [στιγμιότυπο 3: Αντίκτυπος στην αγορά εργασίας](#)).

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με [την απασχόληση και τις κοινωνικές εξελίξεις](#).

12 Όλες αυτές οι αναταραχές είχαν σημαντικό αντίκτυπο στις αμοιβές, καθώς σήμαιναν απώλειες εισοδήματος σε όλα τα κράτη μέλη μεταξύ 1 % και 12 %¹⁴ των συνολικών αποδοχών ανά εργαζόμενο. Ωστόσο, υπήρξαν επίσης σημαντικές κοινωνικοοικονομικές διακυμάνσεις, καθώς οι ομάδες χαμηλού εισοδήματος, όπως οι νέοι και οι προσωρινά απασχολούμενοι, επηρεάστηκαν περισσότερο. Πολυάριθμα προγράμματα αποζημίωσης και διατήρησης θέσεων εργασίας (παραδείγματος χάριν SURE, βλέπε σημείο [36](#) και [γράφημα 8](#)) συνέβαλαν στον μετριασμό των χειρότερων επιπτώσεων για τα νοικοκυριά καθώς βοήθησαν να μειωθούν οι συνολικές απώλειες εισοδήματος.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με [την απώλεια εισοδήματος](#).

¹¹ Eurostat, *Δελτίο Τύπου 150/2020*, 8.10.2020.

¹² Eurostat, *Hours of work in detail – quarterly statistics*, βάσει στοιχείων του Απριλίου 2021.

¹³ ΕΚΤ, *The impact of the COVID-19 pandemic on the euro area labour market*, 7.1.2021.

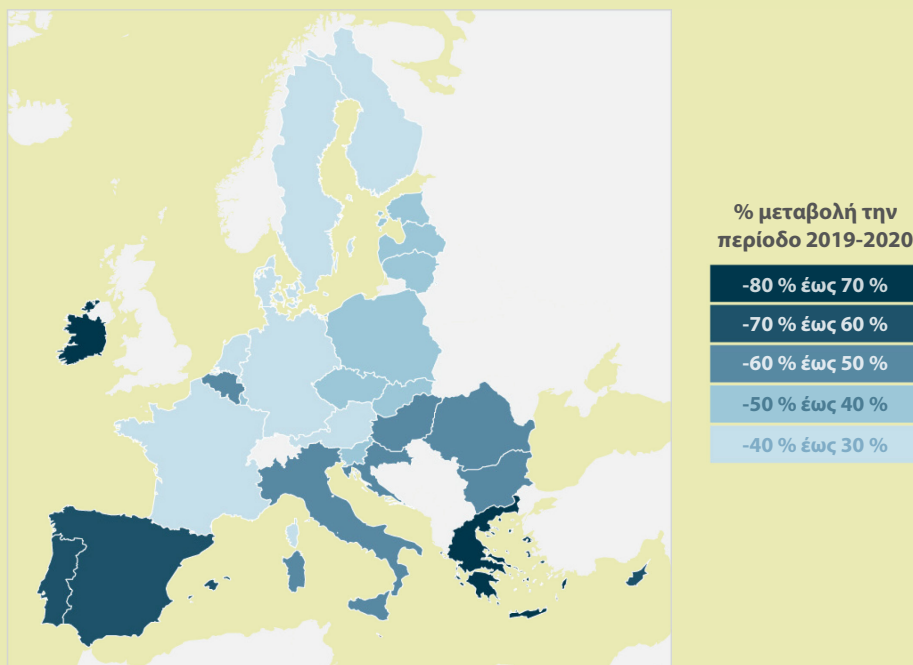
¹⁴ Με βάση την ετήσια μεταβολή, 2019-2020. Eurostat, *Impact of COVID-19 on employment income – advanced estimates*, βάσει στοιχείων του Οκτωβρίου 2020.

Πλαίσιο 1

COVID-19 και ο τουριστικός κλάδος, 2020

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών (UNWTO) δημοσιεύει τακτικά το Παγκόσμιο Βαρόμετρο Τουρισμού. Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη του έκδοση (Μάρτιος 2021), οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις μειώθηκαν κατά 73 % (άνω των 900 εκατομμυρίων λιγότεροι τουρίστες) μόνο το 2020¹⁵, γεγονός που είχε σημαντικό αντίκτυπο στο εισόδημα ξενοδοχείων και εστιατορίων, τουριστικών πρακτόρων, ταξιδιωτικών πρακτορείων, κρουαζιερών και αεροπορικών εταιρειών και έθεσε σε άμεσο κίνδυνο περισσότερα από 174 εκατομμύρια θέσεις εργασίας¹⁶ – συμπεριλαμβανομένων περισσότερων από 10 εκατομμύρια στην ΕΕ¹⁷. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Αυστρία, η Ισπανία και η Ιταλία, που εξαρτώνται ιδιαίτερα από τον τουρισμό σε διάφορα επίπεδα, ήταν πιθανότερο να χάσουν σημαντικό μέρος του ΑΕΠ τους, με καταστροφικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες¹⁸.

Γράφημα 3 – Μεταβολή της αναμενόμενης αξίας του τουρισμού, 2019-2020

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των χειμερινών προβλέψεων της Επιτροπής (2021).

Στο πλαίσιο των εκτεταμένων σεναρίων του για την περίοδο 2021-2024, ο UNWTO προβλέπει ανάκαμψη του διεθνούς τουρισμού έως το δεύτερο εξάμηνο του 2021. Ωστόσο, η επιστροφή των διεθνών αφίξεων στα επίπεδα του 2019 θα μπορούσε να διαρκέσει από 2,5 έως 4 έτη¹⁹.

Από ένα ελπιδοφόρο καλοκαίρι στο δεύτερο κύμα

13 Στο πλαίσιο αυτό, τα θετικά αποτελέσματα των περιοριστικών μέτρων, σε συνδυασμό με τις ελπίδες για εμβόλιο και τις θερινές καιρικές συνθήκες, ενθάρρυναν τις προσδοκίες ότι η πανδημία ενδέχεται να λήξει σύντομα. Τον Ιούνιο του 2020, η ΕΕ και τα κράτη μέλη άρχισαν σταδιακά να χαλαρώνουν τους κοινωνικούς και οικονομικούς περιορισμούς τους. Ο μειούμενος αριθμός κρουσμάτων και θανάτων από τη νόσο COVID-19, η ισχυρή ανάκαμψη του ΑΕΠ της ΕΕ των 27 (αύξηση κατά 11,5 %²⁰ μεταξύ του δεύτερου και του τρίτου τριμήνου του 2020) και η αύξηση των επιπέδων απασχόλησης φάνηκε να επιβεβαιώνουν την πεποίθηση ότι είχε επιτευχθεί ένα σημείο καμπής. Τα πράγματα επανήλθαν αργά σε μια κατάσταση που θα μπορούσε να ονομαστεί «κανονικότητα με περιορισμούς». Υπό την προϋπόθεση ότι θα ετίθεντο ορισμένοι περιορισμοί υγείας και ασφάλειας, επαναλειτούργησαν τα μπαρ και τα εστιατόρια, επετράπησαν κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, ακόμη και τα ταξίδια κατέστησαν και πάλι δυνατά.

14 Η αισιοδοξία των καλοκαιρινών μηνών έληξε απότομα το φθινόπωρο, όταν το δεύτερο κύμα, που οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό σε μια περισσότερο μολυσματική και θανατηφόρα παραλλαγή που εντοπίστηκε για πρώτη φορά στο Ηνωμένο Βασίλειο, ακύρωσε τις μεγάλες ελπίδες τόσο των πολιτών όσο και των πολιτικών. Όπως είχαν προειδοποιήσει οι επιστήμονες, τα ποσοστά μόλυνσης και θνησιμότητας εκτοξεύτηκαν σε πρωτοφανή επίπεδα. Τα περισσότερα κράτη μέλη επανέφεραν περιοριστικά μέτρα και ταξιδιωτικούς περιορισμούς, αν και στις περισσότερες περιπτώσεις αυτοί ήταν λιγότερο αυστηροί και συχνά επιβλήθηκαν κάπως διστακτικά, καθώς οι άνθρωποι είχαν εξαντληθεί και ήταν λιγότερο πρόθυμοι να υποστηρίξουν

¹⁵ UNWTO, *Impact assessment of the COVID-19 outbreak on international tourism*.

¹⁶ WTTC, «174m Travel & Tourism jobs could be lost due to COVID-19 and travel restrictions», *Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού – WTTC*, 29.10.2020.

¹⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Tourism and employment: how the severity of future coronavirus waves could impact jobs*, 26.8.2020.

¹⁸ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, *Κοινοβουλευτικές ερωτήσεις*, 15.4.2020.

¹⁹ Όπ. π. (16).

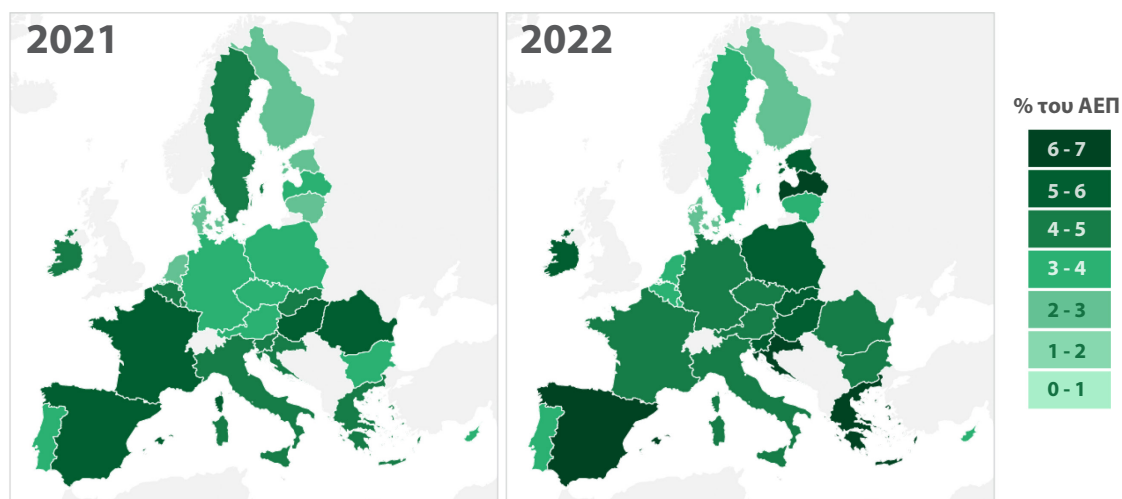
²⁰ Eurostat, *Δελτίο Τύπου 178/2020*, 8.12.2020.

τους κανόνες και τους περιορισμούς που τέθηκαν σε ισχύ και να συμμορφωθούν με αυτούς.

15 Συνολικά, έπειτα από σχετικά σταθερή ανάπτυξη κατά 1,6 % το 2019²¹, το ΑΕΠ της ΕΕ των 27 μειώθηκε κατά 6,2 % το 2020, με τα κράτη μέλη να αντιμετωπίζουν διαφορετικές—πλην όμως σε όλες τις περιπτώσεις σημαντικές— απώλειες του ΑΕΠ τους. Οι προβολές για τα επόμενα δύο έτη εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών. Αν και το ΑΕΠ της ΕΕ των 27 αναμένεται να αυξηθεί και πάλι κατά 4,2 % το 2021 και κατά 4,4 % το 2022, η οικονομική ανάκαμψη αναμένεται να είναι άνιση: ορισμένα κράτη μέλη μπορεί να καταφέρουν να επιστρέψουν σε επίπεδα προ κρίσης ως το τέλος του 2021, άλλα ωστόσο θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες μέχρι τα τέλη του 2022²² (βλέπε [γράφημα 4](#)). Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από τις διαρθρωτικές διαφορές στις εθνικές οικονομίες (παραδείγματος χάριν τον βαθμό εξάρτησης από τον τουρισμό), την ποικιλομορφία των στρατηγικών για την καταπολέμηση της πανδημίας και την οικονομική κατάσταση πριν από την κρίση, οι οποίες περιόρισαν το μέγεθος της στήριξης σε ορισμένες χώρες.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις [εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2021](#) της Επιτροπής.

Γράφημα 4 – Προβλέψεις αύξησης του ΑΕΠ στην ΕΕ, 2021-2022

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των [εαρινών προβλέψεων της Επιτροπής \(2021\)](#).

²¹ Eurostat, [Δελτίο Τύπου 30/2021](#), 9.3.2021.

²² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Χειμερινές οικονομικές προβλέψεις για το 2021](#).

16 Παράλληλα, το 2020, ο συγκεντρωτικός λόγος δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ αυξήθηκε κατά περισσότερο από 13 εκατοστιαίες μονάδες, φθάνοντας περίπου στο 92 % και στο 100 % αντίστοιχα. [...] Το 2021, ο λόγος δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω, φθάνοντας σε νέα κορύφωση περίπου 95 % και 102 % στην ΕΕ και στη ζώνη του ευρώ αντίστοιχα, προτού μειωθεί ελαφρά το 2022²³, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2021. Αυτό μπορεί να αποδοθεί σε μεγάλο βαθμό στη μείωση των φορολογικών εσόδων λόγω της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας και της εφαρμογής μέτρων διακριτικής ευχέρειας, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις, μειώσεις συντελεστών και έκτακτες δαπάνες για τη στήριξη της απασχόλησης ή του τομέα της υγείας. Κατά την επόμενη διετία, τουλάχιστον ένα τρίτο των κρατών μελών μπορούν να αναμένουν συρρίκνωση του λόγου δημόσιου χρέους τους προς ΑΕΠ, ενώ άλλα θα παραμείνουν πολύ άνω του λόγου του 100 % καθ' όλη τη διάρκεια του 2022²⁴ (βλέπε επίσης [στιγμιότυπο 5: Αντίκτυπος στα δημόσια οικονομικά](#)).

Από τις ελπίδες του εμβολίου στο τρίτο κύμα

17 Στις 21 Δεκεμβρίου 2020, το πρώτο εμβόλιο κατά της νόσου COVID-19 έλαβε άδεια κυκλοφορίας στην αγορά της ΕΕ, ακολουθούμενο από τρία ακόμα υποψήφια εμβόλια (βλέπε σημείο 28). Ό,τι φαινόταν ως πολλά υποσχόμενη αρχή για το 2021, καταδείχθηκε αποτυχημένο στην πραγματικότητα. Η εφαρμογή της στρατηγικής εμβολιασμού υπολειπόταν των φιλόδοξων σχετικών στόχων²⁵ λόγω έλλειψης εφοδιασμού, αποτυχίας στην παράδοση και τον συντονισμό και υπερβολικής γραφειοκρατίας, στοιχεία που συνέβαλαν όλα στην καθυστέρηση της διαδικασίας εμβολιασμού και έδωσαν το περιθώριο στις λοιμώξεις να κλιμακωθούν ανεξέλεγκτα. Ακόμα χειρότερα, νέες, περισσότερο μολυσματικές παραλλαγές, όπως οι μεταλλάξεις Βήτα («νοτιοαφρικανική») και Γάμμα («βραζιλιάνικη»)²⁶, άρχισαν να κυκλοφορούν στην Ευρώπη και κορυφώθηκαν με το τρίτο κύμα. Τα περιοριστικά μέτρα έπρεπε να επεκταθούν ή να επαναφερθούν και οι περιορισμοί να αυστηροποιηθούν και πάλι. Ταυτόχρονα, αυξήθηκαν οι διαμαρτυρίες πολιτών όπως και οι πολιτικές διαμαρτυρίες

²³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Εαρινές οικονομικές προβλέψεις για το 2021*.

²⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις για το 2020*.

²⁵ Αρχικός στόχος της ΕΕ ήταν ο εμβολιασμός τουλάχιστον του 70 % του ενήλικου πληθυσμού ως τις αρχές του καλοκαιριού του 2021.

²⁶ ECDC, *Infographic: Mutation of SARS-CoV-2 – current variants of concern*, 19.4.2021.

κατά των αυστηρών μέτρων πρόληψης και περιορισμού, ενίοτε σε συνδυασμό με μαζικές διαδηλώσεις.

18 Προς το παρόν, το μόνο που μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα είναι ότι η πανδημία COVID-19 είναι μια πολυδιάστατη και ασύμμετρη κρίση που έχει επηρεάσει σχεδόν όλους τους τομείς της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής, είτε πρόκειται για τη δημόσια υγεία, την οικονομική δραστηριότητα, την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση είτε τα δημόσια οικονομικά. Ο χρόνος, η έκταση και η ακριβής φύση των επιπτώσεών της, καθώς και της απόκρισης σε αυτήν, διαφέρουν σημαντικά σε όλη την ΕΕ, αλλά και σε εθνικό, περιφερειακό και ενίοτε ακόμη και τοπικό επίπεδο. Ορισμένα κράτη μέλη και περιφέρειες πλήττονται επί του παρόντος περισσότερο από άλλα, ωστόσο η εμπειρία έχει δείξει ότι όλα αυτά μπορούν να αλλάξουν μέσα σε λίγες εβδομάδες. Ορισμένα εξακολουθούν –ήδη πριν από την κρίση– να πλήττονται από διαρθρωτικά ελλείμματα πριν από την κρίση που περιορίζουν την ικανότητά τους να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις που επιβάλλουν οι συγκεκριμένες συνθήκες και στη συνέχεια να ξεκινήσουν σχέδια που θα διαμορφώσουν το μέλλον τους. Είναι ήδη σαφές ότι η νόσος COVID-19 θα έχει στο μέλλον μακροχρόνιες συνέπειες στον τρόπο με τον οποίο ζούμε και εργαζόμαστε. Το γεγονός αυτό καταλαμβάνει και την ανάγκη για περισσότερη και καλύτερη συνεργασία, καθώς οι ιοί δεν λογαριάζουν εθνικά σύνορα.

Αντίκτυπος σε επιλεγμένους τομείς πολιτικής σε στιγμιότυπα

19 Δεδομένου ότι σχεδόν οποιαδήποτε εκτίμηση των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 στην ΕΕ και τα κράτη μέλη μπορεί στην καλύτερη περίπτωση να είναι μάλλον προσωρινή σε αυτό το στάδιο, και δεδομένου ότι είναι πάντα δύσκολο να προσδιοριστεί το κατάλληλο σημείο διαχωρισμού, προτιμούμε να αφήνουμε τα αριθμητικά στοιχεία σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και σε επιλεγμένους τομείς πολιτικής να μιλούν από μόνα τους. Εκτός από τις ανωτέρω πληροφορίες που παρουσιάζονται με χρονολογική σειρά, δημιουργήσαμε μια σειρά από στιγμιότυπα για να παράσχουμε μια συγκεντρωτική εικόνα για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της το 2020. Τα στιγμιότυπα δεν έχουν στόχο να δώσουν μια πλήρη εικόνα για κάθε τομέα πολιτικής, αλλά επιδιώκουν να καταδείξουν τις ακόλουθες πτυχές της κρίσης:

- 1) τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της, ο οποίος δεν περιορίζεται στον τομέα της δημόσιας υγείας·
- 2) τον ουσιαστικό και ανατρεπτικό αντίκτυπό της στο σύνολο της ΕΕ· και
- 3) τον ασύμμετρο αντίκτυπό της στα κράτη μέλη, τόσο χρονικά όσο και ποσοτικά ή ποιοτικά.

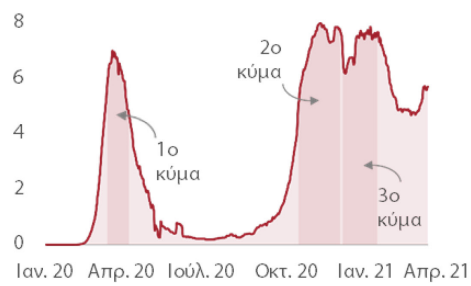
Στιγμιότυπο 1: Αντίκτυπος στη δημόσια υγεία

Συνολικός αντίκτυπος στην ΕΕ

Κρούσματα ανά εκατομμύριο κατοίκους

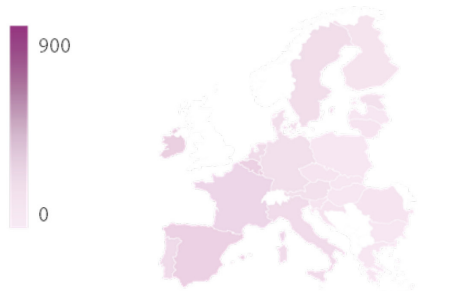
Θάνατοι ανά εκατομμύριο κατοίκους

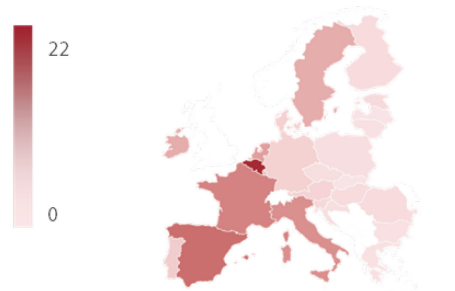
Ασύμμετρος αντίκτυπος στα κράτη μέλη

Κρούσματα ανά εκατομμύριο κατοίκους

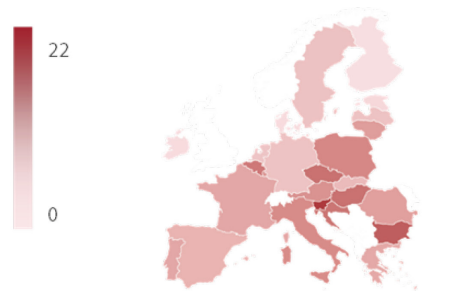
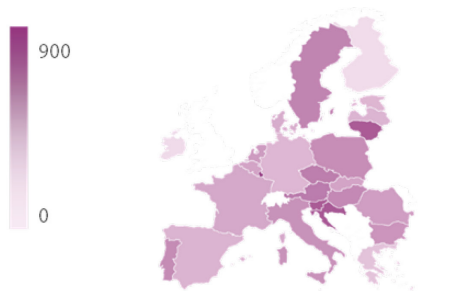
Πρώτο κύμα

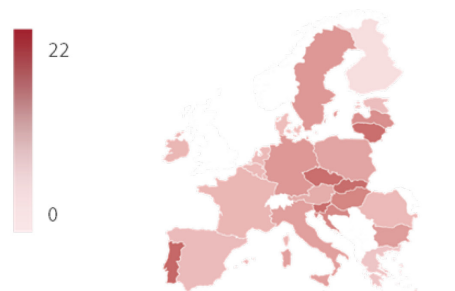
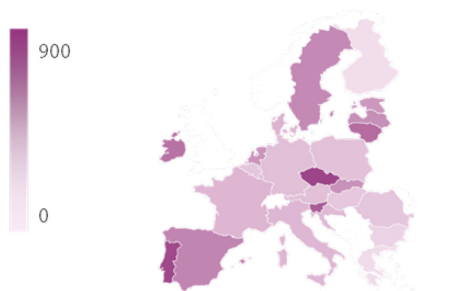
Θάνατοι ανά εκατομμύριο κατοίκους

Δεύτερο κύμα

Τρίτο κύμα

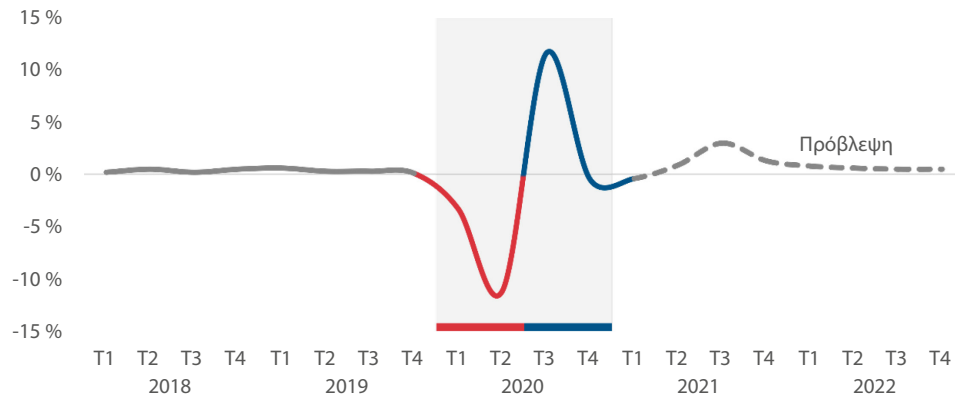

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει δεδομένων από [Our World in Data](#).

Στιγμιότυπο 2: Αντίκτυπος στην οικονομία

Συνολικός αντίκτυπος στην ΕΕ

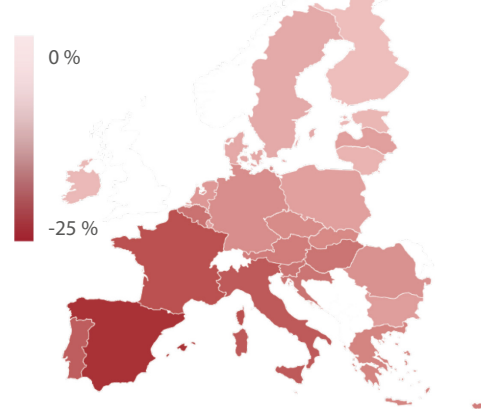
Αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ στην ΕΕ την περίοδο 2018-2020, προβλέψεις έως το 2022 (τριμηνιαίες μεταβολές)

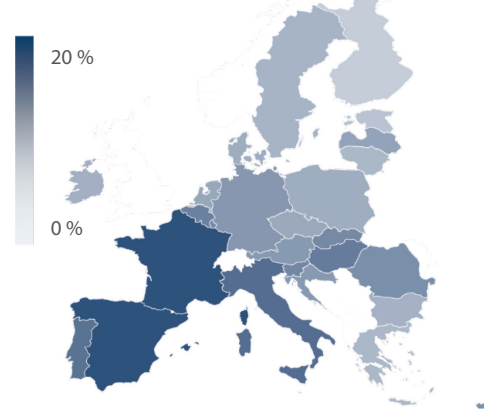
Ασύμμετρος αντίκτυπος στα κράτη μέλη

Επιδόσεις του ΑΕΠ το 2020 (τριμηνιαίες μεταβολές)

Πτώση κατά το T1-T2

Ανάκαμψη κατά το T3-T4

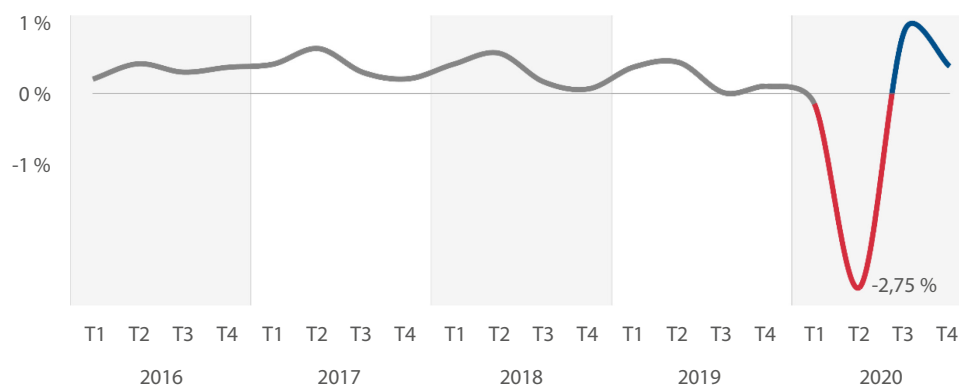

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει δεδομένων από τη Eurostat και τις *εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής* (2021).

Στιγμιότυπο 3: Αντίκτυπος στην αγορά εργασίας

Συνολικός αντίκτυπος στην ΕΕ

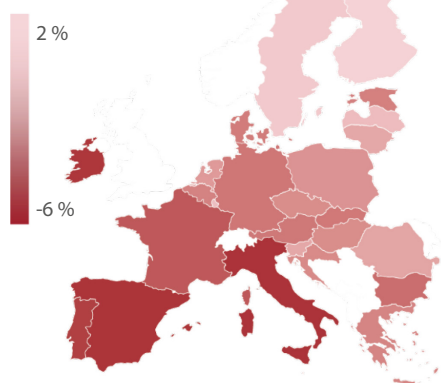
Εξέλιξη της αύξησης της απασχόλησης στην ΕΕ κατά την περίοδο 2016-2020 (τριμηνιαίες μεταβολές)

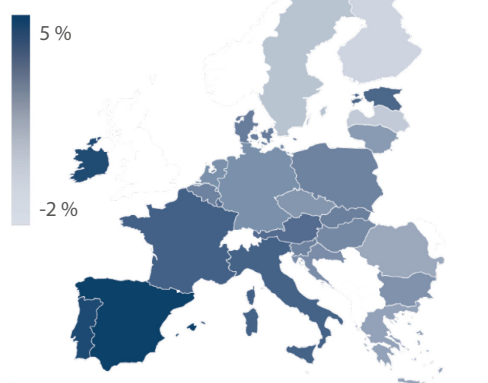
Ασύμμετρος αντίκτυπος στα κράτη μέλη

Ποσοστό απασχόλησης το 2020 (τριμηνιαίες μεταβολές)

Μεταβολή κατά το T1-T2

Μεταβολή κατά το T3-T4

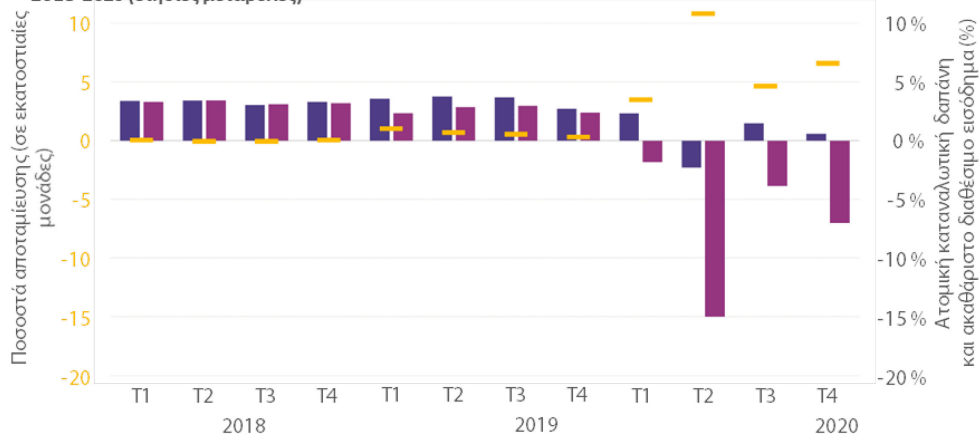

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

Στιγμιότυπο 4: Αντίκτυπος στα νοικοκυριά και στα άτομα

Συνολικός αντίκτυπος στην ΕΕ

Το ποσοστό αποταμίευσης (σε εκατοστιαίες μονάδες) εκτινάχθηκε όσο αυξανόταν το χάσμα μεταξύ ατομικών καταναλωτικών δαπανών και ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος κατά την περίοδο 2018-2020 (ετήσιες μεταβολές)

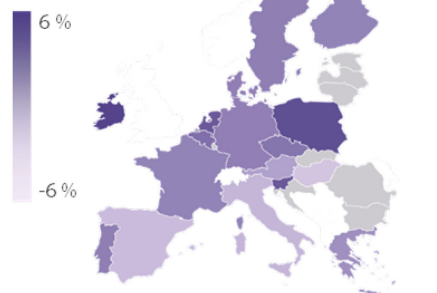
Ασύμμετρος αντίκτυπος στα κράτη μέλη

Ποσοστό αποταμίευσης το 2020 (σε εκατοστιαίες μονάδες) (σε σύγκριση με το 2019)

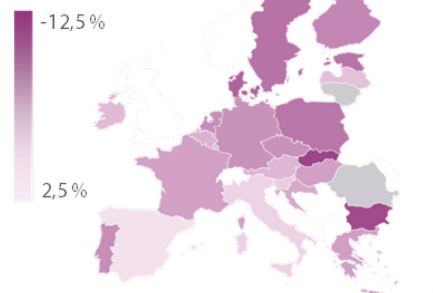

■ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τη δεδομένη περίοδο

Ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα το 2020 (σε σύγκριση με το 2019)

Ατομική καταναλωτική δαπάνη το 2020 (σε σύγκριση με το 2019)

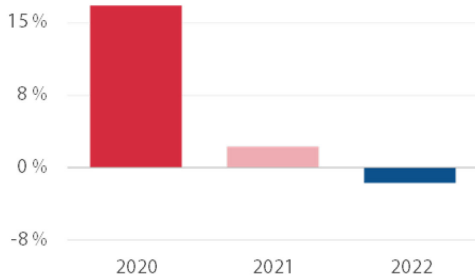

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Eurostat.

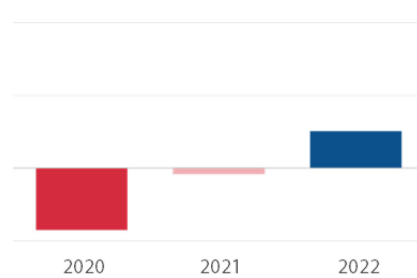
Στιγμιότυπο 5: Αντίκτυπος στα δημόσια οικονομικά

Συνολικός αντίκτυπος στην ΕΕ

Μεταβολή του δημόσιου χρέους κατά την περίοδο 2020-2022

Μεταβολή του ισοζυγίου του προϋπολογισμού κατά την περίοδο 2020-2022

Ασύμμετρος αντίκτυπος στα κράτη μέλη

Δημόσιο χρέος το 2020

% του ΑΕΠ

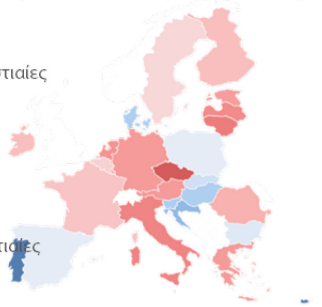
Ισοζύγιο του προϋπολογισμού το 2020

% του ΑΕΠ

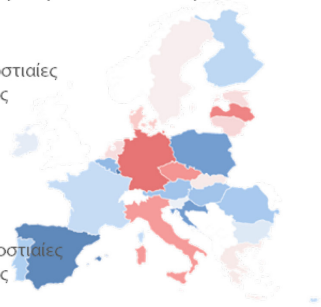
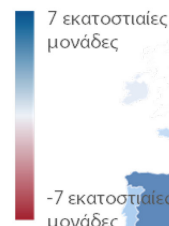
Πρόβλεψη σχετικά με το δημόσιο χρέος για την περίοδο 2021-2022

Μεταβολή την περίοδο 2020-2021 (σε εκατοστιαίες μονάδες)

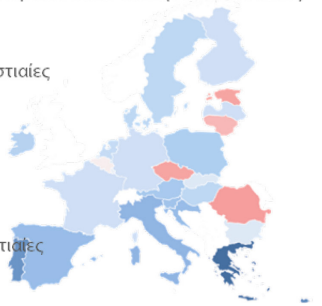

Πρόβλεψη σχετικά με το ισοζύγιο του προϋπολογισμού για την περίοδο 2021-2022

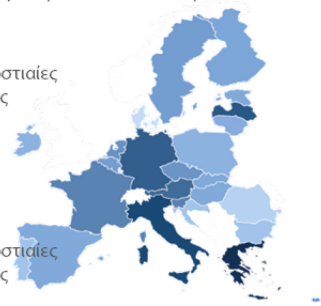
Μεταβολή την περίοδο 2020-2021 (σε εκατοστιαίες μονάδες)

Μεταβολή την περίοδο 2021-2022 (σε εκατοστιαίες μονάδες)

Μεταβολή την περίοδο 2021-2022 (σε εκατοστιαίες μονάδες)

Διαμόρφωση της απόκρισης στη νόσο COVID-19

20 Στις περισσότερες περιοχές που έχουν πληγεί σοβαρά από την πανδημία ή όπου η συγκεκριμένη παρέμβαση αποτελεί ή θα πρέπει να αποτελεί μέρος μιας αποτελεσματικής αντίδρασης, η ΕΕ διαθέτει περιορισμένες εξουσίες δράσης. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι οι εν λόγω τομείς δεν εμπíπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ, και εν μέρει στο γεγονός ότι –ακριβώς επειδή η ΕΕ έχει την αρμοδιότητα για τους συγκεκριμένους τομείς από κοινού με τα κράτη μέλη– υπήρχε ελάχιστη ετοιμότητα πριν από την κρίση και, όταν αυτή ξέσπασε, ελάχιστη αρχική συναίνεση ως προς τις δράσεις που έπρεπε να αναληφθούν από κοινού και τα μέσα που έπρεπε να χρησιμοποιηθούν. Ωστόσο, έπειτα από μια δύσκολη αρχή, η ΕΕ φαίνεται τώρα να έχει επιλύσει τα ζητήματα συντονισμού, στήριξης και συμπληρωματικής δράσης. Έχοντας παράλληλα μειώσει περισσότερο τις επιπτώσεις της κρίσης, έχει ενισχύσει και την ικανότητα των κρατών μελών να αντιμετωπίζουν τα πλέον πιεστικά ζητήματα στους τομείς της δημόσιας υγείας, της κοινωνικοοικονομικής και της δημοσιονομικής πολιτικής.

Δημόσια υγεία

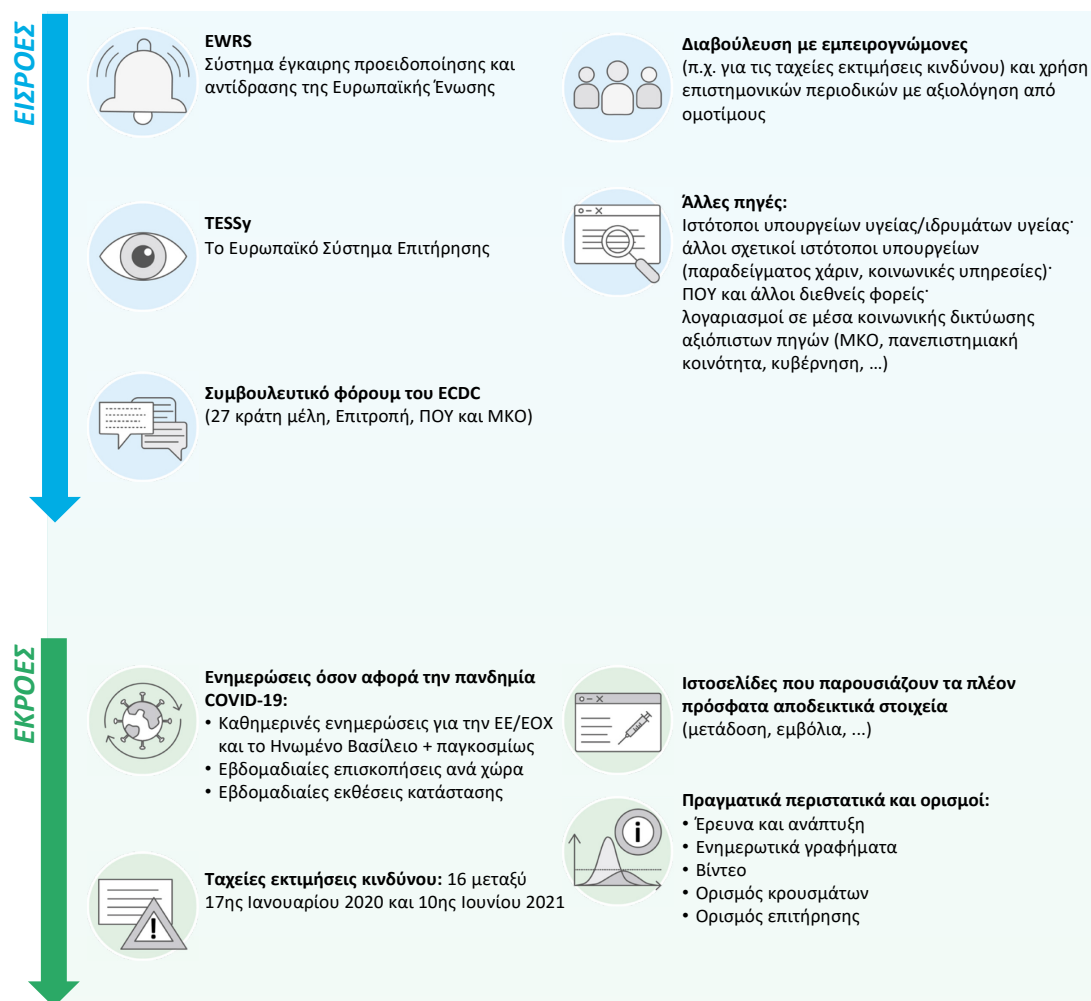
21 Η δημόσια υγεία αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Ωστόσο, η ΕΕ μπορεί να στηρίξει και να συμπληρώσει τις πολιτικές των κρατών μελών στον τομέα της δημόσιας υγείας²⁷ συντονίζοντας, παραδείγματος χάριν, τη συνεργασία σε περιπτώσεις διασυνοριακών απειλών και φυσικών καταστροφών. Η ΕΕ είναι επίσης υπεύθυνη για την επιδημιολογική εποπτεία, την παρακολούθηση, τον μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης (κυρίως μέσω του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων-ECDC, βλέπε επίσης [γράφημα 5](#)) και τα μέτρα για την

²⁷ Η σχετική δράση προορίζεται για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας, την πρόληψη των σωματικών και ψυχικών νόσων και ασθενειών και την αποτροπή των πηγών κινδύνου για τη σωματική και ψυχική υγεία (άρθρο 168 ΣΛΕΕ), η οποία περιλαμβάνει επίσης την καταπολέμηση των σοβαρών μαστίγων της ανθρωπότητας.

καταπολέμηση των σοβαρών διασυνοριακών απειλών για την υγεία (συμπεριλαμβανομένων της ετοιμότητας και του σχεδιασμού της απόκρισης)²⁸.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη **δημόσια υγεία**.

Γράφημα 5 – Το έργο του ECDC σχετικά με τη νόσο COVID-19

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων του ECDC.

²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, **απόφαση αριθ. 1082/2013/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας.

Προμήθεια και παροχή ιατρικού εξοπλισμού

22 Τον Μάρτιο του 2020, η Επιτροπή δημιούργησε έναν στρατηγικό μηχανισμό δημιουργίας αποθέματος και διανομής ιατρικού εξοπλισμού (γνωστός ως rescEU²⁹), στο πλαίσιο του οποίου η ΕΕ και τα κράτη μέλη συνεργάζονται στενά (βλέπε επίσης [πλαίσιο 2](#)). Τα κράτη μέλη φιλοξενούν και προμηθεύουν βασικό ιατρικό εξοπλισμό εξ ονόματος της ΕΕ. Με προϋπολογισμό 380 εκατομμύρια ευρώ, η Επιτροπή χρηματοδοτεί έως και το 100 % της ανάπτυξης και της διανομής του rescEU και διαχειρίζεται τη διανομή ιατρικού εξοπλισμού, όπως αναπνευστήρες, μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ), εμβόλια, θεραπείες και εργαστηριακό εφοδιασμό.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το [rescEU](#).

²⁹ Το πρόγραμμα rescEU εντάσσεται στον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ, στόχος του οποίου είναι η ενίσχυση της προστασίας από καταστροφές και η διαχείριση των αναδυόμενων κινδύνων. Θεσπίζει επίσης ένα νέο ευρωπαϊκό απόθεμα πόρων (συμπεριλαμβανομένων πυροσβεστικών αεροσκαφών, ελικοπτέρων, ιατρικού εξοπλισμού κ.λπ.) που μπορούν να κινητοποιηθούν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Πλαίσιο 2

Συνεργασία κατά της νόσου COVID-19 (Ιανουάριος 2021)

Πολλές χώρες της ΕΕ υπερέβησαν τις δεσμεύσεις που είχαν αναλάβει στο πλαίσιο προγραμμάτων της ΕΕ. Όταν, για παράδειγμα, η Ιταλία επλήγη σοβαρά από το αρχικό ξέσπασμα του ιού πολλές χώρες έστειλαν βοήθεια. Η Αυστρία δώρισε ιατρικές μάσκες και αναπνευστήρες, η Δανία παρείχε επιτόπιο νοσοκομειακό εξοπλισμό, η Τσεχία έστειλε προστατευτικές στολές και η Γερμανία έστειλε 5 τόνους ιατρικών εφοδίων. Η Γαλλία εξήγαγε πάνω από δύο εκατομμύρια μάσκες προσώπου σε άλλα κράτη μέλη. Η Ουγγαρία, η Αυστρία και οι Κάτω Χώρες έστειλαν 150 αναπνευστήρες στην Τσεχία.

Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2020 διανεμήθηκαν συνολικά 620 000 προστατευτικές μάσκες προσώπου FFP2 και FFP3 και 50 000 προστατευτικά αντικείμενα σώματος από τα ιατρικά αποθέματα του rescEU. Επιπλέον, έγινε δανεισμός 30 αναπνευστήρων στην Τσεχία για διάρκεια έξι μηνών. Τα αποθέματα του rescEU συμβάλλουν στη βελτίωση της ετοιμότητας στην ΕΕ. Αναπληρώνονται συνεχώς, και οι παραδόσεις πραγματοποιούνται τακτικά με βάση τα αιτήματα των χωρών που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.

Όταν το Βέλγιο αντιμετώπισε έξαρση σοβαρών κρουσμάτων COVID-19 τον Οκτώβριο του 2020, το σύστημα υγειονομικής περίθαλψής του εισήλθε σε κατάσταση κρίσης. Η γειτονική Γερμανία δέχτηκε Βέλγους ασθενείς στα νοσοκομεία της όπου υπήρχαν περισσότερες κλίνες εντατικής θεραπείας. Στο πρώτο κύμα, η Γερμανία δέχτηκε περισσότερους από 230 ασθενείς σε κρίσιμη κατάσταση από την Ιταλία, τη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες. Η Αυστρία και το Λουξεμβούργο δέχτηκαν επίσης ασθενείς από τη Γαλλία και την Ιταλία.

Πηγή: Συμβούλιο, *5 ways the EU and member states work together against COVID-19*, 18.1.2021.

23 Τον Απρίλιο του 2020³⁰, το Συμβούλιο ενεργοποίησε το Μέσο Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης (Emergency Support Instrument - ESI)³¹. Πρόκειται για ένα εργαλείο που επιτρέπει στην ΕΕ, μέσω της στήριξης έκτακτης ανάγκης από τον γενικό προϋπολογισμό, να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες μιας κρίσης στον πληθυσμό και στην οικονομία. Η στήριξη μπορεί να περιλαμβάνει την κεντρική προμήθεια, τον συντονισμό και τη μεταφορά του αναγκαίου ιατρικού εξοπλισμού, τη βοήθεια για την πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού υγειονομικής περίθαλψης και την παροχή οικονομικής βοήθειας. Τόσο το ESI όσο και τα κοινά αποθέματα του rescEU χρηματοδοτούνται με 3 δισεκατομμύρια ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, και επιπλέον 3 δισεκατομμύρια ευρώ παρέχονται από τα κράτη μέλη.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το [ESI](#).

24 Αρχής γενομένης από τον Απρίλιο του 2020, η Επιτροπή έχει δρομολογήσει διάφορες κοινές διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων στις οποίες συμμετέχουν έως και 25 κράτη μέλη. Η ρύθμιση αυτή επιτρέπει στα κράτη μέλη να υποβάλλουν παραγγελίες για μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ, δηλ. ολόσωμες φόρμες, γάντια, γυαλιά, ασπίδες προσώπου και μάσκες), αναπνευστήρες, εργαστηριακό εξοπλισμό (κιτ, αντιδραστήρια, στυλεοί και αναλώσιμα εργαστηρίου), θεραπείες (ρεμδεσιβίρη) και φάρμακα εντατικής θεραπείας (αναλγητικά, αντιβιοτικά, μυοχαλαρωτικά, αναισθητικά κ.λπ.).

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις [κοινές προμήθειες](#).

[Υποστήριξη της έρευνας για τη θεραπεία, τη διάγνωση και τα εμβόλια](#)

25 Από τον Μάρτιο του 2020, η ΕΕ έχει επενδύσει πάνω από 660 εκατομμύρια ευρώ σε ερευνητικά έργα για τον κορονοϊό μέσω του προγράμματος «Ορίζων 2020» για την έρευνα και την καινοτομία. Χορηγήθηκαν επιχορηγήσεις για έργα που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη διάγνωση, τις θεραπείες, τα εμβόλια, την επιδημιολογία, τη μεταποίηση και τις ιατρικές και ψηφιακές τεχνολογίες.

³⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [COM/2020/175 final](#), 2.4.2020.

³¹ Συμβούλιο, [κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/369](#) του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2016, για την παροχή στήριξης έκτακτης ανάγκης εντός της Ένωσης, 16.3.2016.

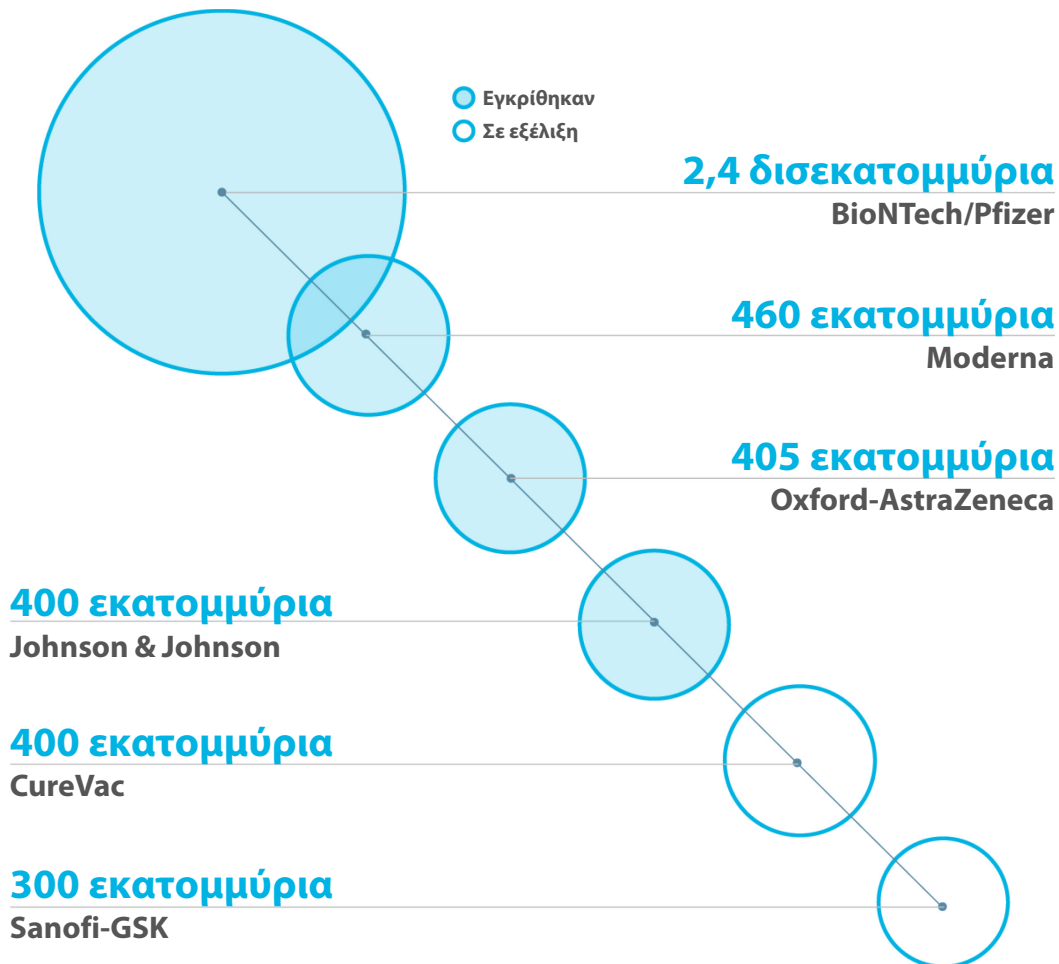
26 Τον Ιούλιο του 2020, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) χορήγησαν στην CureVac, μια γερμανική εταιρεία βιοτεχνολογίας, ποσό ύψους 75 εκατομμυρίων ευρώ από χρηματοδοτικούς πόρους του προγράμματος «Ορίζων 2020» με σκοπό την ανάπτυξη εμβολίων και την επέκταση της παραγωγής. Η ΕΤΕπ έχει επίσης συνάψει συμφωνία χρηματοδότησης με τη BioNTech SE, μια άλλη γερμανική εταιρεία, για την ανάπτυξη προγράμματος εμβολίων ύψους 100 εκατομμυρίων ευρώ (που υποστηρίζεται από εγγυήσεις δανείων από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020»).

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με έργα στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020».

27 Τον Ιούνιο του 2020, η Επιτροπή παρουσίασε τη στρατηγική της ΕΕ για τα εμβόλια κατά της COVID-19 με σκοπό την επιτάχυνση της ανάπτυξης, της παρασκευής και της χρήσης των εμβολίων. Από τότε, έχει υπογράψει συμφωνίες με έξι φαρμακευτικές εταιρείες (βλέπε [γράφημα 6](#)), οι οποίες παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αγοράζουν εμβόλια αμέσως μόλις αυτά λαμβάνουν άδεια κυκλοφορίας στην αγορά της ΕΕ, σε συνέχεια σύστασης από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (EMA, βλέπε [πλαίσιο 3](#)).

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τα εμβόλια.

Γράφημα 6 – Δόσεις εμβολίου που έχουν εξασφαλισθεί από την Επιτροπή (Μάιος 2021)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Επιτροπή.

28 Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή έχει χορηγήσει άδειες κυκλοφορίας υπό όρους για τα ακόλουθα εμβόλια:

- 1) BioNTech/Pfizer (21 Δεκεμβρίου 2020)·
- 2) Moderna (6 Ιανουαρίου 2021)·
- 3) Oxford-AstraZeneca (29 Ιανουαρίου 2021)·
- 4) Johnson & Johnson (11 Μαρτίου 2021).

Πλαίσιο 3

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA) έχει την έδρα του στο Άμστερνταμ και ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2309/93, ο οποίος στη συνέχεια αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 726/2004. Λειτουργεί σε δίκτυο που καλύπτει ολόκληρη την ΕΕ και συντονίζει τους επιστημονικούς πόρους που θέτουν στη διάθεσή του οι εθνικές αρχές, με σκοπό την εξασφάλιση της αξιολόγησης και της εποπτείας των φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη ή κτηνιατρική χρήση.

Ο EMA διαδραματίζει καίριο ρόλο στην εκστρατεία εμβολιασμού κατά της νόσου COVID-19, δεδομένου ότι οι ολοκληρωμένες και ανεξάρτητες αξιολογήσεις των νέων φαρμάκων από τις επιστημονικές επιτροπές του αποτελούν τη βάση επί της οποίας η Επιτροπή χορηγεί άδεια κυκλοφορίας στην αγορά της ΕΕ³².

Οικονομία και δημόσια οικονομικά

29 Η οικονομική αρμοδιότητα της ΕΕ ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό ανά τομέα πολιτικής. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αποτελεί το πλαίσιο για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ σε όλα τα κράτη μέλη (συμπεριλαμβανομένων ειδικών κανόνων για τη δημοσιονομική εποπτεία). Δημιουργήθηκε ως απάντηση στις αδυναμίες της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, κυρίως όπως αποκαλύφθηκε κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης του 2008, και αποσκοπεί στην πρόληψη της συσσώρευσης ανισορροπιών και στη διασφάλιση της σύγκλισης και της σταθερότητας στην ΕΕ. Επικεφαλής της διαδικασίας είναι η Επιτροπή και το Συμβούλιο. Ωστόσο, τα κράτη μέλη είναι αυτά που τελικά λαμβάνουν αποφάσεις οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής εντός των ορίων των από κοινού συμφωνηθέντων κανόνων (π.χ. συμμόρφωση με τα κριτήρια του Μάαστριχτ).

30 Ταυτόχρονα, η Επιτροπή καλείται να διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο όσον αφορά τα εθνικά καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων, δεδομένου ότι ελέγχει τη συμμόρφωση των κρατών μελών με τους κανόνες της ΕΕ για την πρόληψη του αθέμιτου ανταγωνισμού και ενδέχεται να εμποδίσει την υπερβολική χρηματοδοτική στήριξη του εταιρικού τομέα. Ωστόσο, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, η Επιτροπή

³² EMA, *Authorisation of medicines*.

μπορεί να άρει τους γενικούς κανόνες και τη συγκατάθεση για εξαιρετική παροχή κρατικής ενίσχυσης (βλέπε σημείο 32).

31 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή διαχειρίζονται επίσης τη χρηματοδοτική συνδρομή για τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν σοβαρή οικονομική ή χρηματοπιστωτική διαταραχή (μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης και του μηχανισμού ισοζυγίου πληρωμών). Μέχρι στιγμής, ο προϋπολογισμός της ΕΕ δεν έχει σχεδιαστεί για τον μετριασμό των οικονομικών κλυδωνισμών μεγάλης κλίμακας βραχυπρόθεσμα, δεδομένου ότι περιορίζεται από τα ανώτατα όρια δαπανών των διαδοχικών πολυετών δημοσιονομικών πλαισίων και των διαφόρων κανόνων δαπανών των προγραμμάτων. Εν προκειμένω, η ίδρυση του μέσου ανάκαμψης *NextGenerationEU* (NGEU) σηματοδοτεί μια αλλαγή παραδείγματος, καθώς επιτρέπει στην ΕΕ για πρώτη φορά να χρηματοδοτήσει τις δαπάνες της αναλαμβάνοντας χρέη (βλέπε επίσης σημείο 39).

Προσωρινή παρέκκλιση από τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις

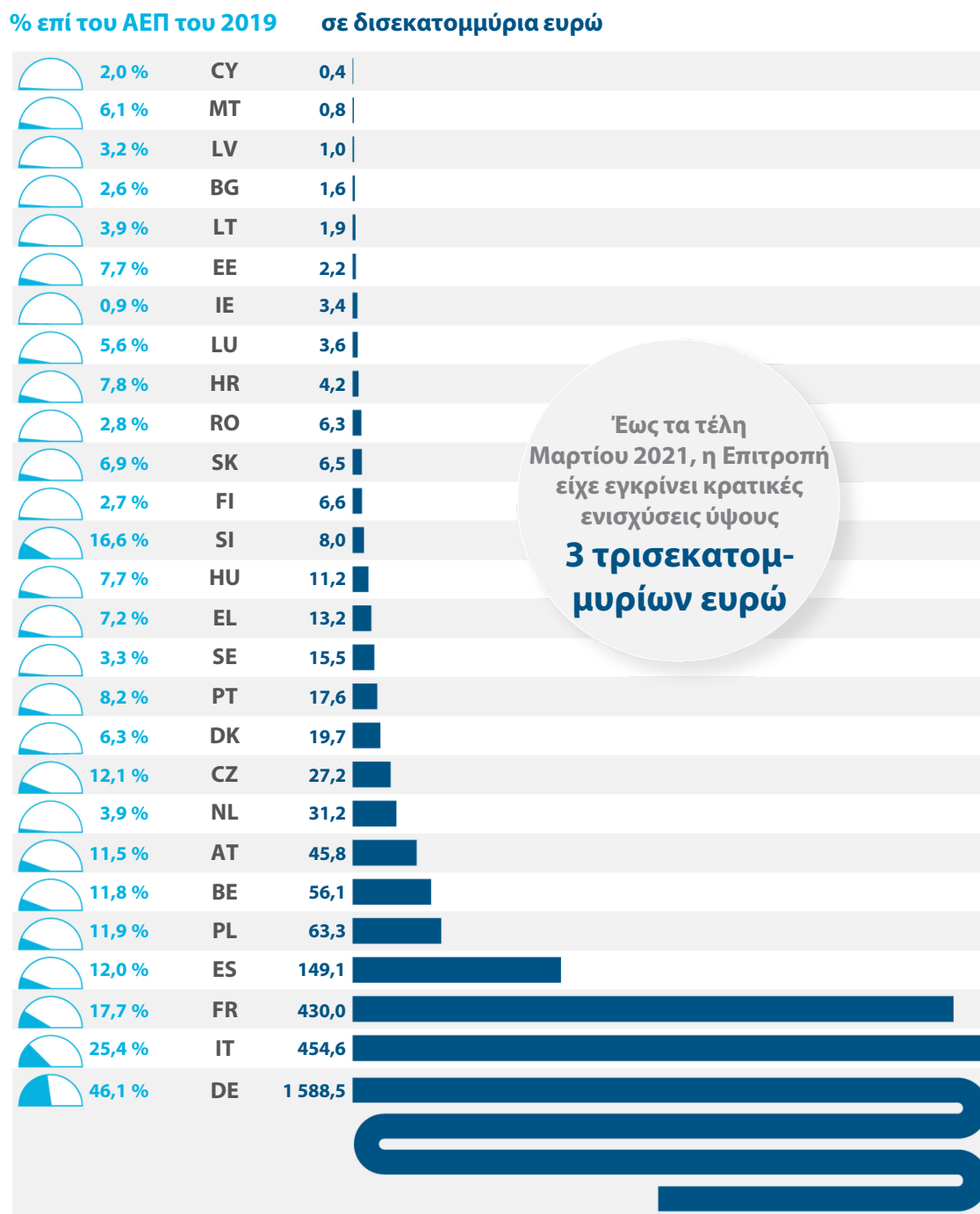
32 Στις 19 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης νέο προσωρινό πλαίσιο για μέτρα κρατικών ενισχύσεων, βάσει του οποίου τα κράτη μέλη μπορούσαν να χορηγούν δημόσια στήριξη σε εταιρείες και επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση. Από τον Μάρτιο του 2021, είχε λάβει περισσότερες από 470 αποφάσεις για την έγκριση περίπου 580³³ εθνικών μέτρων που κοινοποιήθηκαν από όλα τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της πανδημίας. Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή έχει τροποποιήσει το προσωρινό πλαίσιο τέσσερις φορές με σκοπό –μεταξύ άλλων– την αύξηση του πεδίου εφαρμογής της δημόσιας στήριξης (παραδείγματος χάριν, για λόγους έρευνας), την προστασία των θέσεων εργασίας και της οικονομίας και την προώθηση της ανακεφαλαιοποίησης. Ως τα τέλη Μαρτίου του 2021, η Επιτροπή ενέκρινε κρατικές ενισχύσεις αξίας 3 τρισεκατομμυρίων ευρώ (βλέπε [γράφημα 7](#)), που αντιστοιχεί περίπου σε ποσοστό 22 % του ΑΕΠ της ΕΕ των 27 το 2019³⁴.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις [κρατικές ενισχύσεις](#).

³³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Competition State aid Brief 1/2021*, Μάρτιος 2021.

³⁴ Υπολογισμοί βάσει στοιχείων της Eurostat.

Γράφημα 7 – Κρατικές ενισχύσεις που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή, 2020

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Επιτροπής (*Competition State aid brief 1/2021*).

Ευελιξία στο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ

33 Στις 23 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή και το Συμβούλιο ενεργοποίησαν τη ρήτρα «γενικής διαφυγής» του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης³⁵, με την οποία παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα να αποκλίνουν προσωρινά από τους ευρωπαϊκούς δημοσιονομικούς κανόνες που διέπουν τους προϋπολογισμούς τους και να λαμβάνουν όλα τα μέτρα που κρίνουν αναγκαία για την αντιμετώπιση της κρίσης χωρίς να διακυβεύεται η δημοσιονομική βιωσιμότητα. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα στις εθνικές κυβερνήσεις, μεταξύ άλλων, να ενισχύσουν τη χρηματοδότηση της υγειονομικής περίθαλψης και τις οικονομικές δαπάνες και να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας και την απασχόληση κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το [Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης](#).

Οικονομική στήριξη των κρατών μελών

34 Στις 26 Μαρτίου 2020, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν την πρωτοβουλία επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού (CRII), αποδεδειγμένα έως και 37 δισεκατομμύρια ευρώ από τα *Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία* (ΕΔΕΤ) για την υποστήριξη της αγοράς εργασίας, των ΜΜΕ, της υγειονομικής περίθαλψης και άλλων καίριας σημασίας τομέων. Επιπροσθέτως, το *Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ* παρείχε επιπλέον 800 εκατομμύρια ευρώ ως χρηματοδοτική ενίσχυση προς τις βαρύτερα πληγείσες χώρες.

35 Η CRII τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2020 και ακολούθησε αργότερα εντός του μήνα η CRII+, μια συμπληρωματική δέσμη απλουστευμένων προσωρινών μέτρων που επιτρέπουν μεγαλύτερη ευελιξία κατά τη χρήση μη δεσμευμένων από τα ΕΔΕΤ κονδυλίων, όπως:

³⁵ Το ΣΣΑ αποτελεί σειρά κανόνων με τους οποίους διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη επιδιώκουν να έχουν υγιή δημόσια οικονομικά και να συντονίζουν τις δημοσιονομικές πολιτικές τους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Stability and Growth Pact*).

- 1) περισσότερες δυνατότητες για τη μεταφορά δεσμεύσεων μεταξύ διαφορετικών πόρων της πολιτικής συνοχής³⁶, κατηγοριών περιφερειών και στόχων χρηματοδότησης·
- 2) δυνατότητα πλήρους χρηματοδότησης των δαπανών συνοχής για τα προγράμματα COVID-19 από τον προϋπολογισμό της ΕΕ κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης από την 1η Ιουλίου 2020 έως τις 30 Ιουνίου 2021.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρωτοβουλίες [CRII](#) και [CRII+](#).

36 Στις 9 Απριλίου 2020, η Ευρωμάδα³⁷ πρότεινε τρία δίκτυα ασφαλείας έκτακτης ανάγκης για τη στήριξη των θέσεων εργασίας και της απασχόλησης, των επιχειρήσεων και των δημόσιων οικονομικών. Η δέσμη μέτρων, ύψους 540 δισεκατομμυρίων ευρώ, εγκρίθηκε στις 23 Απριλίου από το Συμβούλιο, το οποίο ζήτησε να έχουν καταστεί πλήρως λειτουργικά έως την 1η Ιουνίου 2020:

- 1) η ενίσχυση για την πανδημική κρίση από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας – 240 δισεκατομμύρια ευρώ για τα κράτη μέλη που επλήγησαν χειρότερα από την κρίση COVID-19·
- 2) το πανευρωπαϊκό ταμείο εγγυήσεων της ΕΤΕπ – 200 δισεκατομμύρια ευρώ ως βοήθεια για τις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ, που αντιμετωπίζουν ελλείψεις ρευστότητας·
- 3) το μέσο *SURE* (στήριξη για τον μετριασμό του κινδύνου ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης) – 100 δισεκατομμύρια ευρώ για τη συνδρομή στη χρηματοδότηση των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων (βλέπε [γράφημα 8](#)).

³⁶ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και Ταμείο Συνοχής.

³⁷ Οι υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ.

Γράφημα 8 – SURE, συνολικές πιστώσεις ανά κράτος μέλος

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Επιτροπή.

37 Βάσει των προτάσεων της Επιτροπής, το Συμβούλιο ενέκρινε συνολική χρηματοδοτική στήριξη ύψους 94,3 δισεκατομμυρίων ευρώ για 19 κράτη μέλη μέσω του SURE. Τον Μάιο του 2021 είχαν εκταμιευθεί 89,6 δισεκατομμύρια ευρώ από το ποσό αυτό.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το [SURE](#).

Δράσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

38 Στις 18 Μαρτίου 2020, η ΕΚΤ δρομολόγησε το έκτακτο πρόγραμμα αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας (PEPP) της. Πρόκειται για ένα εργαλείο που αυξάνει τη ρευστότητα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα μέσω στοχευμένων πράξεων περισσότερο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Επιτρέπει στα κράτη μέλη να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά να αντιμετωπίσουν τις άμεσες επιπτώσεις της κρίσης διευκολύνοντας τον κρατικό δανεισμό με ευνοϊκότερους όρους. Το PEPP ξεκίνησε με αρχικό προϋπολογισμό 750 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ ακολούθησε η διάθεση 600 δισεκατομμυρίων ευρώ στις 4 Ιουνίου και

500 δισεκατομμυρίων ευρώ στις 10 Δεκεμβρίου, γεγονός που ανέβασε το συνολικό ποσό στα 1 850 δισεκατομμύρια ευρώ.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το [PEPP](#).

Σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη

39 Στις 27 Μαΐου 2020, η Επιτροπή πρότεινε το NGEU, το νέο μέσο ανάκαμψης ύψους 750 δισεκατομμυρίων ευρώ, μαζί με έναν ενισχυμένο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027. Στις 21 Ιουλίου, το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση της Επιτροπής με αρκετές σημαντικές τροπολογίες. Αυτό το νέο προσωρινό μέσο στοχεύει στην άμεση κοινωνικοοικονομική ζημία που προκλήθηκε από την πανδημία και επιδιώκει την οικοδόμηση μιας περισσότερο πράσινης, ψηφιακής και ανθεκτικής Ευρώπης. Η χρηματοδότηση κατανέμεται σε επτά επιμέρους προγράμματα (βλέπε [γράφημα 9](#)), εκ των οποίων σημαντικότερα είναι ο *Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας* (ΜΑΑ) και η *Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης* (REACT-EU)³⁸:

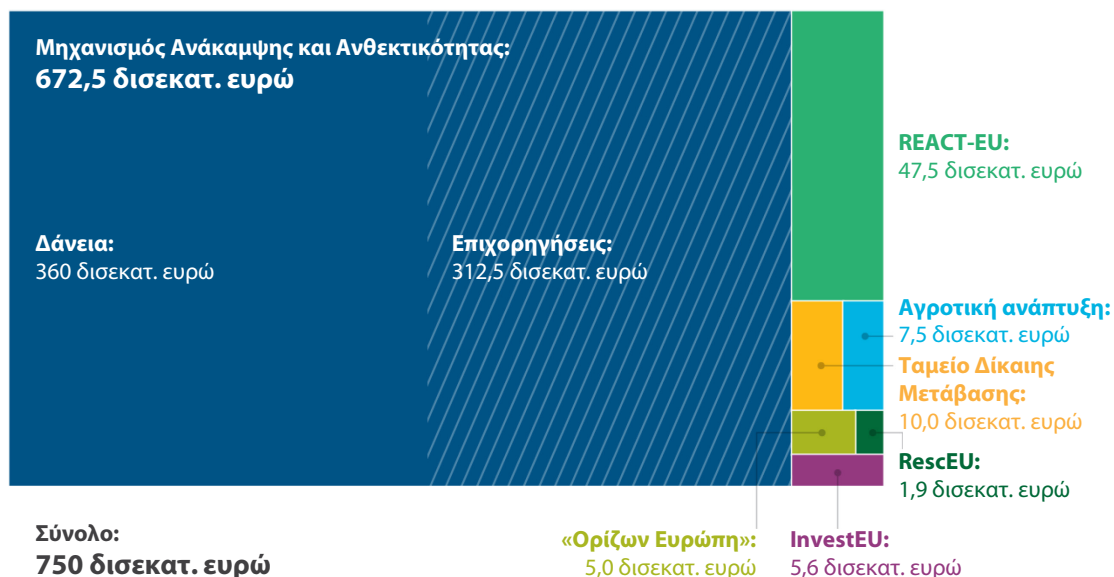
- 1) Ο ΜΑΑ, ο κεντρικός άξονας του NGEU, στηρίζει τις επενδύσεις των κρατών μελών για ταχεία ανάκαμψη. Ο προϋπολογισμός του, ύψους 672,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, κατανέμεται μέσω επιχορηγήσεων (312,5 δισεκατομμύρια ευρώ) και δανείων (360 δισεκατομμύρια ευρώ).
- 2) Το REACT-EU (47,5 δισεκατομμύρια ευρώ) βασίζεται στις πρωτοβουλίες CRII και CRII+ για τη στήριξη των θέσεων εργασίας και της απασχόλησης, των ΜΜΕ, των δημόσιων συστημάτων υγείας και της μετάβασης σε μια περισσότερο πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Χρηματοδότηση παρέχεται³⁹ σε όλους ουσιαστικά τους τομείς.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το [σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη](#).

³⁸ Με εξαίρεση τον ΜΑΑ και το REACT-EU, όλες οι άλλες χρηματοδοτήσεις μέσω του NGEU λαμβάνουν τη μορφή «συμπληρωματικών μέτρων» για τα προγράμματα του ΠΔΠ 2021-2027 και πρέπει να δαπανώνται σύμφωνα με τους ειδικούς τομεακούς κανόνες.

³⁹ Μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.

Γράφημα 9 – NGEU, συνολικές πιστώσεις ανά πρόγραμμα

Πηγή: Συμβούλιο της ΕΕ.

Άλλοι τομείς

Δημόσια ασφάλεια και πολιτική προστασία

40 Στους τομείς της δημόσιας ασφάλειας και της πολιτικής προστασίας, είναι προνόμιο των κρατών μελών να επιβάλλουν μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας και λοιπά περιοριστικά μέτρα, όπως το κλείσιμο συνόρων, καταστημάτων και επιχειρήσεων ή άλλοι κανόνες που περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία. Η ΕΕ, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, δεν κατάφερε να κάνει πολλά περισσότερα πράγματα από τον συντονισμό και τη θέσπιση κατευθυντηρίων γραμμών για τον περιορισμό των ζημιών στην ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς, ιδίως στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των προσώπων. Εν προκειμένω, η Επιτροπή μπορεί να ελέγξει κατά πόσον τα μέτρα είναι δικαιολογημένα, δηλαδή κατάλληλα, αναγκαία και αναλογικά προς τους στόχους τους.

41 Ήδη από τα τέλη Ιανουαρίου του 2020⁴⁰, η Επιτροπή ανέλαβε δράση μέσω του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ για τον επαναπατρισμό πολιτών της ΕΕ που βρίσκονταν εγκλωβισμένοι ανά τον κόσμο. Βοήθησε επίσης τα κράτη μέλη να

⁴⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Coronavirus: EU Civil Protection Mechanism activated for the repatriation of EU citizens*, 28.1.2020.

συντονίσουν τις δράσεις συνδρομής και επαναπατρισμού τους. Μέχρι σήμερα, τα κράτη μέλη έχουν φέρει περισσότερους από μισό εκατομμύριο ανθρώπους από όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων 90 000 ατόμων με τη βοήθεια του μηχανισμού πολιτικής προστασίας.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον [μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ](#).

42 Στις 13 Οκτωβρίου 2020 τα κράτη μέλη συμφώνησαν σχετικά με τη *σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή συντονισμένης προσέγγισης όσον αφορά τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας*⁴¹ ως απόκριση στην πανδημία. Η σύσταση καθόρισε τέσσερις βασικούς τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη έπρεπε να συντονίσουν τις προσπάθειές τους:

- 1) κοινό σύστημα χρωματικής χαρτογράφησης·
- 2) κοινά κριτήρια για τα κράτη μέλη όταν αποφασίζουν εάν θα θεσπίσουν ταξιδιωτικούς περιορισμούς·
- 3) ένα κοινό πλαίσιο για ταξιδιωτικά μέτρα λόγω της νόσου COVID-19 (εξετάσεις και αυτοαπομόνωση)·
- 4) παροχή σαφούς και έγκαιρης ενημέρωσης στο κοινό.

Η Επιτροπή έχει εκδώσει διάφορες κατευθυντήριες γραμμές και συμβουλές, παραδείγματος χάριν σχετικά με τη διαχείριση των συνόρων ή τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων (ιδίως στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης και των τροφίμων). Έχει επίσης δρομολογήσει την *πλατφόρμα «Re-Open EU»*, η οποία παρέχει στους ταξιδιώτες επιδημιολογικά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τους ισχύοντες περιορισμούς ασφάλειας και ταξιδιωτικούς περιορισμούς.

Κάντε κλικ στον σύνδεσμο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την [κοινή απόκριση στον κορονοϊό](#).

⁴¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [COM\(2020\) 499 final](#), 4.9.2020.

ΜΕΡΟΣ II – Επισκόπηση του έργου των ΑΟΕ

43 Το ΕΕΣ και άλλα ΑΟΕ της ΕΕ αντέδρασαν ταχέως στην άνευ προηγουμένου κρίση, οργανώνοντας πολλές δραστηριότητες ελέγχου και παρακολούθησης. Το 2020, τα ΑΟΕ του Βελγίου, της Κύπρου, της Γερμανίας, της Λετονίας, της Λιθουανίας, των Κάτω Χωρών, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σλοβακίας, της Σουηδίας και του ΕΕΣ δημοσίευσαν 48 εκθέσεις σχετικά με αρκετούς τομείς πολιτικής (βλέπε *Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID to 2020*). Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η επισκόπηση 17 από τις εν λόγω εκθέσεις που καλύπτουν πέντε τομείς προτεραιότητας για δαπάνες ανάκαμψης. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η διατήρηση της επιτομής σε εύλογη έκταση, κάθε ΑΟΕ παρείχε λεπτομερή στοιχεία για μία μόνο έκθεση ανά τομέα προτεραιότητας⁴² και για τρεις συνολικά, κατ' ανώτατο όριο. Για κάθε έκθεση παρατίθενται το πλαίσιο και το σκεπτικό πίσω από την ελεγκτική δραστηριότητα και συνοψίζονται οι κύριες διαπιστώσεις και συμπεράσματα.

⁴² Εκτός του ΑΟΕ της Λετονίας: ο οικείος έλεγχος οδήγησε, για εσωτερικούς λόγους, στην κατάρτιση δύο εκθέσεων.

Πίνακας – 17 έργα των ΑΟΕ σε πέντε τομείς προτεραιότητας

	Βέλγιο	Κύπρος	Γερμανία	Λετονία	Λιθουανία	Κάτω Χώρες	Πορτογαλία	Ρουμανία	Σλοβακία	Σουηδία	ΕΕ (ΕΕΣ)
Δημόσια υγεία											
Εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης						✓					
Υποχρεωτική ασφάλιση υγείας			✓								
Δημόσιες συμβάσεις	✓	✓									
Απογραφή ιατρικού εξοπλισμού								✓			
Ενημέρωση του κοινού				✓							
Ψηφιοποίηση											
Εκπαιδευτικό σύστημα				✓							
Δημόσια διοίκηση					✓						
Κοινωνικοοικονομική απόκριση											
Επιχειρήσεις						✓					
Καθεστώτα αναστολής εργασίας				✓							
Διαχείριση κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης					✓						
Τα μέτρα οικονομικής απόκρισης της ΕΕ											✓
Δημόσια οικονομικά και συναφείς κίνδυνοι											
Δημόσια οικονομικά και συναφείς κίνδυνοι						✓					✓
Εκτέλεση του προϋπολογισμού							✓				
Γενική απόκριση σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης											
Όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης								✓			
Τοπική αυτοδιοίκηση						✓					

Τομέας προτεραιότητας: Δημόσια υγεία

44 Τα κράτη μέλη είναι πρωτίστως υπεύθυνα για την πολιτική δημόσιας υγείας και για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την εφαρμογή και τη χρηματοδότηση της απόκρισης στην πανδημία. Για να προληφθεί η εξάπλωση του ιού, να προστατευθούν οι πληθυσμοί τους και να μειωθεί η πίεση στα συστήματα δημόσιας υγείας τους, ιδίως όσον αφορά τα νοσοκομεία και την ικανότητα περίθαλψής τους, τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει ευρύ φάσμα μέτρων τα οποία, αν και σε γενικές γραμμές παρόμοια, διαφέρουν σημαντικά ως προς την έκταση και τη διάρκειά τους σε ολόκληρη την ΕΕ.

45 Τα συνηθέστερα μέτρα περιλαμβάνουν την κοινωνική αποστασιοποίηση, τη χρήση προστατευτικού εξοπλισμού (όπως μάσκες προσώπου), συστήματα ιχνηλάτησης επαφών, εκστρατείες διαγνωστικών εξετάσεων και εμβολιασμού και προσωρινά νοσοκομεία για την αντιμετώπιση αιφνίδιων αυξήσεων του αριθμού των ασθενών που πάσχουν από τη νόσο COVID-19. Ταυτόχρονα, προκειμένου να συγκρατηθούν τα ποσοστά λοιμώξεων, τα κράτη μέλη επέβαλαν σε περιοδική βάση περιορισμούς και λοιπές απαγορεύσεις, αναστέλλοντας τη λειτουργία σχολείων, νηπιαγωγείων και μη βασικών επιχειρήσεων και ενίοτε, ακόμη και της βιομηχανικής παραγωγής. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη θέσπισαν πολιτικές «παραμονής στο σπίτι», με εξαιρέσεις μόνο για τις πλέον βασικές ανάγκες, και ξεκίνησαν εκστρατείες στα παραδοσιακά μέσα και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τον τρόπο ελαχιστοποίησης του κινδύνου μόλυνσης, αλλά και για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης και των ψευδών ειδήσεων. Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης έχει διατεθεί στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, στην έρευνα και ανάπτυξη εμβολίων και στην προμήθεια ιατρικού εξοπλισμού.

46 Ως εκ τούτου, τα ΑΟΕ του Βελγίου, της Κύπρου, της Γερμανίας, της Λετονίας, της Πορτογαλίας και της Σλοβακίας επικέντρωσαν ορισμένες από τις ελεγκτικές τους δραστηριότητες στη δημόσια υγεία και σε συναφή μέτρα ως μία από τις προτεραιότητες στο πλαίσιο της απόκρισης στην πανδημία. Το ΑΟΕ της Γερμανίας εξέτασε τον αντίκτυπο της νόσου COVID-19 στην υποχρεωτική ασφάλιση υγείας και στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό, το Βέλγιο, η Κύπρος και η Σλοβακία εξέτασαν τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, και το ΑΟΕ της Λετονίας αξιολόγησε τη χρήση δημόσιων πόρων σχετικά με τη νόσο COVID-19, για τη στήριξη των μέσων ενημέρωσης.

Εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης

Πορτογαλία
Tribunal de Contas

COVID-19 – Αντίκτυπος στη δραστηριότητα του εθνικού συστήματος υγειονομικής περίθαλψης και στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
15.10.2020	Επισκόπηση	Μάρτιος-Ιούλιος	PT

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Η ανάγκη απόκρισης στην πανδημία COVID-19 οδήγησε τις περισσότερες χώρες και τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης να θεσπίσουν μέτρα που περιορίζαν την επιλεκτική περίθαλψη. Στην Πορτογαλία, με διάταγμα της Υπουργού Υγείας, που έφερε ημερομηνία 15 Μαρτίου 2020, αναστάλησαν οι μη επείγουσες επιλεκτικές δραστηριότητες.

Οι διαπιστώσεις μας

Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες των εθνικών παρόχων υγειονομικής περίθαλψης από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2020 ήταν χαμηλότερες από ό,τι για τους ίδιους μήνες του 2019. Οι δραστηριότητες που επλήγησαν περισσότερο ήταν οι επιλεκτικές χειρουργικές επεμβάσεις (μείωση κατά 58 %, 93 300 χειρουργικές επεμβάσεις), η επείγουσα νοσοκομειακή περίθαλψη (μείωση κατά 44 %, 683 389 επισκέψεις) και τα αρχικά ιατρικά ραντεβού στα εξωτερικά ιατρεία (μείωση κατά 40 %, 364 535 ραντεβού).

Η χρήση εξ αποστάσεως συμβουλευτικών υπηρεσιών διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη μείωση των ραντεβού διά ζώσης στην πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη (οι εξ αποστάσεως ή απροσδιόριστης φύσης συμβουλευτικές υπηρεσίες αυξήθηκαν κατά 83 % σε 65 % του συνόλου των ραντεβού). Αντίθετα, η χρήση εξ αποστάσεως συμβουλευτικών υπηρεσιών στη νοσοκομειακή περίθαλψη παρέμεινε ελάχιστη.

Ο αριθμός των νέων ασθενών που παραπέμφθηκαν από τις μονάδες πρωτοβάθμιας περίθαλψης για ραντεβού σε εξωτερικά ιατρεία και για χειρουργική επέμβαση

μειώθηκε σημαντικά. Ο αριθμός των αιτημάτων για ραντεβού έως τον Μάιο του 2020 αντιστοιχούσε στο 67 % μόλις του αριθμού για την ίδια περίοδο το 2019, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις παραπομπές για χειρουργική επέμβαση ήταν 42 %.

Ακόμη και τότε, όμως, η κατάσταση επιδεινώθηκε μεταξύ της 31ης Δεκεμβρίου 2019 και της 31ης Μαΐου 2020, ως προς το διάμεσο χρόνο αναμονής των εγγεγραμμένων σε τέτοιες λίστες ασθενών. Ο διάμεσος χρόνος αναμονής για ραντεβού στα εξωτερικά ιατρεία αυξήθηκε από 100 σε 171 ημέρες και περίπου το 69 % των ατόμων στη λίστα αναμονής στις 31 Μαΐου 2020 ανέμεναν περισσότερο από τον μέγιστο εγγυημένο χρόνο αναμονής. Ο διάμεσος χρόνος αναμονής για χειρουργική επέμβαση αυξήθηκε από 106 σε 147 ημέρες και περίπου το 43 % των ασθενών που περιλαμβάνονταν στη λίστα αναμονής στις 31 Μαΐου 2020 είχαν ήδη υπερβεί τον μέγιστο εγγυημένο χρόνο αναμονής.

Η συμμόρφωση με τους μέγιστους εγγυημένους χρόνους αναμονής ήταν χαμηλή για τις χειρουργικές επεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Μάιο του 2020, αν και ήταν σχετικά κοντά στα αριθμητικά στοιχεία που καταγράφηκαν κατά τα προηγούμενα έτη. Η συμμόρφωση με τους μέγιστους εγγυημένους χρόνους αναμονής βελτιώθηκε για τις πλέον επείγουσες χειρουργικές επεμβάσεις (προτεραιότητες 3 και 4, καρκίνος και άλλες ασθένειες), αντικατοπτρίζοντας την εστίαση σε αυτούς τους ασθενείς σε σύγκριση με λιγότερο επείγουσες περιπτώσεις. Το διάταγμα 5314/2020 της Υπουργού Υγείας, της 2ας Μαΐου 2020, ρύθμιζε την επανέναρξη των μη επειγουσών δραστηριοτήτων από το εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Με το εν λόγω διάταγμα θεσπίζονται μέτρα που θα μπορούσαν δυνητικά να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της κατανομής των πόρων, αν και υπάρχουν κίνδυνοι όσον αφορά την εφαρμογή.

Τον Ιούνιο του 2020, τα αποτελέσματα της επανέναρξης των δραστηριοτήτων ήταν ανάμεικτα. Ενώ τα επίπεδα των επιλεκτικών χειρουργικών επεμβάσεων και των ραντεβού στα εξωτερικά ιατρεία σε ορισμένες νοσοκομειακές μονάδες ανέκαμψαν εν μέρει, τα αποτελέσματα ήταν χαμηλότερα από τα επίπεδα του 2019 για τις περισσότερες μονάδες.

Τα συμπεράσματά μας

Θα χρειαστεί πρόσθετη ικανότητα κλινικής περίθαλψης για την κάλυψη των θεραπευτικών αναγκών που δεν ήταν δυνατό να ικανοποιηθούν λόγω της πανδημίας COVID-19. Κατά συνέπεια, υπάρχει κίνδυνος να μην είναι σε θέση το εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης να αντιμετωπίσει αυτή την πρόσθετη ζήτηση χωρίς να αυξηθεί σημαντικά ο χρόνος αναμονής.

Αυτό θα μπορούσε να δικαιολογήσει την έκτακτη δημιουργία ειδικών κινήτρων για την εθνική χρηματοδότηση της υγειονομικής περίθαλψης, πέραν των υφιστάμενων μηχανισμών που χρησιμοποιεί το Υπουργείο και χωρίς να αποκλείονται περαιτέρω μέτρα, όπως έχει ήδη συμβεί με την αύξηση των κινήτρων για πρόσθετη παροχή υπηρεσιών στο εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης.

Μετά τη γενική απαγόρευση κυκλοφορίας λόγω της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, μπορεί να είναι χρήσιμο να προσδιοριστούν βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών στο εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και να επανεξεταστούν και να προσαρμοστούν τα σχέδια έκτακτης ανάγκης. Στόχος θα είναι ο εντοπισμός και η αξιολόγηση της αντιστάθμισης μεταξύ της κατανομής των πόρων για τη θεραπεία ασθενών με COVID-19 και της διάγνωσης και θεραπείας άλλων νόσων, συμπεριλαμβανομένης της μη επείγουσας περίθαλψης.

Οι προκλήσεις της ρύθμισης του επιπέδου των υπηρεσιών και της κατάλληλης κατανομής των πόρων εξακολουθούν να υφίστανται και θα εξακολουθήσουν να υφίστανται στο εγγύς μέλλον. Η επιλεκτική περίθαλψη που δεν κατέστη δυνατό να παρασχεθεί θα πρέπει να παρασχεθεί και το εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης πρέπει να είναι έτοιμο να καταπολεμήσει ένα πιθανό δεύτερο κύμα της πανδημίας.

Υποχρεωτική ασφάλιση υγείας

Γερμανία
Bundesrechnungshof

Συμβουλευτική έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στο σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας, η οποία απευθύνεται στην επιτροπή προϋπολογισμού του γερμανικού κοινοβουλίου

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
13.11.2020	Έλεγχος συμμόρφωσης / έλεγχος επιδόσεων	Μάρτιος-Οκτώβριος	DE

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Τον Μάρτιο του 2020, αφού το Κοινοβούλιο είχε κηρύξει τη χώρα σε κατάσταση εθνικής επιδημίας, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έλαβε μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 και την αποφυγή πιέσεων στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Τα μέτρα αυτά επέβαλαν επιβάρυνση στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό και στα ταμεία των συστημάτων υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας που αποτελούν τον βασικό πυλώνα για τη στήριξη της συνολικής σταθερότητας του γερμανικού συστήματος υγειονομικής περίθαλψης. Οι ασφαλιστικοί φορείς υγείας λαμβάνουν οικονομικούς πόρους από ένα ταμείο υγείας, το οποίο διαχειρίζεται ομοσπονδιακή αρχή. Το ταμείο αυτό τροφοδοτείται με εισφορές και με ετήσια ομοσπονδιακή επιχορήγηση ύψους 14,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το 2020, μετά την αύξηση των δαπανών κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η ομοσπονδιακή επιχορήγηση αυξήθηκε κατά 3,5 δισεκατομμύρια ευρώ, τα οποία θα συμπληρωθούν με 5 δισεκατομμύρια ευρώ το 2021. Το ταμείο υγείας υποχρεούται εκ του νόμου να διατηρεί αποθεματικό ρευστότητας, το οποίο επί του παρόντος ανέρχεται στο 20 % των μέσων μηνιαίων δαπανών. Η Γερμανία διαθέτει επίσης ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης υγείας· μικρό μόνο μέρος του πληθυσμού είναι εγγεγραμμένο σε τέτοια συστήματα. Οι ιδιωτικοί ασφαλιστικοί φορείς υγείας δεν λαμβάνουν δημόσιες επιχορηγήσεις. Ελέγξαμε τον αντίκτυπο της πανδημίας στο ταμείο υγείας, στο αποθεματικό ρευστότητάς του και στους προβλεπόμενους από τον νόμο ασφαλιστικούς φορείς υγείας. Έχουμε αναφέρει τα πορίσματά μας, όσον αφορά την ετήσια ομοσπονδιακή επιχορήγηση και τον αντίκτυπό της στον ομοσπονδιακό

προϋπολογισμό, στην κοινοβουλευτική επιτροπή προϋπολογισμού. Στην έκθεση καλύπτεται η κατάσταση έως τον Οκτώβριο του 2020.

Οι διαπιστώσεις μας

Τα μέτρα που ελήφθησαν για την ανάσχεση της πανδημίας στη Γερμανία οδήγησαν σε σημαντικούς περιορισμούς στη δημόσια ζωή και σε οικονομική ύφεση, γεγονός που είχε επίσης αντίκτυπο στο επίπεδο εισφορών των προβλεπόμενων από τον νόμο ασφαλιστικών φορέων υγείας. Η ομάδα εμπειρογνομόνων που είναι αρμόδια για τις ετήσιες εκτιμήσεις των εσόδων των ασφαλιστικών φορέων υγείας προβλέπει μικρή μόνον αύξηση των εισφορών σε 221,4 δισεκατομμύρια ευρώ για ολόκληρο το έτος 2020. Το ποσό αυτό ήταν κατά 4,2 δισεκατομμύρια ευρώ μικρότερο από το προβλεπόμενο πριν από την πανδημία. Το δεύτερο τρίμηνο του 2020, οι δαπάνες των ασφαλιστικών φορέων υγείας για υπηρεσίες μειώθηκαν σημαντικά σε ορισμένους τομείς, κυρίως οδοντιατρικές υπηρεσίες, φυσιοθεραπεία, λογοθεραπεία, έγκαιρη διάγνωση, μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης και νοσοκομειακή περίθαλψη. Τα νοσοκομεία διατήρησαν διαθέσιμες κλίνες για κρούσματα COVID-19 από τα μέσα Μαρτίου και ανέβαλαν τις επιλεκτικές χειρουργικές επεμβάσεις και θεραπείες. Ωστόσο, οι εξοικονομήσεις απορροφήθηκαν από πρόσθετες δαπάνες, ιδίως για τα ΜΑΠ και την αυξημένη νοσοκομειακή περίθαλψη. Όταν η παροχή υπηρεσιών σταθεροποιήθηκε από τον Ιούλιο του 2020, οι εκτιμώμενες δαπάνες του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Υγείας αναμενόταν να ανέλθουν σε 257,8 δισεκατομμύρια ευρώ το 2020, αυξημένες κατά 4,3 % σε σχέση με το 2019.

Για να αντισταθμίσει τη μείωση των εσόδων, το ταμείο υγείας έπρεπε να καταβάλει αντισταθμιστικές πληρωμές από το αποθεματικό ρευστότητάς του. Οι αποζημιώσεις για τα νοσοκομεία επιστράφηκαν από τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό και μέχρι στιγμής έχουν ανέλθει συνολικά σε 8,9 δισεκατομμύρια ευρώ. Άλλες αντισταθμιστικές πληρωμές και δαπάνες για περισσότερες από 12 000 επιπλέον κλίνες εντατικής θεραπείας με εγκαταστάσεις αναπνευστήρων έχουν μέχρι στιγμής ανέλθει σε περίπου 1,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Επιπλέον, τα νοσοκομεία έλαβαν 93 εκατομμύρια ευρώ για πριμ σε νοσηλευτικό προσωπικό που επηρεάστηκε ιδιαίτερα από την πανδημία. Οι δαπάνες για εργαστηριακή διάγνωση αυξήθηκαν ως αποτέλεσμα της διενέργειας τεστ ανίχνευσης κορωνοϊού, ύστερα από επαφή με μολυσμένα άτομα ή κατά την επιστροφή από χώρες της αλλοδαπής με αυξημένο ιικό φορτίο. Μέχρι στιγμής έχουν διατεθεί από το ταμείο υγείας για τον σκοπό αυτόν 104 εκατομμύρια ευρώ.

Στις αρχές του 2020, το αποθεματικό ρευστότητας του ταμείου υγείας ανερχόταν σε 10,2 δισεκατομμύρια ευρώ· στο τέλος του οικονομικού έτους στις 15 Ιανουαρίου 2021

το αποθεματικό ανερχόταν συνολικά σε 6,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Στις 15 Ιανουαρίου 2022 προβλέπεται περαιτέρω μείωση του αποθεματικού ρευστότητας σε 5,2 δισεκατομμύρια ευρώ.

Τα συμπεράσματά μας

Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 θα συνεχίσει να γίνεται αισθητός και το 2021. Το 2021 θα χορηγηθεί επιχορήγηση ύψους 5 δισεκατομμυρίων ευρώ από τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό που σχετίζεται με την πανδημία, ώστε να μειωθεί η επιβάρυνση για τα μέλη των ασφαλιστικών φορέων υγείας. Επιπλέον, οι ασφαλιστικοί φορείς υγείας πρέπει να μεταφέρουν αποθεματικά ύψους 8 δισεκατομμυρίων ευρώ στο ταμείο υγείας. Αναγνωρίσαμε ότι η εφάπαξ παρέμβαση στα περιουσιακά στοιχεία πραγματοποιήθηκε βάσει νόμου και, σε κάθε περίπτωση, τα αποθεματικά αυτά τροφοδοτούνταν κυρίως από κονδύλια του ταμείου υγείας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η οικονομική κατάσταση των φορέων υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας έχει σταθεροποιηθεί προς το παρόν. Ωστόσο, τα αποθεματικά ρευστότητας που είχαν στην κατοχή τους οι φορείς υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας είχαν σχεδόν εξαντληθεί. Το αποθεματικό ρευστότητας δεν θα υπερβαίνει πλέον σημαντικά το νόμιμο ελάχιστο επίπεδο. Το 2021, άλλες αυξήσεις των δαπανών που συνδέονται με την πανδημία ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη συμμόρφωση με τα επίπεδα ελάχιστων αποθεματικών για το 2022. Δεδομένου ότι, επί του παρόντος, η περαιτέρω πορεία της πανδημίας δεν μπορεί να προβλεφθεί, οι οικονομικές επιπτώσεις στους ασφαλιστικούς φορείς υγείας παραμένουν αβέβαιες. Ζητήσαμε από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Υγείας να παρακολουθεί προσεκτικά τις ενέργειες και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για τη σταθεροποίηση του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης.

Δημόσιες συμβάσεις

Βέλγιο
Rekenhof

Κρατική σύμβαση για την ιχνηλάτηση επαφών COVID-19

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
25.11.2020	Έλεγχος συμμόρφωσης	Απρίλιος-Αύγουστος	NL

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Εξετάσαμε μια σημαντική κρατική σύμβαση που αποτελεί μέρος των μέτρων για τη διαχείριση της κρίσης COVID-19: τη σύμβαση για την ιχνηλάτηση επαφών. Κατά την έρευνα εξετάσθηκε μόνον η ανάθεση της σύμβασης από τον Οργανισμό για την Περίθαλψη και την Υγεία της φλαμανδικής κυβέρνησης. Δεν καλύφθηκε η συνολική διαδικασία λήψης αποφάσεων για την ιχνηλάτηση επαφών, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα του τρόπου προσέγγισης και εφαρμογής της, ούτε ο τρόπος οργάνωσης της ιχνηλάτησης επαφών.

Οι διαπιστώσεις μας

Η σύμβαση ιχνηλάτησης επαφών ανατέθηκε μέσω διαδικασίας κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, διαδικασία η οποία χρησιμοποιείται σε εξαιρετικά επείγουσες περιστάσεις. Ακόμη και για τις διαδικασίες αυτές, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να διαβουλευτεί, όπου είναι δυνατόν, με διάφορους αναδόχους. Αν και υπήρξε επικοινωνία με έξι εταιρείες, ο Οργανισμός για την Περίθαλψη και την Υγεία έλαβε μόνο μία προσφορά.

Δεν μπορέσαμε να διαπιστώσουμε με βεβαιότητα αν οι εταιρείες με τις οποίες υπήρξε επικοινωνία είχαν τύχει ίσης μεταχείρισης και αν τηρήθηκε η αρχή της διαφάνειας. Πράγματι, ορισμένα στοιχεία της διαδικασίας ανάθεσης δεν ήταν δυνατόν να εξηγηθούν πλήρως. Έλλειψη βεβαιότητας υφίσταται επίσης ως προς τη διάρκεια, τη φύση και το περιεχόμενο των επαφών του Οργανισμού με τις εταιρείες στο πλαίσιο της εν λόγω σύμβασης.

Υπήρξαν ακόμα ορισμένες διοικητικές και νομικές ελλείψεις και παραλείψεις στη διαδικασία ανάθεσης. Ορισμένες από αυτές οφείλονται πιθανώς στους ταχύτατους ρυθμούς με τους οποίους έπρεπε να κινηθεί και να ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάθεσης. Ως εκ τούτου, ο Οργανισμός για την Περίθαλψη και την Υγεία δεν ήταν σε θέση να προετοιμάσει τη σύμβαση διεξοδικά ή με επαρκείς λεπτομέρειες, και η περίοδος επανεξέτασης της προσφοράς και διαπραγμάτευσης ήταν περιορισμένη. Οι περιστάσεις αυτές είχαν αναμφίβολα επιζήμιο ή αρνητικό αντίκτυπο στην τιμολόγηση, την ποιότητα και τη βεβαιότητα αναφορικά με την προσφορά.

Η έλλειψη εναλλακτικών εταίρων διαπραγμάτευσης, σε συνδυασμό με τον επείγοντα χαρακτήρα της υλοποίησης της σύμβασης, αποδυνάμωσε τη διαπραγματευτική θέση του Οργανισμού για την Περίθαλψη και την Υγεία. Ο Οργανισμός δεν ήταν επίσης σε θέση να προβεί σε σύγκριση τιμών για να επαληθεύσει ότι η τιμή ήταν σύμφωνη με τις τιμές της αγοράς.

Η φλαμανδική κυβέρνηση έλαβε την απόφαση να αναθέσει τη σύμβαση ιχνηλάτησης επαφών στις 5 Μαΐου 2020. Μόλις στις 16 Ιουλίου 2020 υπεγράφη τροπολογία με προσθήκες και αλλαγές στη σύμβαση για ποσό άνω των 1,57 εκατομμυρίων ευρώ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ). Ωστόσο, ορισμένα στοιχεία αυτής της τροπολογίας φαίνεται –τουλάχιστον εν μέρει– να έχουν συμπεριληφθεί στην αρχική σύμβαση ή προσφορά.

Υπό αυτές τις συνθήκες, η ενδελεχής παρακολούθηση της φάσης εφαρμογής από τον Οργανισμό για την Περίθαλψη και την Υγεία είναι απολύτως απαραίτητη. Ωστόσο, ο Οργανισμός δεν έδωσε συνέχεια σε αρκετές χρήσιμες και συγκεκριμένες προτάσεις της Επιθεώρησης Οικονομικών που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην καλύτερη διαχείριση των αβεβαιοτήτων, των κινδύνων και των παρενεργειών κατά τη φάση εφαρμογής και τη στενότερη παρακολούθηση της σύμβασης.

Ο Οργανισμός για την Περίθαλψη και την Υγεία επισήμανε ότι ο πάροχος υπηρεσιών θα τιμολογούσε με βάση τις υπηρεσίες που όντως παρασχέθηκαν, καθιστώντας δυνατή τη στενότερη παρακολούθηση της τιμολόγησης. Η υποχρέωση του παρόχου υπηρεσιών να υποβάλλει τριμηνιαία έκθεση δραστηριοτήτων και οικονομική έκθεση θα επέτρεπε πρόσθετη παρακολούθηση και έλεγχο.

Τα συμπεράσματά μας

Δεδομένου ότι η ανάθεση της συγκεκριμένης υπηρεσίας έπρεπε να ολοκληρωθεί ταχύτατα, υπήρξαν πλημμέλειες στη σχετική διαδικασία. Η έλλειψη πολλαπλών προσφορών, σε συνδυασμό με τον εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα της σύμβασης, αποδυνάμωσε επίσης τη διαπραγματευτική θέση του Οργανισμού για την Περίθαλψη

και την Υγεία. Ως εκ τούτου, συνιστούμε στον Οργανισμό να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τη φάση εφαρμογής της σύμβασης σε διαρκή βάση.

Κύπρος

Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Έλεγχος διαγωνισμών στην περίοδο πανδημίας COVID-19

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
13.10.2020	Έλεγχος συμμόρφωσης	Απρίλιος-Ιούνιος	EL

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Ο έλεγχος αφορούσε τρία θέματα:

- 1) την αγορά υπηρεσιών διενέργειας μοριακών εξετάσεων COVID-19 κατά την περίοδο της πανδημίας, για τις οποίες η Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών του Υπουργείου Υγείας, ως αναθέτουσα αρχή, διεξήγαγε μέχρι την ημέρα του ελέγχου 16 διαγωνισμούς/προγράμματα με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, λόγω της κατεπείγουσας ανάγκης που είχε προκύψει,
- 2) την αγορά εννέα εκατομμυρίων προστατευτικών масκών μιας χρήσης έναντι δαπάνης €4,68 εκ πλέον ΦΠΑ από τη Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών με δύο διαγωνισμούς και
- 3) την υλοποίηση του έργου της δημιουργίας νέας Μονάδας Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ).

Οι διαπιστώσεις μας

- 1) Το κυριότερο θέμα, το οποίο προκύπτει μέσα από τον έλεγχο, αφορά τη διαμόρφωση του κόστους των μοριακών εξετάσεων και τις μεγάλες διαφοροποιήσεις, οι οποίες παρατηρήθηκαν με την πάροδο του χρόνου, αφού σε διάστημα μόλις δύο μηνών παρατηρήθηκε μείωση του κόστους κατά 55%, με το υψηλότερο να είναι €110/εξέταση και το χαμηλότερο €50/εξέταση. Στη συνέχεια υπήρξε περαιτέρω μείωση και σήμερα το κόστος έχει σταθεροποιηθεί στα €40-€43/εξέταση. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι η μείωση παρατηρήθηκε στο κόστος που υπέβαλε ιδιωτικό εργαστήριο, το οποίο έχει αναλάβει το 69% του συνόλου των εξετάσεων, οι πλείστες εκ των οποίων του ανατέθηκαν με το υψηλό κόστος.

Διαπιστώσαμε ότι η Αναθέτουσα Αρχή σε μεγάλο βαθμό ακολούθησε και εφάρμοσε τις διαδικασίες που προβλέπονται στη σχετική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων για τέτοιες κατ' εξαίρεση έκτακτες συνθήκες. Ωστόσο, υπήρξε σε δύο περιπτώσεις απευθείας ανάθεση σε εταιρεία συμφερόντων πρώην Υπουργού. Επιπρόσθετα καταγράφεται ως γενική παρατήρηση που δεν συνάδει με τη σχετική νομοθεσία, το γεγονός ότι ο νυν Υπουργός δεν περιοριζόταν στην παραχώρηση έγκρισης για τις μοριακές εξετάσεις, αλλά προηγουμένως έδινε ο ίδιος οδηγίες και καθόριζε σχεδόν όλες τις πτυχές της διαδικασίας, για την οποία στη συνέχεια του ζητείτο και έδινε την έγκρισή του.

- 2) Για την αγορά масκών δεν τηρήθηκαν πλήρως οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ούτε και οι αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης όλων των οικονομικών φορέων και της ανάπτυξης υγιούς ανταγωνισμού, αρχές που αποτελούν την πεμπτουσία της περί των δημοσίων συμβάσεων ευρωπαϊκής και κυπριακής νομοθεσίας. Αυτό τεκμηριώνεται μεταξύ άλλων από τον ελλιπή καθορισμό των αναγκών και των περιορισμών που είχαν τεθεί και από την εκ των υστέρων και εκτός διαδικασίας αποδοχή προσφοράς από οικονομικό φορέα. Σοβαρή αδυναμία στην πιο πάνω διαδικασία θεωρούμε και το γεγονός ότι δεν είχε γίνει, σε καμία από τις δύο διαδικασίες, αντικειμενική εκτίμηση κόστους.
- 3) Η υλοποίηση της νέας μονάδας εντατικής θεραπείας, ανατέθηκε από τον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥπΥ) απευθείας σε συγκεκριμένο Αρχιτέκτονα για την ετοιμασία της μελέτης και επίβλεψης των εργασιών, χωρίς την τήρηση οποιασδήποτε διαδικασίας προσφορών και σε συγκεκριμένο Εργολάβο για την κατασκευή του έργου μετά τη ζήτηση προσφορών από 3 εργοληπτικές εταιρείες, με τρόπο όμως που δεν διασφαλίστηκε καθόλου η ανάπτυξη στοιχειώδους έστω ανταγωνισμού. Η προσφορά ανατέθηκε στην εργοληπτική εταιρεία που είχε αρχικά υποδειχθεί, αφού οι άλλοι δύο εργολάβοι που την τελευταία στιγμή κλήθηκαν να συμμετάσχουν, δεν υπέβαλαν προσφορά. Η όλη διαδικασία προσφορών ουσιαστικά δεν προσέφερε τίποτε άλλο, παρά μία πλασματική εικόνα δήθεν ανάπτυξης ανταγωνισμού. Επιπλέον, ο ένας εκ των εργολάβων, έχει ιδιάζουσα σχέση με υψηλόβαθμο στέλεχος του Οργανισμού που τον επέλεξε. Τέλος ουσιώδης όρος του διαγωνισμού για επιβολή εξαιρετικά μεγάλου ύψους ποινικής ρήτρας, σε περίπτωση καθυστέρησης στην υλοποίηση του έργου, που περιλαμβανόταν στους όρους του διαγωνισμού, αφαιρέθηκε μετά την υποβολή των προσφορών και πριν την υπογραφή της σύμβασης.

Τα συμπεράσματά μας

Αντιλαμβανόμαστε πλήρως τις ιδιάζουσες συνθήκες της πανδημίας κάτω από τις οποίες έγιναν οι υπό έλεγχο διαδικασίες. Ωστόσο, ακόμα και για συνθήκες έκτακτης ανάγκης, η νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων παρέχει στις αναθέτουσες αρχές τη δυνατότητα, μέσω των προβλεπόμενων διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων, να ακολουθεί πιο ευέλικτες διαδικασίες από ό,τι υπό κανονικές συνθήκες, με τη χρήση της διαδικασίας διαπραγμάτευσης η οποία είναι μεν σύντομη αλλά διατηρεί τις βασικές αρχές περί δημοσίων συμβάσεων.

Θεωρούμε ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν έχουν τηρηθεί οι πιο πάνω αρχές, ενώ ο τρόπος χειρισμού του θέματος δεν παρείχε τη δυνατότητα επαρκούς ελέγχου της διαδικασίας, λόγω των περιορισμένων στοιχείων τα οποία ήταν διαθέσιμα. Τονίζεται ότι οι ιδιάζουσες συνθήκες, κάτω από τις οποίες έγιναν οι εν λόγω διαγωνισμοί, δεν αναιρούν την υποχρέωση για νομότυπες διαδικασίες ώστε να τηρούνται οι αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης όλων των οικονομικών φορέων, αρχές που αποτελούν την πεμπτουσία της περί των δημοσίων συμβάσεων ευρωπαϊκής και κυπριακής νομοθεσίας. Η πιστή εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων πρέπει πάντοτε να τηρείται, αφού δίδει τη δυνατότητα και τα κατάλληλα εργαλεία στις αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως των συνθηκών που επικρατούν. Ακόμα και σε συνθήκες πανδημίας, όπως η υπό εξέταση περίοδος, ουσιαστικής σημασίας είναι η διασφάλιση αφενός της δημόσιας υγείας και αφετέρου η διαφάνεια και η ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων, διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο το δημόσιο συμφέρον.

Απογραφή ιατρικού εξοπλισμού

Σλοβακία

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Διαχείριση κρατικών αποθεμάτων υλικών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
21.9.2020	Έλεγχος επιδόσεων	Ιούνιος – Σεπτέμβριος	SK

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Στόχος του ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσον οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες της διοίκησης κρατικών αποθεμάτων υλικών (ASMR) της Σλοβακικής Δημοκρατίας ήταν κατάλληλες και αποτελεσματικές, να αξιολογηθεί η ετοιμότητα της ASMR και να επαληθευθούν οι ενέργειές της σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (πανδημία).

Δεδομένης της έλλειψης φαρμακευτικών προϊόντων στη Σλοβακία κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος της νόσου COVID-19, αναμέναμε ότι οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες της ASMR θα ήταν ακατάλληλες και αναποτελεσματικές και ότι δεν θα ήταν προετοιμασμένη για την πανδημία COVID-19.

Οι διαπιστώσεις μας

Τονίσαμε πόσο απροετοίμαστοι ήταν οι κρατικοί θεσμοί. Οι αρχές διαχείρισης κρίσεων δεν εκπλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους και δεν υπέβαλαν αιτήματα για χρήση των ιατρικών αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης στην ASMR. Τα στοιχεία που πρέπει να παρέχονται από την ASMR καθορίζονται από την κυβέρνηση. Ωστόσο, ο ιατρικός εξοπλισμός δεν περιλαμβανόταν στο χαρτοφυλάκιο της ASMR μέχρι την έκδοση κυβερνητικής απόφασης την 27η Φεβρουαρίου 2020. Ως εκ τούτου, το κράτος δεν ήταν σε θέση να παράσχει τις απαραίτητες προμήθειες σε νοσοκομεία, οίκους ευγηρίας ή εργαζόμενους πρώτης γραμμής. Δύο συμβουλευτικές επιτροπές εμπειρογνομώνων –η κυβερνητική επιτροπή για την πανδημία και η εθνική επιτροπή κατά των επιδημιών– είχαν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο κατά την εξαιρετική κατάσταση της επιδημίας. Διαπιστώσαμε ότι ο ρόλος τους ήταν τυπικός και ότι η

επιτροπή κατά των επιδημιών, υπό την προεδρία του Επιθεωρητή Υγείας της χώρας, δεν είχε συνέλθει ούτε μία φορά από το 2019. Από την άλλη πλευρά, το μόνιμο επιτελείο διαχείρισης κρίσεων, ένα όργανο που στερείται νομικής αρμοδιότητας και εξουσίας, είχε συμμετάσχει ενεργά στη διαδικασία διαχείρισης. Δεν υπάρχουν γραπτά τεκμήρια από τις συνεδριάσεις του μόνιμου επιτελείου διαχείρισης κρίσεων σχετικά με τα συμπεράσματά τους, για παράδειγμα σχετικά με την ιεράρχηση της κατανομής των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης. Το κύριο συντονιστικό όργανο του κράτους σε περιόδους έκτακτης ανάγκης είναι το κεντρικό επιτελείο διαχείρισης κρίσεων και η σλοβακική κυβέρνηση αποτελεί την ανώτατη αρχή με δικαίωμα και υποχρέωση λήψης αποφάσεων.

Επιστήσαμε επίσης την προσοχή στην έλλειψη ετοιμότητας της ASMR για το επόμενο κύμα της πανδημίας. Οι προετοιμασίες πραγματοποιήθηκαν χωρίς συνολική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των μέτρων που ελήφθησαν κατά το πρώτο κύμα. Ως εκ τούτου, φαίνεται ότι στα μέσα Σεπτεμβρίου του 2020 οι προμήθειες της ASMR σε ιατρικό εξοπλισμό δεν υπερέβαιναν το 16 %. Το γεγονός αυτό ενείχε κίνδυνο για την ικανότητα ταχείας αντίδρασης σε περίπτωση ραγδαίας αύξησης των θετικών στη νόσο COVID ασθενών. Η ASMR δεν διέθετε αποθεματικά για 60 ημέρες, όπως απαιτείται βάσει του κυβερνητικού ψηφίσματος, αλλά μόνο για 10. Από τους 14 τύπους ιατρικού εξοπλισμού, μόνο δύο ήταν διαθέσιμοι σε επαρκείς ποσότητες, αλλά τα αποθέματα χειρουργικών масκών και διαγνωστικών εξετάσεων για τη νόσο COVID-19 ήταν μεγαλύτερα από τα απαιτούμενα. Δεν υπήρχαν σάκοι για επικίνδυνα βιολογικά απόβλητα και τα αιτήματα για ρόμπες μίας χρήσης, γάντια και προστατευτικές ασπίδες δύσκολα μπορούσαν να ικανοποιηθούν (10 %). Η προσέγγιση της διοίκησης της ASMR όσον αφορά τα αιτήματα για ιατρικό εξοπλισμό ήταν κατά περίπτωση και δεν υπήρχε μηχανισμός αντικειμενικής αξιολόγησης ή ιεράρχησης προτεραιοτήτων. Κατά τη διάρκεια του 2020, η ASMR διέθεσε ιατρικό υλικό αξίας σχεδόν 40 εκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων σχεδόν τα τρία τέταρτα αφορούσαν τον τομέα της υγείας. Ανταποκρίθηκε ταχύτερα σε αίτημα της σλοβακικής κυβερνητικής υπηρεσίας –τα προϊόντα ήταν έτοιμα εντός 2 ημερών– αλλά χρειάστηκε περισσότερο από ένα μήνα για να ανταποκριθεί σε αίτημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Η ASMR αποτελεί εκτελεστική συνιστώσα του κρατικού συστήματος διαχείρισης κρίσεων. Τα υπουργεία και οι δημόσιες αρχές πρέπει να υποβάλλουν στην ASMR αιτήσεις σχετικά με τη δημιουργία αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης και τη σύνθεση των υλικών. Η υγειονομική υπηρεσία δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωση αυτή μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου 2021 και ζήτησε από την ASMR να παράσχει ιατρικό εξοπλισμό για 30 ημέρες στις δημόσιες υγειονομικές αρχές και στις κλινικές λοιμωδών νοσημάτων των νοσοκομείων. Στην έκθεσή μας επισημαίνεται ο κίνδυνος από την

έλλειψη ανάληψης προσωπικής ευθύνης για αδράνεια, δηλαδή μη συμμόρφωση των κρατικών θεσμών. Κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, η ASMR παρείχε τις προμήθειες που θα έπρεπε να είχαν παρασχεθεί από διάφορες κεντρικές κρατικές αρχές.

Επισημάναμε επίσης την ανεπαρκή χρήση των συστημάτων ΤΠ από την ASMR, ιδίως μεταξύ της έδρας και των υποκαταστημάτων της, η οποία συνέβαλε στην έλλειψη επισκόπησης σε πραγματικό χρόνο της απογραφής σε αποθήκες σε διάφορα μέρη της Σλοβακίας.

Τα συμπεράσματά μας

Διαπιστώσαμε ότι, κατά τη χρονική στιγμή της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες της ASMR ήταν ακατάλληλες και αναποτελεσματικές, και τονίσαμε την έλλειψη προετοιμασίας της για την πανδημία COVID-19. Εκδώσαμε συστάσεις για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν – συστημικού και διαδικαστικού χαρακτήρα.

Συστήσαμε στο Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας να απαιτήσει από το Υπουργείο Εσωτερικών να διενεργήσει εις βάθος ανάλυση των διαδικασιών κρατικής διαχείρισης σε περιόδους έκτακτων καταστάσεων ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και, με βάση την εμπειρία από την πανδημία COVID-19, να εξετάσει το ενδεχόμενο τροποποίησης της νομοθεσίας ώστε να θεσπιστούν νέοι κανόνες για την κρατική διαδικασία διαχείρισης κρίσεων.

Ενημέρωση του κοινού

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Λετονία

Valsts Kontrole

- 1) Κατανομή και χρήση των πιστώσεων από το πρόγραμμα «Κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες» του κρατικού προϋπολογισμού για τη στήριξη των μέσων ενημέρωσης με σκοπό τον μετριασμό των συνεπειών της κρίσης COVID-19
- 2) Χρήση των πιστώσεων που διατέθηκαν στα ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης σε σχέση με την κρίση COVID-19

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
1) 22.12.2020	Χρηματοοικονομικός έλεγχος	Απρίλιος-Ιούλιος	LV Σύνοψη EN
2) 22.12.2020	Χρηματοοικονομικός έλεγχος	Μάρτιος-Ιούλιος	LV Σύνοψη EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Η στήριξη του τομέα των μέσων ενημέρωσης για τον μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης COVID-19 είναι ουσιαστικής σημασίας, τόσο για την ενίσχυση των βασικών δραστηριοτήτων τους και για τη διατήρηση του πλουραλισμού των μέσων ενημέρωσης, όσο και για την επιτυχή αντιμετώπιση της κρίσης στην κοινωνία.

Την άνοιξη του 2020, το Υπουργικό Συμβούλιο χορήγησε πρόσθετη χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες» προκειμένου να βοηθήσει τα μέσα ενημέρωσης να ξεπεράσουν την πανδημία και τις συνέπειές της, με τους ακόλουθους στόχους:

- ο για το Ίδρυμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης – 1 040 928 ευρώ προκειμένου να διασφαλίσει τη λειτουργία του Ταμείου Στήριξης των Μέσων Ενημέρωσης και την ολοκληρωμένη ενημέρωση του κοινού σχετικά με τον μετριασμό της κρίσης, να ενισχύσει τα μέσα ενημέρωσης και να εξασφαλίσει την αντικειμενική πληροφόρηση στον έντυπο Τύπο και στις εμπορικές ειδησεογραφικές πύλες στο διαδίκτυο, καθώς και να συμβάλει στην κάλυψη του κόστους παράδοσης των συνδρομών Τύπου («εταιρεία συμμετοχών Latvijas Pasts») και του κόστους μετάδοσης των ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης

- για το Εθνικό Συμβούλιο Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης – 1 259 261 ευρώ, ποσό το οποίο περιλαμβάνει:
 - 259 261 ευρώ για την εξασφάλιση της μέγιστης ευαισθητοποίησης του λετονικού πληθυσμού και της αποτελεσματικής ενημέρωσης του κοινού, καθώς και της ενημέρωσης σχετικά με την COVID-19·
 - 1 000 000 ευρώ για την ολοκληρωμένη και πλουραλιστική ενημέρωση του κοινού σχετικά με την αντιμετώπιση της κρίσης και την ενίσχυση των εμπορικών ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Αξιολογήσαμε την κατάσταση και καταρτίσαμε δύο ενδιάμεσες εκθέσεις ελέγχου στις οποίες συνοψίζονταν:

- 1) πληροφορίες σχετικά με το Ίδρυμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης όσον αφορά τη βασιμότητα των αιτημάτων χρηματοδότησης και την χρήση των πρόσθετων κονδυλίων που διατέθηκαν για τον μετριασμό των επιπτώσεων της COVID-19·
- 2) οι διαδικασίες ελέγχου που εφαρμόζουμε όσον αφορά τη χρηματοδότηση που απαιτείται για το Εθνικό Συμβούλιο Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης προκειμένου να διασφαλιστεί η διεξαγωγή των δύο χρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων.

Οι διαπιστώσεις μας

- 1) Εξετάσαμε τη βασιμότητα των αιτημάτων χρηματοδότησης και τη χρήση των κονδυλίων που διατέθηκαν στο Ίδρυμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για τη στήριξη των μέσων ενημέρωσης με σκοπό τον μετριασμό των συνεπειών της COVID-19. Διαπιστώσαμε ότι, μέσω διαγωνισμών, διατέθηκε χρηματοδότηση για τη διασφάλιση της συνέχειας των δραστηριοτήτων και την ενίσχυση των ικανοτήτων των εμπορικών έντυπων και ψηφιακών μέσων ενημέρωσης, καθώς και για την παραγωγή ολοκληρωμένης και πλουραλιστικής ενημέρωσης σχετικά με τη διαχείριση της κρίσης. Ωστόσο, διαπιστώσαμε επίσης ότι οι σχετικοί κανονισμοί δεν καθόριζαν κριτήρια επιλεξιμότητας για τη λήψη της συγκεκριμένης κρατικής ενίσχυσης από τα μέσα ενημέρωσης. Παρά το γεγονός ότι στους κανονισμούς αναφορικά με τους διαγωνισμούς του Ιδρύματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης οριζόταν ότι η χρηματοδότηση θα διατεθεί κατά προτεραιότητα στα μέσα ενημέρωσης, τα οποία θα μπορούσαν να αποδείξουν μείωση των εσόδων τους κατά 30 % σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2019, τα κριτήρια αξιολόγησης επέτρεψαν στην πραγματικότητα τη

χρηματοδότηση μέσων ενημέρωσης που δεν εμφάνισαν καμία μείωση των εσόδων τους, ανεξάρτητα από το ποσό.

- 2) Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης (1 075 000 ευρώ) από το Εθνικό Συμβούλιο Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης διατέθηκε, στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας, σε εμπορικό ηλεκτρονικό μέσο. Χρηματοδότηση χορηγήθηκε επίσης στις κρατικές ανώνυμες εταιρείες «Latvijas Radio» (25 674 ευρώ) και «Latvijas Televīzija» (158 587 ευρώ).

Διαπιστώσαμε ότι το ποσό των 1 075 000 ευρώ, προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή ολοκληρωμένης ενημέρωσης από το εμπορικό ηλεκτρονικό μέσο, δεν είχε τεκμηριωθεί μέσω σαφών υπολογισμών, αλλά είχε υπολογιστεί με βάση τις απόψεις και τις εκτιμήσεις εκπροσώπων του Υπουργείου Πολιτισμού και του κλάδου και με βάση την προηγούμενη εμπειρία. Συνάχθηκε το συμπέρασμα ότι το Υπουργείο Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Εθνικό Συμβούλιο Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, είχε προετοιμάσει αίτημα για κρατική χρηματοδότηση ύψους 1 000 000 ευρώ για τη δημιουργία του συστήματος στήριξης των μέσων ενημέρωσης κατά τη διάρκεια της κρίσης, και ότι στη συνέχεια διοργανώθηκε πρόσκληση υποβολής προσφορών για τη χρηματοδότηση εμπορικών ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης (1 075 000 ευρώ). Κατά την αξιολόγηση των προσφορών, το Εθνικό Συμβούλιο Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης δεν εξέτασε κατά πόσον οι δηλώσεις των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό περιείχαν αληθείς πληροφορίες σχετικά με τη μείωση των διαφημιστικών εσόδων τους κατά τουλάχιστον 30 %.

Ωστόσο, η αίτηση χρηματοδότησης των «Latvijas Radio» και «Latvijas Televīzija» είχε τεκμηριωθεί δεόντως· το αίτημα αφορούσε χρηματοδότηση για τον μετριασμό των συνεπειών της κρίσης και συνοδευόταν από λεπτομερή υπολογισμό των αιτούμενων κεφαλαίων.

Τα συμπεράσματά μας

Η υλοποίηση των συστάσεών μας θα διασφαλίσει τον έλεγχο της χρήσης των κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού και των επιχορηγήσεων, καθώς και της διεξαγωγής των διαγωνισμών του Εθνικού Συμβουλίου Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Προτείνουμε να καθορίσει το Υπουργικό Συμβούλιο μια κοινή προσέγγιση και κοινά κριτήρια για τη διάθεση των πιστώσεων για περαιτέρω στήριξη των μέσων ενημέρωσης από το πρόγραμμα «Κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες» με σκοπό τον μετριασμό των συνεπειών της κρίσης, και να ανατεθεί η διαχείριση της

χρηματοδότησης των ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης σε έναν ενιαίο φορέα.

Τομέας προτεραιότητας: Ψηφιοποίηση

47 Η πανδημία ανάγκασε τόσο τα άτομα όσο και την κοινωνία να βρουν γρήγορα νέους τρόπους αλληλεπίδρασης, μελέτης, μάθησης και εργασίας και να προσαρμοστούν σε αυτούς. Δεδομένης της γενίκευσης των πολιτικών «παραμονής στο σπίτι», ο αντίκτυπος θα ήταν ακόμη μεγαλύτερος εάν δεν υπήρχαν λύσεις ΤΠ. Τόσο ο δημόσιος όσο και ο ιδιωτικός τομέας μεταπήδησαν σε ψηφιακό τρόπο λειτουργίας εντός λίγων εβδομάδων. Τα εργαλεία και οι τεχνολογίες ΤΠ που απαιτούν ισχυρές και ασφαλείς ψηφιακές υποδομές και προσωπικές δεξιότητες προσέφεραν νέες λύσεις, αλλά επίσης δημιούργησαν προκλήσεις για όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας.

48 Η κρίση κατέδειξε τη σημασία της ψηφιακής τεχνολογίας, αναδεικνύοντας τις ευκαιρίες, τους κινδύνους και τα σημεία συμφόρησης. Επιτάχυνε όχι μόνο τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, αλλά και τη συνολική διαδικασία ψηφιοποίησης. Η ψηφιακή διακυβέρνηση, το ηλεκτρονικό εμπόριο και το ηλεκτρονικό λιανικό εμπόριο, η τηλεργασία, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και η ηλεκτρονική υγειονομική περίθαλψη έγιναν η νέα κανονικότητα. Πλατφόρμες, υπηρεσίες ανταλλαγής μηνυμάτων και βιντεοδιασκέψεις χρησιμοποιούνται για τη διατήρηση των κοινωνικών επαφών. Στο πλαίσιο της πανδημίας, τα μαζικά δεδομένα και η τεχνητή νοημοσύνη συμβάλλουν στην έρευνα για τα εμβόλια, στην ιχνηλάτηση των μολύνσεων και στην ερμηνεία των μοτίβων μόλυνσης.

49 Τα ΑΟΕ της Λετονίας και των Κάτω Χωρών εξέτασαν την ανάπτυξη και τον αντίκτυπο των ψηφιακών λύσεων: την ανάπτυξή τους στον τομέα της εκπαίδευσης και τον αντίκτυπό τους στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εργασίας στις υπηρεσίες της κεντρικής κυβέρνησης.

Εκπαιδευτικό σύστημα

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Λετονία

Valsts Kontrole

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο πλαίσιο κατάστασης έκτακτης ανάγκης

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
30.9.2020	Χρηματοοικονομικός έλεγχος	Μάρτιος-Ιούνιος	LV Σύνοψη EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Σε συνέχεια της ανακοίνωσης του ΠΟΥ με την οποία η νόσος COVID-19 χαρακτηρίστηκε ως «πανδημία», το υπουργικό συμβούλιο κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης στις 12 Μαρτίου 2020 και ανέστειλε τη δια ζώσης διδασκαλία σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα έως ότου εξομαλυνθεί η κατάσταση. Αποφασίστηκε η συνέχιση της διδασκαλίας εξ αποστάσεως, με την εξαίρεση των κεντρικών κρατικών εξετάσεων. Αν και αρχικά η περίοδος της κηρυχθείσας κατάστασης έκτακτης ανάγκης είχε ορισθεί έως τις 14 Απριλίου 2020, παρατάθηκε δύο φορές – έως τις 12 Μαΐου και στη συνέχεια έως τις 9 Ιουνίου 2020.

Από τις 12 Μαρτίου έως τις 20 Ιουνίου 2020, το υπουργικό συμβούλιο διέθεσε πρόσθετους χρηματοδοτικούς πόρους ύψους 568 368 ευρώ στο Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών («Υπουργείο»), από το πρόγραμμα «Κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες», για τη χρηματοδότηση του αναγκαίου για την εξ αποστάσεως μάθηση εξοπλισμού και περιεχομένου κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης:

- 203 160 ευρώ για την αγορά έξυπνων συσκευών (τηλεφώνων και ταμπλετών) για τις ανάγκες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης των μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης·
- 365 208 ευρώ για την παραγωγή και τη διανομή οπτικοακουστικού περιεχομένου για εξ αποστάσεως μάθηση σε τηλεοπτικά κανάλια ελεύθερης λήψης, καθώς και για την ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας και ψηφιακών λύσεων.

Παράλληλα, το υπουργικό συμβούλιο εξουσιοδότησε το Υπουργείο να αναστείλει, κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, την εφαρμογή του νόμου περί δημοσίων συμβάσεων στην περίπτωση αγαθών και υπηρεσιών που απαιτούνται για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, με την οικεία διαδικασία ανάθεσης να βασίζεται στην ταχύτητα δράσης και στην άμεση σύναψη των συμβάσεων.

Στην ενδιάμεση έκθεσή μας συνοψίζονται οι διαπιστώσεις των ελέγχων μας στο Υπουργείο σε σχέση με τη βασιμότητα των αιτημάτων και την πραγματική χρήση των πρόσθετων κονδυλίων:

- 1) για την αγορά έξυπνων συσκευών·
- 2) για τη δημιουργία οπτικοακουστικού περιεχομένου για το έργο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης «*Tava klase*» («Η τάξη σου»).

Οι διαπιστώσεις μας

- 1) Αγορά έξυπνων συσκευών

Τον Μάρτιο του 2020, το Υπουργείο οργάνωσε έρευνα για την αξιολόγηση της σκοπιμότητας της εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με την πραγματική κατάσταση όσον αφορά την πρόσβαση σε υπολογιστές, έξυπνες συσκευές και το διαδίκτυο για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι περισσότεροι από 5 000 μαθητές δεν είχαν πρόσβαση σε υπολογιστή ή έξυπνο τηλέφωνο με σύνδεση στο διαδίκτυο. Ως εκ τούτου, το Υπουργείο απευθύνθηκε σε εταιρείες τηλεπικοινωνιών για την προμήθεια του αναγκαίου εξοπλισμού.

Δαπάνησε 436 732 ευρώ για την αγορά έξυπνων συσκευών με σύνδεση στο διαδίκτυο για τους σκοπούς της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (εκ των οποίων 203 160 ευρώ από τα κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες).

Για να διασφαλίσουμε ότι το Υπουργείο χρησιμοποίησε τα κονδύλια αυτά με οικονομικό και αποδοτικό τρόπο, πραγματοποιήσαμε έρευνα μεταξύ δήμων για να διαπιστώσουμε αν είχαν διανείμει τις έξυπνες συσκευές του Υπουργείου στους μαθητές, και τι απέγιναν οι συσκευές μετά το πέρας της κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Αποτελέσματα της έρευνας:

- Οι περισσότερες από τις 5 266 έξυπνες συσκευές (συνολικής αξίας 557 731 ευρώ) είχαν παραδοθεί στους μαθητές. Ωστόσο, τουλάχιστον 295 (αξίας 28 665 ευρώ)

δεν είχαν διανεμηθεί, αλλά παρέμεναν στη διάθεση των διάφορων δήμων, διότι το Υπουργείο δεν είχε ελέγξει αν οι ανάγκες τους παρέμεναν οι ίδιες.

- Αρκετοί δήμοι δεν είχαν λάβει τον αναγκαίο αριθμό έξυπνων συσκευών, οπότε είχαν αγοράσει άλλες με δικά τους κεφάλαια (τουλάχιστον 139 συσκευές).
- Επιπλέον, οι δήμοι διένειμαν τουλάχιστον 2 015 υπολογιστές και ταμπλέτες από εκπαιδευτικά ιδρύματα, ενώ τουλάχιστον 144 αποτέλεσαν δωρεές προς αυτούς.
- Το Υπουργείο δεν είχε εκδώσει οδηγίες σχετικά με τη χρήση έξυπνων συσκευών μετά το πέρας της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, με αποτέλεσμα οι δήμοι να ενεργήσουν με διαφορετικούς τρόπους: οι συσκευές είτε επιστράφηκαν στα εκπαιδευτικά ιδρύματα για περαιτέρω χρήση είτε παρέμειναν στα χέρια των μαθητών.

2) Υλοποίηση του έργου «Η τάξη σου»:

Σύμφωνα με το Υπουργείο, η κατάσταση έκτακτης ανάγκης δημιούργησε επείγουσα ανάγκη για πρωτότυπους εκπαιδευτικούς πόρους τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς σε διάφορα μαθήματα, χρησιμοποιώντας την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και υψηλής ποιότητας διεπιστημονικούς συνδέσμους, και διασφαλίζοντας παράλληλα ότι το υλικό θα ήταν όσο το δυνατόν ευρύτερα προσβάσιμο.

Οπτικοακουστικό περιεχόμενο παρήχθη και διανεμήθηκε σε τηλεοπτικά κανάλια ελεύθερης λήψης, ενώ αναπτύχθηκαν επίσης διαδικτυακή πλατφόρμα και ψηφιακές λύσεις. Επιπλέον ποσό ύψους 365 208 ευρώ διατέθηκε από τον κρατικό προϋπολογισμό. Αντίστοιχα, τα μαθήματα του προγράμματος «Η τάξη σου» μεταδίδονταν από τον τηλεοπτικό σταθμό RE:TV και το Sportacentrs.com από τις 6 Απριλίου ως τις 29 Μαΐου 2020, ενώ δημιουργήθηκε επίσης ο ιστότοπος www.tavaklase.lv.

Τα συμπεράσματά μας

Ως αποτέλεσμα του ελέγχου, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οργανώθηκε σε γενικές γραμμές σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούσαν υπό το καθεστώς έκτακτης ανάγκης και ότι το Υπουργείο είχε μεριμνήσει για την παροχή των αναγκαίων αγαθών και υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της κρίσης της COVID-19 και των συνεπειών της. Ταυτόχρονα, επιστήσαμε την προσοχή σε πιθανούς τρόπους περαιτέρω βελτίωσης της διαχείρισης αυτής της διαδικασίας.

Δημόσια διοίκηση

**Algemene
Rekenkamer**

Κάτω Χώρες

Algemene Rekenkamer

Εστίαση στην ψηφιακή κατ' οίκον εργασία

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
2.11.2020	Έρευνα επικέντρωσης	Ιούλιος-Οκτώβριος	NL EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Η COVID-19 ανάγκασε τα σχολεία, τα πανεπιστήμια, τα εστιατόρια και τα γραφεία να κλείσουν τις πόρτες τους τον Μάρτιο του 2020. Όπου ήταν δυνατόν, η εργασία από το σπίτι έγινε ξαφνικά ο κανόνας. Στο σύνολό τους σχεδόν οι 175 000 περίπου δημόσιοι υπάλληλοι των υπουργείων και των Ανώτατων Συμβουλίων του Κράτους χρειάστηκε να εργαστούν από το σπίτι στον βαθμό του εφικτού, συχνά με μεγάλη επιτυχία. Με τα τρένα άδεια και τους δρόμους έρημους, η εργασία συνεχίστηκε από το σπίτι. Οι δημόσιοι υπάλληλοι συνεργάζονταν και επικοινωνούσαν μέσω τηλεφώνου, συμβατικών μονάδων δίσκου δικτύου και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και ολοένα περισσότερο μέσω βιντεοδιασκέψεων, εφαρμογών ανταλλαγής μηνυμάτων και διαδικτυακών συνεργατικών πλατφορμών. Φυσικά, τα συνεργατικά εργαλεία των ΤΠΕ δεν ήταν κάτι νέο, αλλά ξεκίνησαν αίφνης να χρησιμοποιούνται μαζικά για κάθε είδους νέους σκοπούς. Αυτό έθεσε πολλά ερωτήματα για τους χρήστες: Είναι ασφαλείς οι βιντεοκλήσεις μέσω Zoom; Τι είδους πληροφορίες μπορώ να μοιραστώ μέσω μιας εφαρμογής; Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω τον προσωπικό μου φορητό υπολογιστή με ασφάλεια για τη δουλειά μου; Εντοπίσαμε κινδύνους όσον αφορά τη χρήση των συνεργατικών ΤΠΕ στην κεντρική διοίκηση. Ως πρώτο βήμα για τη διερεύνηση αυτών των κινδύνων, επιχειρήσαμε να διαπιστώσουμε ποια εργαλεία ΤΠΕ χρησιμοποιήθηκαν και με ποιον τρόπο, και πώς ρυθμίστηκε η χρήση τους.

Οι διαπιστώσεις μας

Παρατηρήσαμε ότι η κρίση COVID-19 είχε οδηγήσει σε ταχεία αύξηση της τηλεργασίας στην κεντρική διοίκηση. Αυτό απαίτησε τεράστια ευελιξία από το προσωπικό ΤΠΕ και τις υπηρεσίες υποστήριξης. Δόθηκαν τα εύσημα για τον τρόπο με

τον οποίο τα υπουργεία, ο επικεφαλής των υπηρεσιών πληροφοριακών συστημάτων της κεντρικής κυβέρνησης, οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι πάροχοι υπηρεσιών, όπως το Κέντρο Κοινών Υπηρεσιών ΤΠΕ, ανταποκρίθηκαν στην κρίση COVID-19.

Διενεργήσαμε έρευνα προκειμένου να συγκεντρώσουμε πληροφορίες σχετικά με τις εφαρμογές ΤΠΕ που χρησιμοποιούν οι δημόσιοι υπάλληλοι όταν εργάζονται από το σπίτι. Διαπιστώσαμε ότι η επικοινωνία σχετικά με τα συνεργατικά εργαλεία ΤΠΕ που μπορούν να χρησιμοποιούνται έπρεπε να είναι σαφέστερη και περισσότερο ευνόητη. Το ένα πέμπτο των ερωτηθέντων δήλωσε άγνοια για τις συμφωνίες σχετικά με τη χρήση συνεργατικών εργαλείων ΤΠΕ· ποσοστό 22 % δεν ήταν ικανοποιημένοι με την επικοινωνία σχετικά με τις συμφωνίες αυτές. Η μεγαλύτερη αβεβαιότητα αφορούσε τη χρήση εφαρμογών ανταλλαγής μηνυμάτων, όπως το WhatsApp και διαδικτυακών συνεργατικών πλατφορμών, όπως οι Microsoft Teams, SharePoint και Dropbox.

Ποσοστό 7 % των ερωτηθέντων που χρησιμοποιούν το WhatsApp και 16 % των ερωτηθέντων που χρησιμοποιούν ιδιωτικό ηλεκτρονικό ταχυδρομείο είχαν επίσης ανταλλάξει εμπιστευτικές πληροφορίες χωρίς άδεια. Αυτό οφειλόταν μεταξύ άλλων στο γεγονός ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν γνώριζαν ποιες εφαρμογές τους επιτρεπόταν να χρησιμοποιούν. Για παράδειγμα, το ενδοδίκτυο της κεντρικής διοίκησης αναφέρει ότι το WhatsApp μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εργασιακούς σκοπούς υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Ωστόσο, αρκετά υπουργεία απαγορεύουν ρητά τη χρήση αυτής της εφαρμογής ανταλλαγής μηνυμάτων.

Η δυσαρέσκεια σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρουν τα διαθέσιμα εργαλεία ΤΠΕ αποτελεί έναν από τους βασικούς λόγους για τους οποίους αντιτίθενται σε αυτές τις συμφωνίες χρησιμοποιώντας εφαρμογές που δεν συνιστώνται. Ομοίως, η ηγεσία των υπουργείων και οι ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι δεν χρησιμοποιούν πάντοτε τα προβλεπόμενα και διαθέσιμα ασφαλή εργαλεία ΤΠΕ, παρόλο που η χρήση από αυτούς εργαλείων ΤΠΕ δίνει το παράδειγμα για τον υπόλοιπο οργανισμό. Οι υπουργοί, οι υφυπουργοί και οι ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι προτιμούν ορισμένες φορές δημοφιλείς εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων, όπως το WhatsApp, τις λιγότερο ασφαλείς ταμπλέτες και τα έξυπνα τηλέφωνα, επειδή είναι περισσότερο εύχρηστα, ταχύτερα και φιλικότερα προς τον χρήστη από τα άκρως ασφαλή εργαλεία.

Από την έρευνά μας προέκυψε ένα σχετικό παράδειγμα. Την άνοιξη του 2020, ένα από τα υπουργεία δημιούργησε ένα εξαιρετικά ασφαλές περιβάλλον βιντεοδιασκέψεων κατόπιν αιτήματος του επικεφαλής των υπηρεσιών πληροφοριακών συστημάτων της κεντρικής κυβέρνησης. Το περιβάλλον αυτό δημιουργήθηκε για την εμπιστευτική επικοινωνία μεταξύ υπουργών και υφυπουργών, αλλά δεν χρησιμοποιήθηκε.

Τα συμπεράσματά μας

Από την έρευνά μας προκύπτει ότι η κεντρική διοίκηση πρέπει να λάβει μέτρα για να καταστήσει ασφαλέστερη τη χρήση εφαρμογών ανταλλαγής μηνυμάτων και κινητών τηλεφώνων. Θεωρούμε ότι η χρήση τους αποτελεί τον μεγαλύτερο κίνδυνο για την ασφάλεια των πληροφοριών και την ιδιωτικότητα. Εάν δεν χρησιμοποιούνται τα συνιστώμενα εργαλεία ΤΠΕ ή χρησιμοποιούνται εσφαλμένα, οι πληροφορίες μπορεί να πέσουν σε λάθος χέρια.

Ορισμένοι δημόσιοι υπάλληλοι της κεντρικής διοίκησης θεωρούν ότι απαιτείται σαφέστερη ενημέρωση σχετικά με την ασφαλή χρήση συνεργατικών εργαλείων ΤΠΕ, όπως οι εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων και οι υπηρεσίες υβριδικών συνεδριάσεων. Ορισμένοι δημόσιοι υπάλληλοι χρησιμοποιούν το WhatsApp και το ιδιωτικό ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για την ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών σχετικών με την εργασία τους, μη συμμορφούμενοι με τις κατευθυντήριες γραμμές ασφάλειας των οργανισμών τους.

Οι παρατηρήσεις αυτές οδήγησαν σε επαναληπτική έρευνα (follow-up), στο πλαίσιο του ετήσιου χρηματοοικονομικού ελέγχου μας για το 2020 σχετικά με την ασφάλεια των πληροφοριών στην κεντρική διοίκηση. Εξετάσαμε συγκεκριμένα τη διαχείριση κινδύνων και συμβάντων από την κεντρική διοίκηση σε σχέση με το WhatsApp και τα διάφορα εργαλεία τηλεδιάσκεψης που χρησιμοποιούνται και δημοσιεύσαμε τα αποτελέσματα τον Μάιο του 2021.

Τομέας προτεραιότητας: Κοινωνικοοικονομική απόκριση

50 Η κοινωνικοοικονομική απόκριση εμπίπτει, και αυτή, κυρίως στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, γεγονός που εξηγεί τις διαφορές ως προς την αυστηρότητα των ληφθέντων μέτρων. Η αντίδραση κάθε κράτους μέλους εξαρτάτο, πρώτον, από την οικονομική και δημοσιονομική κατάστασή του κατά την έναρξη της πανδημίας, καθώς και από την ετοιμότητά του κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος λοιμώξεων. Δεύτερον, δεν επλήγησαν όλα τα κράτη μέλη ταυτόχρονα και με την ίδια ένταση, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα κάποια διστακτικότητα κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη φύση των περιοριστικών μέτρων και των μέτρων προστασίας και την ανάγκη για οικονομικά κίνητρα και δέσμες μέτρων ανθεκτικότητας.

51 Σήμερα, μετά από περισσότερο από έναν χρόνο, όλα τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των περιοριστικών μέτρων, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις να κλείσουν, ορισμένες δε μόνιμα, και να μειωθεί σημαντικά η ζήτηση σε πολλούς τομείς. Ο αυξημένος κίνδυνος απολύσεων έχει προκαλέσει φόβους αύξησης της ανεργίας και κοινωνικών στρεβλώσεων, και έχει δημιουργήσει την ανάγκη για υψηλότερες δημόσιες δαπάνες. Οι εθνικές κυβερνήσεις θέσπισαν καθεστώτα αναστολής εργασίας (διατήρησης θέσεων εργασίας) για την ελάφρυνση της οικονομικής επιβάρυνσης των εργοδοτών, τη διασφάλιση της απασχόλησης και τον περιορισμό των κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης. Χρησιμοποίησαν μια σειρά εργαλείων για την παροχή άμεσης ρευστότητας στις πληγείσες επιχειρήσεις (ιδίως τις ΜΜΕ), βοηθώντας τις να επιβιώσουν και να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας, αποτρέποντας έτσι πρόσθετες δυσχέρειες για νοικοκυριά και άτομα που ήδη αντιμετωπίζουν μια πολύ δύσκολη κατάσταση.

52 Τα ΑΟΕ της Λετονίας, της Λιθουανίας και των Κάτω Χωρών, καθώς και το ΕΕΣ, αξιολόγησαν την κοινωνικοοικονομική απόκριση σε εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο. Τα ΑΟΕ της Λετονίας και των Κάτω Χωρών υπέβαλαν σε έλεγχο τη στήριξη που παρασχέθηκε προς τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις, ενώ το ΑΟΕ της Λιθουανίας και το ΕΕΣ εξέτασαν τη συνολική οικονομική απόκριση, έκαστο στο πλαίσιο του πεδίου αρμοδιότητάς του.

Επιχειρήσεις

**Algemene
Rekenkamer**

Κάτω Χώρες
Algemene Rekenkamer

Εξατομικευμένη στήριξη σε εταιρείες κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
12.11.2020	Έλεγχος επιδόσεων	Μάρτιος-Αύγουστος	NL Σύνοψη EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Δημοσιεύσαμε τις διαπιστώσεις του ελέγχου μας σε δύο φάσεις. Κατά την πρώτη φάση, στις 26 Ιουνίου 2020 ως επιστολή προς το Κοινοβούλιο με τίτλο: «Παροχή στήριξης σε μεγάλες επιχειρήσεις – διδάγματα από το παρελθόν». Η επιστολή αυτή συγκέντρωσε 16 διδάγματα που είχαν αντλήσει διαδοχικές κυβερνήσεις, σε ορισμένες περιπτώσεις με επώδυνο τρόπο, από τα μέτρα κρατικής στήριξης τα τελευταία 40 χρόνια. Τα μέτρα αυτά κυμαίνονταν από την κρατική στήριξη προς τον ναυπηγικό όμιλο RSV τη δεκαετία του 1970 και προς τον κατασκευαστή αεροσκαφών Fokker τη δεκαετία του 1990 ως την πρόσφατη στήριξη προς τις τράπεζες κατά τη διάρκεια της πιστωτικής κρίσης.

Κατά τη δεύτερη φάση του έργου, που δημοσιεύθηκε στις 12 Νοεμβρίου 2020 ως έκθεση, εξετάσαμε κατά πόσον τα ίδια 16 διδάγματα είχαν εφαρμοστεί στα μέτρα κρατικής στήριξης προς εταιρείες όπως η KLM, η IHC και η HEMA κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κρίσης της COVID-19. Εξετάσαμε τις κυβερνητικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τέσσερις εταιρείες που είχαν λάβει εξατομικευμένη κρατική στήριξη κατά τη διάρκεια της κρίσης της COVID-19 και τρεις εταιρείες των οποίων οι αιτήσεις είχαν απορριφθεί. Αξιοποιήθηκαν τα αντληθέντα διδάγματα ή ήταν δύσκολο να αποφευχθούν κάποιες παγίδες;

Οι διαπιστώσεις μας

Διαπιστώσαμε ότι η κυβέρνηση είχε εφαρμόσει πολλά από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το παρελθόν. Διαπιστώσαμε ότι οι υπουργοί είχαν εξετάσει εν γένει προσεκτικά τις αιτήσεις προκειμένου να διαπιστώσουν εάν ήταν επαρκώς τεκμηριωμένες και ότι διερευνήθηκαν εναλλακτικές λύσεις, όπου αυτό ήταν

αναγκαίο. Πριν από την κατάρτιση σχεδίου κρατικής στήριξης, είχαν επίσης αξιολογήσει τη διαθέσιμη στήριξη από άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για τη διάσωση (ή τη διάσωση με ίδια μέσα) της εταιρείας. Έτσι, για παράδειγμα, η κυβέρνηση αποφάσισε ότι η HEMA ήταν ικανή να επιβιώσει χωρίς στήριξη. Η NS (ο εθνικός σιδηροδρομικός φορέας) και οι πάροχοι υπηρεσιών εδάφους στον αερολιμένα Schiphol παραπέμφθηκαν σε γενικότερα καθεστώτα στήριξης στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της COVID-19. Κατά κανόνα, οι υπουργοί είχαν επίσης διαβουλευθεί εγκαίρως με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να διαπιστώσουν τη συμβατότητα της προτεινόμενης στήριξης με την εσωτερική αγορά. Ωστόσο, από τον έλεγχο προέκυψε επίσης ότι τα πράγματα δεν πήγαν καλά σε όλες τις περιπτώσεις. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση είχε φανερώσει τις προθέσεις της πολύ νωρίς, ανακοινώνοντας δημοσίως ότι σκόπευε να παράσχει στήριξη στην KLM ύψους 2-4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Αυτή η πρώιμη ανακοίνωση της στέρησε το πλεονέκτημα κατά τις διαπραγματεύσεις με τις τράπεζες που διατηρούσαν συμφέροντα στην KLM, οι οποίες θα εμφάνιζαν σημαντικές ζημιές σε περίπτωση πτώχευσης της αεροπορικής εταιρείας. Τελικά, το κράτος κατέληξε να επωμισθεί ποσοστό 93 % του κινδύνου από το μέτρο στήριξης. Ως εκ τούτου, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η αρχή της «διάσωσης με ίδια μέσα» είχε περιορισμένη μόνο επιτυχία στην περίπτωση της KLM. Αυτό θυμίζει τις διασώσεις των Fokker και NedCar τη δεκαετία του 1990, όπου το δημόσιο συμφέρον για τη διάσωση των εταιρειών είχε σε ορισμένες περιπτώσεις δώσει σε ιδιωτικούς φορείς τη δυνατότητα να ασκήσουν πίεση στην κυβέρνηση ώστε να παράσχει στήριξη.

Διαπιστώσαμε επίσης ότι υπήρχε κίνδυνος σύγκρουσης συμφερόντων: στην περίπτωση της παροχής στήριξης προς την KLM, η κυβέρνηση είχε ζητήσει συμβουλές από την ABN AMRO, ενώ η τράπεζα συμμετείχε ταυτόχρονα στην κοινοπραξία με την οποία έπρεπε να διαπραγματευτεί τη συμμετοχή στην πράξη στήριξης.

Η κρατική στήριξη προς τη ναυπηγική εταιρεία IHC είχε ως στόχο να μη χρειαστεί η κυβέρνηση να καταβάλει 395 εκατομμύρια ευρώ για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων που είχαν ήδη παρασχεθεί σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρείας. Η IHC διασώθηκε από την πτώχευση χάρις εν μέρει στην πρόσθετη ασφάλιση πιστώσεων. Η κυβέρνηση θεώρησε ότι 700 εκατομμύρια ευρώ ήταν το αποδεκτό επίπεδο κινδύνου για το κράτος από το εν λόγω μέτρο στήριξης. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι ο μέγιστος κίνδυνος για το κράτος από την παροχή στήριξης στην IHC θα έφθανε τα 895 εκατομμύρια ευρώ. Σε όρους τυχερών παιχνιδιών, μια τέτοια στρατηγική ονομάζεται «διπλασιασμός πονταρίσματος». Η κυβέρνηση δεν είχε ενημερώσει πλήρως το Κοινοβούλιο σχετικά με αυτόν τον κίνδυνο. Επίσης, για ορισμένες πτυχές του καθεστώτος στήριξης, το Κοινοβούλιο θα έπρεπε, εκ του νόμου, να έχει ενημερωθεί νωρίτερα, ώστε να μην έλθει αντιμέτωπο με ένα τετελεσμένο γεγονός.

Την 1η Μαΐου 2020, η κυβέρνηση δημοσίευσε νέο πλαίσιο αξιολόγησης για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις επιμέρους αιτήσεις παροχής στήριξης. Θεωρούμε ότι, υπό την επιφύλαξη ορισμένων προσαρμογών, το νέο πλαίσιο αξιολόγησης παρέχει έναν χάρτη πορείας για την ορθή και συστηματική εξέταση των επιμέρους αιτήσεων παροχής στήριξης.

Τα συμπεράσματά μας

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η κυβέρνηση είχε αντλήσει πολλά διδάγματα από το παρελθόν, όχι όμως όσα θα έπρεπε. Συνιστούμε να προστεθούν ορισμένα σημεία στο πλαίσιο αξιολόγησης, το οποίο θα πρέπει επίσης να τυποποιηθεί.

Καθεστώςτα αναστολής εργασίας

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Λετονία

Valsts Kontrole

Χρήση της χρηματοδότησης προς το Υπουργείο Οικονομικών για την καταβολή του επιδόματος αναστολής εργασίας

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
26.11.2020	Χρηματοοικονομικός έλεγχος	Μάρτιος-Αύγουστος	LV Σύνοψη EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Τον Μάρτιο του 2020, το υπουργικό συμβούλιο διέθεσε πρόσθετους χρηματοδοτικούς πόρους που δεν υπερέβαιναν τα 101,8 εκατομμύρια ευρώ από το κρατικό πρόγραμμα «Κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες» στο Υπουργείο Οικονομικών για την κάλυψη της εκταμίευσης του επιδόματος αναστολής εργασίας που χορηγήθηκε σε εργαζόμενους σε εταιρείες, των οποίων η οικονομική κατάσταση επιδεινώθηκε σημαντικά λόγω της εξάπλωσης της νόσου COVID-19, καθώς και σε αυτοαπασχολούμενους που βρίσκονταν σε παρόμοια κατάσταση.

Το επίδομα αναστολής εργασίας αποτελεί έναν από τους μηχανισμούς στήριξης για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των συνεπειών της COVID-19 που προβλέπονται στον νόμο «Σχετικά με τα μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της απειλής που δημιουργεί για το κράτος η εξάπλωση της νόσου COVID-19 και των συνεπειών της», ο οποίος είχε ήδη τεθεί σε ισχύ τον Μάρτιο του 2020. Ουσιαστικά συνιστά αποζημίωση των εργαζομένων σε τομείς που επλήγησαν από την κρίση, όταν ο εργοδότης δεν μπορεί να προσφέρει εργασία, και των αυτοαπασχολούμενων των οποίων η οικονομική δραστηριότητα έχει πληγεί από την κρίση. Το ποσό του επιδόματος αναστολής εργασίας ανέρχεται σε ποσοστό 75 % των μέσων αποδοχών κατά τους προηγούμενους έξι μήνες, αλλά δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 700 ευρώ ανά ημερολογιακό μήνα.

Στην ενδιάμεση έκθεσή μας παρουσιάζονται συνοπτικά πληροφορίες σχετικά με τους ελέγχους που διενεργήθηκαν στο Υπουργείο Οικονομικών και τον υπαγόμενο σε αυτό

φορέα –την Υπηρεσία Κρατικών Εσόδων– με θέμα την πραγματική χρήση των πρόσθετων κονδυλίων που διατέθηκαν για τον μετριασμό των συνεπειών της COVID-19 μέσω της καταβολής επιδόματος αναστολής εργασίας. Αξιολογήσαμε επίσης τα κριτήρια για τη χορήγηση του επιδόματος και τον τρόπο διαχείρισής του.

Οι διαπιστώσεις μας

Συνολικά 54 076 431 ευρώ διατέθηκαν στην Υπηρεσία Κρατικών Εσόδων για την καταβολή του επιδόματος αναστολής εργασίας, και χρησιμοποιήθηκαν 53 784 481 ευρώ (ποσοστό 53 % του συνολικού κονδυλίου του προϋπολογισμού). Επιδόματα συνολικού ύψους 51 446 671 ευρώ καταβλήθηκε σε 52 867 μισθωτούς και 2 337 810 ευρώ σε 2 381 αυτοαπασχολούμενους (έως τον Αύγουστο του 2020). Οι πραγματικές πληρωμές ήταν σημαντικά χαμηλότερες από το ποσό που είχε αρχικά διαθέσει (δεσμεύσει) το υπουργικό συμβούλιο, αν και οι αρχικοί υπολογισμοί κάλυπταν λιγότερους τομείς και, ως εκ τούτου, μικρότερο φάσμα δικαιούχων. Το επίδομα αρχικά επρόκειτο επίσης να δοθεί για μικρότερο χρονικό διάστημα. Οι υπολογισμοί βασίστηκαν στην καταβολή του επιδόματος για διάστημα δύο μηνών, αλλά στην πραγματικότητα καταβλήθηκε επί σχεδόν τέσσερις μήνες.

Κατά την επαλήθευση του κατά πόσον η Υπηρεσία Κρατικών Εσόδων είχε χορηγήσει και καταβάλει το επίδομα αναστολής εργασίας σύμφωνα με τον επιδιωκόμενο σκοπό για τη χορήγηση επιδόματος αναστολής εργασίας και με τις απαιτήσεις που ορίζονται στη νομοθεσία, δεν εντοπίσαμε σημαντική μη συμμόρφωση. Ωστόσο, διαπιστώσαμε αδυναμίες στο νομικό πλαίσιο και την εφαρμογή του:

- Καταρχήν, έγιναν τροποποιήσεις στους κανονισμούς του υπουργικού συμβουλίου που προβλέπουν την παροχή επιδόματος αναστολής εργασίας με σκοπό τη διεύρυνση του φάσματος των δικαιούχων. Ωστόσο, αποτέλεσμα μιας τροποποίησης, η οποία αφορούσε τη συμπερίληψη μιας νέας ομάδας δικαιούχων του επιδόματος, ήταν ο αποκλεισμός άλλων από το φάσμα των δυνητικών δικαιούχων.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, δημιουργήθηκαν άνισοι όροι μεταξύ των διαφόρων ομάδων-στόχου για τη χορήγηση επιδόματος αναστολής εργασίας.
 - Ειδικότερα, μεταξύ των αυτοαπασχολούμενων, η κατάσταση ήταν ευνοϊκότερη για τους υπόχρεους καταβολής φόρου πολύ μικρών επιχειρήσεων, δεδομένου ότι δεν καθορίστηκε κριτήριο για τον υπολογισμό του ποσού του δηλωθέντος φόρου πολύ μικρών επιχειρήσεων, αν και όσοι καταβάλλουν αυτόν τον φόρο απαλλάσσονται από την καταβολή άλλων. Ωστόσο, για τους λοιπούς αυτοαπασχολούμενους, καθορίστηκε ένα

ελάχιστο ποσό υποχρεωτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που έπρεπε να έχουν καταβληθεί κατά τα δύο τελευταία τρίμηνα του 2019.

- Κατά την καταβολή ισοδύναμων ποσών φόρου, οι εργαζόμενοι που εργάζονταν για έναν μόνο εργοδότη ο οποίος επλήγη από την κρίση βρίσκονταν σε ευνοϊκότερη κατάσταση από τους εργαζομένους με μερική απασχόληση για πολλούς εργοδότες, δεδομένου ότι στην περίπτωση των τελευταίων το ύψος του επιδόματος υπολογιζόταν βάσει του μέσου ακαθάριστου μισθού τους από έναν μόνο εργοδότη.

Τα συμπεράσματά μας

Ως αποτέλεσμα του ελέγχου, προτείνουμε στο υπουργικό συμβούλιο να διασφαλίσει την εφαρμογή ίσων όρων για όλους τους δυνητικούς δικαιούχους που επλήγησαν από την κρίση. Κατά την εισαγωγή νέων μορφών στήριξης και την επέκταση του φάσματος των δικαιούχων, δεν πρέπει να αποκλείονται ορισμένες ομάδες προσώπων που πληρούσαν τις προϋποθέσεις για λήψη ενίσχυσης πριν από την οποιαδήποτε τροποποίηση των σχετικών νομοθετικών ή κανονιστικών κειμένων· πρέπει επίσης να εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες στο πλαίσιο της ειδικής ομάδας-στόχου της στήριξης.

Μετά τον έλεγχο έγιναν οι ακόλουθες τροποποιήσεις, στο πλαίσιο της τρέχουσας έκτακτης κατάστασης: οι εργαζόμενοι μπορούν να λαμβάνουν επίδομα αναστολής εργασίας με βάση τις μέσες ακαθάριστες αποδοχές τους από περισσότερους εργοδότες που επλήγησαν από την κρίση· δεν απαιτείται ελάχιστο ποσό υποχρεωτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης· το ύψος του επιδόματος αναστολής εργασίας καθορίζεται ανάλογα με την περίοδο αναστολής εργασίας.

Διαχείριση κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA

Λιθουανία

Valstybės kontrolė

Κρίση COVID-19 και διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
30.11.2020	Αξιολόγηση	Φεβρουάριος-Οκτώβριος	LT Σύνοψη EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Προκειμένου να μετριαστούν οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της COVID-19 απαιτούνται οριζόντια μέτρα και δράσεις με τη μορφή ταχειών πολιτικών αποφάσεων και προσαρμογών της νομοθεσίας, πρόσθετα οικονομικά και δημοσιονομικά μέτρα για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομία και καλά στοχευμένες λύσεις για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών. Η έκταση της απόκρισης της κυβέρνησης και η έγκαιρη υλοποίησή της έχουν αποφασιστικό αντίκτυπο στον βαθμό περιορισμού των αρνητικών επιπτώσεων της COVID-19 στη δημόσια υγεία, το εισόδημα, την εταιρική ρευστότητα κ.λπ., καθώς και στον βαθμό μεταβολής των δημόσιων εσόδων και δαπανών.

Στην έκθεσή μας παρουσιάζονται συνοπτικά πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις και τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Λιθουανίας για τη διαχείριση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, τον μετριασμό των συνεπειών της COVID-19 και την προώθηση της οικονομίας και της ανάκαμψης. Παρέχεται επίσης επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιήθηκαν τα κονδύλια που διατέθηκαν.

Οι διαπιστώσεις μας

Λαμβάνοντας υπόψη τον αρνητικό αντίκτυπο της κατάστασης στο κοινωνικό περιβάλλον και την οικονομία και προκειμένου να διαχειριστεί την εξάπλωση της νόσου COVID-19, από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο του 2020 η κυβέρνηση της

Δημοκρατίας της Λιθουανίας ενέκρινε σχετικές δέσμες μέτρων:

- Σχέδιο μέτρων για την τόνωση της οικονομίας και τη μείωση των συνεπειών της εξάπλωσης του κορονοϊού (COVID-19), με στόχο την εξασφάλιση πόρων για την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων υγείας και δημόσιας προστασίας, τη συμβολή στη διατήρηση των θέσεων εργασίας και των εισοδηματικών επιπέδων του πληθυσμού, την παροχή βοήθειας στις επιχειρήσεις για τη διατήρηση της ρευστότητας, την προώθηση της οικονομίας και τη διασφάλιση της ρευστότητας των δημόσιων ταμείων. 6,2 δισεκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν για το σχέδιο και τα μέτρα που απαιτούν άμεση χρηματοδότηση (επενδύσεις, δάνεια, αντισταθμίσεις, επιδοτήσεις, εκταμιεύσεις), ύψους 4,9 δισεκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων ποσοστό 40,1 % είχε χρησιμοποιηθεί έως τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2020.
- Σχέδιο «Future Economy DNA», στόχος του οποίου ήταν η υλοποίηση ταχειών και αποτελεσματικών επενδύσεων για την οικονομική ανάκαμψη και ανάπτυξη της Λιθουανίας, προκειμένου να καταστεί η οικονομία βιώσιμη και καινοτόμος και να δημιουργηθεί υψηλή προστιθέμενη αξία. 5,8 δισεκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν για το σχέδιο, το οποίο εστιάζει σε πέντε τομείς προτεραιότητας: ανθρώπινο κεφάλαιο, ψηφιακή οικονομία και επιχειρήσεις, καινοτομία και έρευνα, οικονομική υποδομή, κλιματική αλλαγή και ενέργεια. Έως τα τέλη Οκτωβρίου του 2020, είχε επενδυθεί ποσοστό 13,5 % των κεφαλαίων που είχαν διατεθεί για το σχέδιο.
- Στρατηγική διαχείρισης της COVID-19 που αποσκοπούσε στη διαχείριση της εξάπλωσης της νόσου βραχυπρόθεσμα και στην κατάλληλη προετοιμασία για πιθανά νέα κύματα λοιμώξεων στο μέλλον. Για την υλοποίηση της στρατηγικής προγραμματίστηκαν 126 δράσεις, οι οποίες δεν συνδέονταν με κονδύλια. Τον Οκτώβριο του 2020, ποσοστό 28 % των δράσεων της στρατηγικής επηρεάστηκε από καθυστερήσεις.

Τα συμπεράσματά μας

Κατά την ανάλυση της εφαρμογής των μέτρων που ενέκρινε η κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, διαπιστώσαμε ότι οι κίνδυνοι για τον μετασχηματισμό της οικονομίας της Λιθουανίας σε μια καινοτόμο οικονομία με υψηλή προστιθέμενη αξία, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του σχεδίου «Future Economy DNA», οφείλονταν στη μη διάθεση αρκετού χρόνου για την εξέταση και την αξιολόγηση των έργων, στην έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με την οικονομική σκοπιμότητά τους και στην απουσία λεπτομερούς ανάλυσης κόστους-οφέλους.

Η πανδημία του κορονοϊού είχε αρνητικό αντίκτυπο στα δημόσια οικονομικά, την οικονομία και την αγορά εργασίας: το δημόσιο χρέος είχε αυξηθεί, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν είχε μειωθεί· τα δημόσια έσοδα ήταν χαμηλότερα των προσδοκώμενων, οι δαπάνες υψηλότερες, όπως και η ανεργία κ.λπ. Ωστόσο, η οικονομική ανάπτυξη της Λιθουανίας ήταν υψηλότερη από το αναμενόμενο κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020. Σε αυτή συνέβαλαν και τα μέτρα για την ανάκαμψη της οικονομίας και τα μέτρα στήριξης του πληθυσμού και των επιχειρήσεων που έλαβε η κυβέρνηση.

Πιστεύουμε ότι τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στην έκθεση αξιολόγησης θα αποτελέσουν πηγή συγκεντρωτικών πληροφοριών σχετικά με τις ενέργειες της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Λιθουανίας και θα δώσουν μια πρόσθετη ευκαιρία στα όργανα που συμμετέχουν στη διαχείριση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης να αντιμετωπίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της, καθώς και να σχεδιάσουν και να λάβουν αποφάσεις που θα ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των περιοχών που επλήγησαν περισσότερο από τις συνέπειες της πανδημίας.

Η οικονομική απόκριση της ΕΕ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Επισκόπηση αριθ. 06/2020, με τίτλο: Κίνδυνοι, προκλήσεις και ευκαιρίες στο πλαίσιο της απόκρισης της ΕΕ στην κρίση της COVID-19 σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
9.12.2020	Επισκόπηση	Μάρτιος-Αύγουστος	Επίσημες γλώσσες της ΕΕ

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Η πανδημία COVID-19 ανάγκασε τα κράτη μέλη της ΕΕ να διακόψουν τη λειτουργία σημαντικού μέρους των οικονομιών τους. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Μαΐου του 2020, το πραγματικό ΑΕΠ της ΕΕ αναμενόταν να συρρικνωθεί κατά 7,4 % το 2020. Προκειμένου να επιπεδωθεί η καμπύλη της πανδημίας και να περιοριστεί και να αντιμετωπιστεί η οικονομική ζημία, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εφάρμοσαν διάφορα μέτρα. Μολονότι η ΕΕ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον συντονισμό των μέτρων που στοχεύουν στον έλεγχο της οικονομικής ζημίας και την ανάκαμψη, τα μέτρα αυτά αποφασίζονται και εφαρμόζονται κυρίως σε εθνικό επίπεδο.

Ως βάση για τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή νέων και την προσαρμογή των υφιστάμενων μέτρων, είναι εξαιρετικά σημαντικό να γίνει κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο αντέδρασε η ΕΕ στο σύνολό της στη συνεχιζόμενη πανδημία. Για τον σκοπό αυτό, στο συγκεκριμένο έγγραφο παρέχεται ανεξάρτητη επισκόπηση των σχετικών οικονομικών μέτρων που ελήφθησαν σε εθνικό επίπεδο (έως τον Ιούλιο του 2020) και σε επίπεδο ΕΕ (έως τον Οκτώβριο του 2020). Αρχικά συλλέξαμε και αναλύσαμε συστηματικά όλες τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες και τα δεδομένα και, στη συνέχεια, αξιολογήσαμε τα διάφορα μέτρα που δρομολογήθηκαν σε επίπεδο ΕΕ και στα κράτη μέλη, εντοπίζοντας πιθανούς κινδύνους, προκλήσεις και ευκαιρίες για τον μελλοντικό συντονισμό της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ.

Οι διαπιστώσεις μας

Οι κυβερνήσεις υιοθέτησαν ευρύ φάσμα δημοσιονομικών μέτρων διακριτικής ευχέρειας, τα οποία ανέρχονται σε περίπου 3,5 τρισεκατομμύρια ευρώ, σε γενικές γραμμές σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής αντιμετώπισης κρίσεων, δηλαδή καθεστώς διατήρησης θέσεων εργασίας και κρατικές ενισχύσεις για την παροχή στήριξης ρευστότητας σε επιχειρήσεις. Η σύνθεση και το σχετικό μέγεθος των εθνικών δεσμών μέτρων διέφεραν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Παρά το γεγονός ότι μετρίασαν κατά τρόπο αποτελεσματικό τους κινδύνους ανεργίας κατά τη διάρκεια ισχύος των περιοριστικών μέτρων, θα αυξήσουν σημαντικά τα επίπεδα του δημόσιου χρέους.

Η απόκριση της ΕΕ συνίστατο σε μέτρα στήριξης των εθνικών προσπαθειών διαχείρισης της κρίσης:

- ταχεία παρέμβαση νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, συνοδευόμενη από:
 - αξιοποίηση της διαθέσιμης ευελιξίας που ενυπάρχει στους δημοσιονομικούς κανόνες και τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις της ΕΕ·
 - ad hoc κατευθυντήριες γραμμές για την οικονομική πολιτική·
 - ανακατεύθυνση του προϋπολογισμού της ΕΕ προς μέτρα αντιμετώπισης κρίσεων·
- δημιουργία δικτύων ασφαλείας για την παροχή στοχευμένης δανειοδοτικής στήριξης:
 - στις κυβερνήσεις μέσω της Επιτροπής (SURE και Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας)·
 - στις επιχειρήσεις μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων·
- ανάπτυξη ευρύτερων μέσων στήριξης, το μεγαλύτερο και σημαντικότερο εκ των οποίων είναι το NGEU⁴³ (αξίας 750 δισεκατομμυρίων ευρώ). Στο επίκεντρό του βρίσκεται ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο οποίος έχει ως στόχο

⁴³ Δεν είχε τεθεί ακόμα σε λειτουργία κατά τον χρόνο ολοκλήρωσης της επισκόπησης.

την αντιμετώπιση των κινδύνων οικονομικών αποκλίσεων και την σύνδεση της ανάκαμψης με τις πράσινες και ψηφιακές στρατηγικές της ΕΕ.

Τα συμπεράσματά μας

Το σύνολο των μέτρων που έχουν ληφθεί σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο εγκυμονεί κινδύνους και δημιουργεί προκλήσεις για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ, την εφαρμογή της και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των ενωσιακών κονδυλίων:

- οι δέσμες δημοσιονομικών μέτρων των κρατών μελών δημιουργούν νέες προκλήσεις για τις ενωσιακές αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των δημοσιονομικών θέσεων, της εσωτερικής αγοράς, των αγορών εργασίας και του χρηματοπιστωτικού τομέα.
- Υπάρχει κίνδυνος περαιτέρω διεύρυνσης του οικονομικού χάσματος μεταξύ των κρατών μελών, δεδομένου ότι η ικανότητά τους για αντιμετώπιση κρίσεων διαφέρει σημαντικά, ανάλογα με τις προϋπάρχουσες οικονομικές συνθήκες τους.
- Η αποτελεσματικότητα του νέου προτεινόμενου μηχανισμού ανάκαμψης κινδυνεύει να υπονομευθεί εάν:
 - η χρηματοοικονομική του δομή και το πλαίσιο παρακολούθησης και λογοδοσίας δεν είναι επαρκή·
 - τα σχέδια ανάκαμψης δεν υπόκεινται σε κατάλληλο συντονισμό και δεν επικεντρώνονται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη·
 - η υλοποίηση δεν είναι έγκαιρη ή/και τα επίπεδα απορρόφησης είναι χαμηλά.
- Η Επιτροπή θα έρθει αντιμέτωπη με την πρόκληση της διαχείρισης του χρηματοοικονομικού κινδύνου που απορρέει από τις συναλλαγές μεγάλης κλίμακας της ΕΕ στις κεφαλαιαγορές.
- Η οικονομική απόκριση της ΕΕ στην κρίση COVID-19 παρουσιάζει επίσης ευκαιρίες:
 - η υλοποίηση των χρηματοοικονομικών μέτρων που έλαβε η ΕΕ προκειμένου να ανταποκριθεί στην οικονομική κρίση βρίσκεται σε εξέλιξη, ωστόσο ενδέχεται να χρειαστεί η ανάληψη ενισχυμένου ρόλου από μέρους των

θεσμικών οργάνων της ΕΕ για τη διαχείριση της οικονομικής ανάκαμψής της.

- Η δημιουργία νέων προσωρινών ταμείων, όπως το SURE και το NGEU, αποτελεί ευκαιρία διερεύνησης της δυνατότητας να επέλθουν μόνιμες βελτιώσεις στη δημοσιονομική ικανότητα της ΕΕ να αντιδρά σε μείζονες οικονομικούς κλυδωνισμούς και να μετριάξει τις επακόλουθες οικονομικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών της.
- Αυτή η πρόσθετη χρηματοδότηση αποτελεί επίσης σημαντική ευκαιρία για την προώθηση διαφόρων προτεραιοτήτων της ΕΕ, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη και η ψηφιοποίηση, εφόσον οι δράσεις σχεδιαστούν προσεκτικά και παρακολουθούνται ενδελεχώς στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Τομέας προτεραιότητας: Δημόσια οικονομικά και συναφείς κίνδυνοι

53 Ήδη από τα μέσα του 2020, τα κράτη μέλη είχαν εγκρίνει σχεδόν 1 250 δημοσιονομικά μέτρα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας στην οικονομία και την υγεία, αξίας 3,5 τρισεκατομμυρίων ευρώ (27 % του εκτιμώμενου ΑΕΠ της ΕΕ των 27 για το 2020)⁴⁴. Τα δισεκατομμύρια ευρώ που κινητοποιήθηκαν κατά το πρώτο κύμα υπερέβαιναν ήδη τη συνολική αξία όλων των δεσμών μέτρων που είχαν εγκριθεί κατά την περίοδο 2008-2009⁴⁵.

54 Οι δημοσιονομικές πολιτικές των κρατών μελών επικεντρώθηκαν στον μετριασμό των βραχυπρόθεσμων επιπτώσεων των περιοριστικών μέτρων και της μείωσης της ζήτησης στα εισοδήματα και την απασχόληση, καθώς και στη χρήση μέτρων ανθεκτικότητας και ανάκαμψης. Γενικά, συνίστανται σε:

- ο αυτόματους σταθεροποιητές, όπως τυπικές φορολογικές ρυθμίσεις και καθεστώτα ανεργίας·
- ο μέτρα δημοσιονομικής τόνωσης κατά διακριτική ευχέρεια, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις ή μειώσεις συντελεστών, και έκτακτες δαπάνες σε τομείς όπως η στήριξη της απασχόλησης και ο τομέας της υγείας·
- ο μη δημοσιονομικού χαρακτήρα μέτρα για τη διασφάλιση της ρευστότητας των επιχειρήσεων (κρατικά δάνεια, εγγυήσεις δανείων, αναβολές καταβολής φόρων κ.λπ.), τα οποία δεν έχουν άμεσο δημοσιονομικό κόστος.

55 Τα ΑΟΕ των Κάτω Χωρών, της Πορτογαλίας και της Σουηδίας αξιολόγησαν τον αντίκτυπο, τους κινδύνους και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των χρηματοδοτικών μέτρων που ελήφθησαν ως απόκριση στην COVID-19 επί και για τα δημόσια οικονομικά και για την εκτέλεση των εθνικών προϋπολογισμών.

⁴⁴ ΕΕΣ, *Επισκόπηση αριθ. 06/2020*, με τίτλο: *Κίνδυνοι, προκλήσεις και ευκαιρίες στο πλαίσιο της απόκρισης της ΕΕ στην κρίση της COVID-19 σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής*, 9.12.2020.

⁴⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Questions and answers: Communication on fiscal policy response to coronavirus pandemic*, 3.3.2021.

Δημόσια οικονομικά και συναφείς κίνδυνοι

**Algemene
Rekenkamer**

Κάτω Χώρες
Algemene Rekenkamer

Η κρίση της COVID-19: οι κίνδυνοι των εγγυήσεων και των δανείων για τα δημόσια οικονομικά

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
25.11.2020	Χρηματοοικονομικός έλεγχος/ έλεγχος συμμόρφωσης	Μάρτιος-Αύγουστος	NL Σύνοψη EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Η ολλανδική κυβέρνηση θέσπισε διάφορα καθεστώτα μεταξύ Μαρτίου και Αυγούστου 2020 για την αποφυγή των οικονομικών επιπτώσεων από τα μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης της COVID-19.

Επιπλέον των πρόσθετων δαπανών και διαφυγόντων εσόδων ύψους αρκετών δισεκατομμυρίων ευρώ, η κυβέρνηση παρείχε επίσης εγγυήσεις, παρέτεινε υφιστάμενα καθεστώτα εγγυήσεων και χορήγησε δάνεια. Αν και τα καθεστώτα εγγυήσεων δεν συνεπάγονται άμεσα δαπάνες, ενέχουν τον κίνδυνο (σημαντικών) δαπανών σε περίπτωση κατάπτωσης τους.

Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση έχει ήδη θεσπίσει αυστηρούς κανόνες που διέπουν τη θέσπιση συστημάτων εγγυήσεων και τη χορήγηση δανείων.

Ερευνήσαμε τις εγγυήσεις και τα δάνεια που χορήγησε η κυβέρνηση από τον Μάρτιο έως το τέλος Αυγούστου του 2020 και τον βαθμό τήρησης των κανόνων.

Εξετάσθηκε επίσης η ενημέρωση ή μη του Κοινοβουλίου σχετικά με αυτές τις εγγυήσεις και τα δάνεια και, σε καταφατική περίπτωση, ο τρόπος με τον οποίο έγινε αυτή, καθώς και ο βαθμός τήρησης των δημοσιονομικών κανόνων του Κοινοβουλίου.

Οι διαπιστώσεις μας

Κατά το διάστημα από τον Μάρτιο έως το τέλος Αυγούστου του 2020, η κυβέρνηση θέσπισε ή παρέτεινε 14 καθεστώτα εγγυήσεων. Αυτό αύξησε το συνολικό ποσό των εκκρεμών ολλανδικών κρατικών εγγυήσεων κατά 60,9 δισεκατομμύρια ευρώ. Η κυβέρνηση αναμένει ότι αυτό θα οδηγήσει σε πρόσθετες δαπάνες ύψους 2,6 δισεκατομμυρίων ευρώ. Επιπλέον, κατά την ίδια περίοδο, η κυβέρνηση εξέδωσε οκτώ δάνεια συνολικού ύψους 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Ως εκ τούτου, οι εγγυήσεις και τα δάνεια που εξέδωσε η κυβέρνηση κατά το εν λόγω διάστημα αύξησαν το ποσό των επισφαλών κρατικών κεφαλαίων κατά 62,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Έτσι, το συνολικό ποσό των συγκεκριμένων κεφαλαίων ανήλθε σε επίπεδο σχεδόν ίσο με το πρωτοφανές επίπεδο που παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια της πιστωτικής κρίσης (245,5 δισεκατομμύρια ευρώ).

Από την έρευνά μας προέκυψε επίσης ότι η κυβέρνηση δεν εφάρμοζε με συνέπεια τους δικούς της κανόνες για τη θέσπιση ή την επέκταση καθεστώτων εγγυήσεων και δανείων. Για παράδειγμα, το υποχρεωτικό πλαίσιο αξιολόγησης δεν είχε χρησιμοποιηθεί για κάθε καθεστώς που θεσπίστηκε ή παρατάθηκε. Στα καθεστώτα στα οποία είχαν χρησιμοποιηθεί, ο βαθμός πληρότητας κατά τη συμπλήρωση των πλαισίων αξιολόγησης ποίκιλλε. Επίσης, δεν είχαν αποσταλεί εγκαίρως όλα τα συμπληρωμένα πλαίσια αξιολόγησης στο Κοινοβούλιο, σε συμμόρφωση προς τη σχετική υποχρέωση. Ως εκ τούτου, το Κοινοβούλιο δεν ήταν σε θέση να μελετήσει το περιεχόμενο των τροποποιημένων νόμων για τον προϋπολογισμό πριν από την έγκρισή τους.

Τέλος, από την έρευνά μας προέκυψε ότι για έξι από τα 22 καθεστώτα που δημιουργήθηκαν ή έλαβαν παράταση, η κυβέρνηση δεν είχε ενημερώσει το Κοινοβούλιο σχετικά με την έναρξη λειτουργίας τους πριν από τη συζήτηση του τροποποιημένου νόμου για τον προϋπολογισμό. Σύμφωνα με τον ολλανδικό νόμο περί δημόσιων λογαριασμών, ένας υπουργός πρέπει να ενημερώνει γραπτώς το Κοινοβούλιο σχετικά με τη θέσπιση ενός καθεστώτος, εάν, για λόγους εθνικού συμφέροντος, αυτό πρέπει να θεσπιστεί προτού το Κοινοβούλιο έχει την ευκαιρία να συζητήσει και να εγκρίνει το νομοσχέδιο για την τροποποίηση του προϋπολογισμού.

Τα συμπεράσματά μας

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η κυβέρνηση δεν εφάρμοζε με συνέπεια την πολιτική και τους κανόνες της για τη θέσπιση ή την επέκταση καθεστώτων εγγυήσεων και δανείων. Καταλήξαμε επίσης στο συμπέρασμα ότι το Κοινοβούλιο δεν είχε

ενημερωθεί πάντοτε εγκαίρως και, σε μικρό αριθμό περιπτώσεων, είχε παραβιασθεί ο νόμος περί δημόσιων λογαριασμών.

Συστήσαμε στον Υπουργό Οικονομικών να επανεξετάσει τους κανόνες που διέπουν τη θέσπιση ή την επέκταση των καθεστώτων εγγυήσεων και τη χορήγηση δανείων, όσον αφορά τη χρήση τους σε καταστάσεις κρίσης. Συστήσαμε επίσης στον Υπουργό Οικονομικών να εντείνει τις προσπάθειές του για να διασφαλίζει την έγκαιρη ενημέρωση του Κοινοβουλίου. Ακόμη, συστήσαμε να ενημερώνεται καλύτερα το Κοινοβούλιο σχετικά με τους κινδύνους των καθεστώτων, τις αναμενόμενες ζημίες και το επίπεδο των διαθέσιμων αποθεματικών για τον σκοπό αυτό. Τέλος, συστήσαμε την αξιολόγηση των καθεστώτων που θεσπίστηκαν ειδικά για την καταπολέμηση των οικονομικών συνεπειών της κρίσης COVID-19 το συντομότερο δυνατόν, με έμφαση ιδίως στην αποτελεσματικότητά τους.

Σουηδία
Riksrevisionen

RIKSREVISIONEN

Το πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής και η εφαρμογή του από την κυβέρνηση το 2020

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμοι
17.12.2020	Έλεγχος επιδόσεων	Απρίλιος- Σεπτέμβριος	SV Σύνοψη EN

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Για την αντιμετώπιση της βαθιάς οικονομικής ύφεσης λόγω της πανδημίας του κορονοϊού, η σουηδική κυβέρνηση αποφάσισε τη λήψη σειράς μέτρων στήριξης την άνοιξη και το καλοκαίρι του 2020. Εκτιμάται ότι τα μέτρα αυτά θα αποδυναμώσουν τα δημόσια οικονομικά κατά περίπου 2 % του ΑΕΠ. Με το νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό του 2021 προτάθηκαν περαιτέρω μέτρα συνολικού ύψους 108 δισεκατομμυρίων σουηδικών κορονών (2,1 % του ΑΕΠ) με σκοπό την επανεκκίνηση της οικονομίας.

Παρά το γεγονός ότι μια επεκτατική δημοσιονομική πολιτική είναι σαφώς αναγκαία για τη σταθεροποίηση της οικονομίας σε περιόδους κρίσης, είναι εξίσου σημαντικό να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα υγιή τα δημόσια οικονομικά. Ως εκ τούτου, ελέγχθηκε η δημοσιονομική πολιτική της κυβέρνησης σε σχέση με το πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής της Σουηδίας, σκοπός του οποίου είναι η διασφάλιση μιας μακροπρόθεσμα βιώσιμης και διαφανούς δημοσιονομικής πολιτικής.

Το πλαίσιο περιλαμβάνει διάφορους στόχους δημοσιονομικής πολιτικής, καθώς και αρχές για τη διαφανή υποβολή εκθέσεων, και εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο της Σουηδίας. Ισχύει από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 και έχει βελτιωθεί με την πάροδο των ετών, εν μέρει ως αποτέλεσμα των επανειλημμένων ελέγχων μας επί του θέματος.

Οι διαπιστώσεις μας

Ο έλεγχος κατέδειξε ότι τα μέτρα της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της κρίσης οδήγησαν σε μεγάλα ελλείμματα και ότι δεν θα επιτευχθεί ο στόχος του

πλεονάσματος για την καθαρή ικανότητα χρηματοδότησης. Προσωρινές αποκλίσεις από το επίπεδο-στόχο επιτρέπονται για λόγους πολιτικής σταθεροποίησης, καθώς ο στόχος για το πλεόνασμα εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια ενός οικονομικού κύκλου. Ωστόσο, η κυβέρνηση δεν παρουσίασε το υποχρεωτικό σχέδιο για τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να επιτευχθεί μεσοπρόθεσμα ο στόχος για το πλεόνασμα.

Ένας άλλος από τους στόχους της δημοσιονομικής πολιτικής αφορά το ανώτατο όριο δαπανών της κεντρικής διοίκησης, το επίπεδο του οποίου η κυβέρνηση αύξησε σημαντικά για το 2020 και τα επόμενα έτη. Από τον έλεγχο προέκυψε ότι η κυβέρνηση είχε βάσιμους λόγους για την αύξηση του ανώτατου ορίου δαπανών για το 2020, καθώς η πανδημία άλλαξε ριζικά τις συνθήκες για τη δημοσιονομική πολιτική. Ωστόσο, τα σημαντικά αυξημένα επίπεδα για το 2021 και το 2022 δεν είχαν καμία βάση ή συσχέτιση με τις μακροοικονομικές προβλέψεις της κυβέρνησης. Αντ' αυτού, είχαν ως κίνητρο την ανάγκη για εξαιρετικά μεγάλα περιθώρια ασφαλείας.

Το προτεινόμενο ανώτατο όριο δαπανών για το 2023 επανέρχεται στα κανονικά επίπεδα σε σχέση με το μέγεθος της σουηδικής οικονομίας. Αυτό περιορίζει το περιθώριο για μόνιμες αυξήσεις των δαπανών κατά τη διάρκεια της κρίσης, γεγονός που σημαίνει ότι τα ακραία περιθώρια των προηγούμενων ετών μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για προσωρινά μέτρα. Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώσαμε ότι το πεδίο εφαρμογής των προσωρινών και μόνιμων μέτρων στο σκέλος των δαπανών ήταν ασαφές στο νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό.

Τα συμπεράσματά μας

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η δημοσιονομική πολιτική είχε σχεδιαστεί και παρουσιαστεί κυρίως με γνώμονα το πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής. Το πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής παρείχε στην κυβέρνηση στήριξη για προσωρινές αποκλίσεις από τον στόχο του πλεονάσματος για λόγους πολιτικής σταθεροποίησης. Ωστόσο, υπήρξαν επίσης αποκλίσεις από το πλαίσιο: με το να μην παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα επερχόταν η επιστροφή στον στόχο του πλεονάσματος, η κυβέρνηση δεν συμμορφωνόταν με τον νόμο για τον προϋπολογισμό. Θεωρήσαμε ότι η αβέβαιη κατάσταση δεν αποτελούσε λόγο μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του νόμου για τον προϋπολογισμό. Αντιθέτως, αποκλίσεις από το επίπεδο-στόχο αναμένονται ακριβώς σε περιπτώσεις αιφνίδιας κάμψης.

Καταλήξαμε επίσης στο συμπέρασμα ότι η κυβέρνηση αύξησε τα ανώτατα όρια δαπανών για το 2021 και το 2022 κατά τρόπο που δεν υποστηριζόταν από το πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής και ότι το γεγονός αυτό ενείχε τον κίνδυνο να οδηγήσει σε λιγότερο αποτελεσματικές προτεραιότητες δαπανών. Τα επίπεδα ήταν τόσο υψηλά

που διακυβεύθηκε η λειτουργία του ανώτατου ορίου ως μέσου στήριξης του στόχου για το πλεόνασμα. Μια καταλληλότερη εναλλακτική λύση θα ήταν αυξήσεις με αποκλειστικό στόχο να καλυφθεί η ανάγκη που προέκυψε από την πολιτική σταθεροποίησης την οποία επεδίωκε η κυβέρνηση, συν ένα περιθώριο για ασυνήθιστα μεγάλη μακροοικονομική αβεβαιότητα. Εάν οι συνθήκες δημοσιονομικής πολιτικής άλλαζαν και πάλι δραματικά, η κυβέρνηση είχε πάντα τη δυνατότητα να επιστρέψει στο σουηδικό Κοινοβούλιο με προτάσεις για νέα ανώτατα επίπεδα δαπανών.

Συνιστούμε επίσης να καταστεί σαφές το πεδίο εφαρμογής των προσωρινών και μόνιμων μέτρων στο σκέλος των δαπανών του προϋπολογισμού το αργότερο στο προσεχές εαρινό νομοσχέδιο για τη δημοσιονομική πολιτική του 2021.

Κίνδυνοι κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού

TRIBUNAL DE
CONTAS

Πορτογαλία

Tribunal de Contas

Κίνδυνοι κατά τη χρήση δημόσιων πόρων για τη διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης (COVID-19)

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
1.6.2020	Ανάλυση	Από την έναρξη της πανδημίας	PT

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Με το έγγραφο αυτό, επιδιώξαμε να επιστήσουμε την προσοχή, σε πολύ πρώιμο στάδιο της πανδημίας, σε ορισμένους κινδύνους που σχετίζονται με τη δημοσιονομική διαχείριση κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και οι οποίοι δεν πρέπει να παραβλεφθούν στο πλαίσιο της υγειονομικής, οικονομικής, κοινωνικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης που προκλήθηκε από τη νόσο COVID-19.

Οι διαπιστώσεις μας

Εντοπίσαμε κινδύνους που αφορούν όχι μόνο τη διαχείριση κρίσεων και μέτρων έκτακτης ανάγκης, τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης και τη δημόσια ενίσχυση, την αποδυνάμωση των ελέγχων και της ακεραιότητας, τα συστήματα δημόσιων συμβάσεων και πληροφοριών, αλλά και τη δημοσιονομική διαφάνεια (όσον αφορά τη μέτρηση του κόστους και των επιπτώσεων των μέτρων έκτακτης ανάγκης), καθώς και τις λογιστικές καταστάσεις.

Οι πτυχές που εξετάστηκαν έλαβαν υπόψη τα συνήθη χαρακτηριστικά των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, τις διεθνείς συστάσεις, την ήδη εκδοθείσα έκτακτη νομοθεσία, καθώς και τα αποτελέσματα των λογιστικών και άλλων ελέγχων που έχουν ήδη διενεργηθεί υπό συγκρίσιμες συνθήκες.

Τα συμπεράσματά μας

Προειδοποιήσαμε όλους τους φορείς που διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα για την ανάγκη να γνωρίζουν τους κινδύνους αυτούς και να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης

μέτρων για τον μετριασμό τους, ιδίως όσον αφορά τη σαφήνεια και τη συνοχή της νομοθεσίας και των κανονισμών, την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών για την εναρμονισμένη εφαρμογή των μέτρων, τη θέσπιση μηχανισμών παρακολούθησης, τον καθορισμό και τον συντονισμό των αρμοδιοτήτων και την αποτροπή της επικάλυψης της στήριξης.

Τονίστηκε επίσης η σημασία της κατάλληλης διαμόρφωσης των συστημάτων πληροφοριών για την υλοποίηση της στήριξης, την ενίσχυση των συστημάτων ασφάλειας ΤΠ, την αποτίμηση και τη διαφύλαξη της ακεραιότητας του συνόλου του προσωπικού που συμμετέχει σε δράσεις αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και τη διασφάλιση της διαφάνειας και τη δημοσιοποίηση των διαδικασιών και δράσεων, ιδίως όταν πρόκειται για στήριξη και δημόσιες συμβάσεις ή επιχορηγήσεις.

Επιστήσαμε την προσοχή στην ανάγκη καταγραφής και τεκμηρίωσης όλων των διαδικασιών και αποφάσεων, καθώς και διατήρησης των βασικών ελέγχων, διασφαλίζοντας έτσι τον διαχωρισμό των λειτουργιών, τους διασταυρωτικούς ελέγχους, την επιβεβαίωση των παραδόσεων, τους ελέγχους αποθεμάτων και τους φυσικούς ελέγχους και αντικαθιστώντας τους εκ των προτέρων ελέγχους με ελέγχους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ή μετά το πέρας αυτής.

Τονίσαμε ότι για τους σκοπούς της υποβολής εκθέσεων, αλλά και στο πλαίσιο της ευθύνης και της υποχρέωσης λογοδοσίας για τους χρησιμοποιούμενους πόρους είναι αναγκαία η λεπτομερής καταγραφή όλων των δράσεων για την εφαρμογή των μέτρων COVID-19 και των σχετικών δαπανών, καθώς και των μειωμένων δημοσιονομικών εσόδων, με σκοπό τη μέτρηση των επιπτώσεών τους, σε ένα πλαίσιο που επιτρέπει την αξιολόγηση του αντικτύπου στα δημόσια οικονομικά και της βιωσιμότητας των μέτρων.

Αναλύσαμε καθέναν από αυτούς τους τομείς κινδύνου, παραθέσαμε τις διαπιστώσεις προηγούμενων ελέγχων και διατυπώσαμε λεπτομερέστερες συστάσεις για καθέναν από τους εν λόγω τομείς.

Τομέας προτεραιότητας: Γενική απόκριση σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης

56 Η έκταση και ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της κρίσης ανάγκασαν τις κυβερνήσεις σε όλα τα επίπεδα (εθνικό και κατώτερα του εθνικού) να λειτουργούν σε ένα πλαίσιο αβεβαιότητας, αντιμέτωπες με δύσκολους συμβιβασμούς μεταξύ υγειονομικών, οικονομικών και κοινωνικών επιταγών. Ο επείγων χαρακτήρας της λήψης αποφάσεων σχετικά με τα μέτρα πρόληψης και περιορισμού αναπόφευκτα έχει αυξήσει τους κινδύνους για την οικονομία, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της κυβερνητικής δράσης, καθώς και τις παραβιάσεις κανόνων και διαδικασιών που ίσχυαν προηγουμένως.

57 Το ΑΟΕ της Ρουμανίας υπέβαλε σε έλεγχο τη διαχείριση των δημόσιων πόρων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και το ΑΟΕ της Πορτογαλίας εξέτασε τις επιπτώσεις των μέτρων αντιμετώπισης της COVID-19 σε τοπικό επίπεδο.

Όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης

Ρουμανία

Curtea de Conturi a Romaniei

Διαχείριση των δημοσίων πόρων κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
11.8.2020	Έλεγχος συμμόρφωσης	Μάρτιος-Ιούνιος	RO

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Η πανδημία COVID-19 σάρωσε τον πλανήτη προκαλώντας παγκόσμια κρίση. Η Ρουμανία δεν αποτέλεσε εξαίρεση και επιδίωξε να διαχειριστεί την κατάσταση χρησιμοποιώντας ιδίους πόρους και την εμπειρία της.

Με δεδομένη την εξέλιξη της επιδημιολογικής κατάστασης, τον Μάρτιο του 2020 ο Πρόεδρος της Ρουμανίας εξέδωσε δύο *διατάγματα για την επιβολή και την παράταση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης* σε ολόκληρη τη χώρα. Και τα δύο διατάγματα προέβλεπαν νέα καθήκοντα και αρμοδιότητες για ορισμένες δημόσιες αρχές και όργανα, με αποτέλεσμα την ανάληψη πρόσθετων δαπανών από δημόσιους πόρους για την πρόληψη και την καταπολέμηση της νόσου COVID-19 μέσω δημοσιονομικών διορθώσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, το ρουμανικό Κοινοβούλιο αποφάσισε ότι, το αργότερο 60 ημέρες μετά τη λήξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, θα έπρεπε να υποβάλουμε σε έλεγχο τη διαχείριση των δημοσίων πόρων κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου και να παρουσιάσουμε έκθεση με διαπιστώσεις, συμπεράσματα και προτάσεις.

Οι διαπιστώσεις μας

Ως αποτέλεσμα της απόφασης του Κοινοβουλίου, χρειάστηκε να προσαρμόσουμε το ετήσιο πρόγραμμα εργασιών μας. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των ελεγκτικών δραστηριοτήτων που εγκρίθηκε από την Ολομέλεια για την περίοδο από τον Μάιο έως τον Ιούλιο του 2020, συμπεριλήφθηκαν στο πρόγραμμα και διενεργήθηκαν 949 έλεγχοι συμμόρφωσης. Από αυτούς, 284 έλεγχοι

πραγματοποιήθηκαν σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης και 665 σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι οντότητες που θα υποβάλλονταν σε έλεγχο επιλέχθηκαν με βάση τα ποσά που διατέθηκαν από τον κεντρικό και τους τοπικούς προϋπολογισμούς για τη διαχείριση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Σε αυτές περιλαμβάνονταν αρχές που έλαβαν κεφάλαια και πραγματοποίησαν σημαντικές αγορές, αλλά και άλλες στις οποίες ανατέθηκαν πρόσθετες αρμοδιότητες και καθήκοντα.

Η ειδική έκθεση που προέκυψε από τους ελέγχους αυτούς περιλαμβάνει δύο βασικές ενότητες που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση και την κεντρική κυβέρνηση.

Σε κάθε ενότητα της έκθεσης παρουσιάζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των αρχών σε σχέση με την πρόληψη και την καταπολέμηση της πανδημίας, καθώς και οι διαπιστώσεις σχετικά με τη διαχείριση των πόρων που χρησιμοποιήθηκαν για τον σκοπό αυτό, ομαδοποιημένα ανά τομέα όπως το σύστημα υγείας, η οικονομική στήριξη, η απασχόληση και η κοινωνική προστασία, καθώς και γενικά μέτρα για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από την έκθεση, η Ρουμανία αποδέχθηκε να μειωθούν τα φορολογικά έσοδα μέσω σειράς δημοσιονομικών μέτρων και να μειωθεί η οικονομική δραστηριότητα που παράγει έσοδα. Η οικονομική παρέμβαση έλαβε τη μορφή κινητοποίησης δημόσιων πόρων για την ενίσχυση της παραγωγικής δραστηριότητας και ανάληψης έκτακτων δαπανών για την καταπολέμηση της πανδημίας και την απορρόφηση των κραδασμών.

Η κλίμακα των ελεγχθεισών δαπανών ποίκιλλε ανάλογα με τον τομέα, με τις κύριες κατηγορίες δαπανών να είναι οι εξής:

- ο νομικές δεσμεύσεις για δημόσιες συμβάσεις κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης – περίπου 209,6 εκατομμύρια ευρώ
- ο ιατρική βοήθεια/ιατρικά αποθέματα έκτακτης ανάγκης – περίπου 54,43 εκατομμύρια ευρώ
- ο απασχόληση και κοινωνική προστασία/δαπάνες προκληθείσες λόγω της επιβολής της καραντίνας – περίπου 754,12 εκατομμύρια ευρώ
- ο δαπάνες τοπικής αυτοδιοίκησης –επιστροφή δαπανών λόγω της καραντίνας– περίπου 26,67 εκατομμύρια ευρώ

Από τους ελέγχους προέκυψαν ορισμένες παρατυπίες, οι περισσότερες από τις οποίες αφορούν την εφαρμογή της νομοθεσίας κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Έτσι:

- Διαπιστώσαμε περιστασιακή μη συμμόρφωση με τις αρχές που διέπουν την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων (απαγόρευση των διακρίσεων και ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων, διαφάνεια κατά την ανάθεση συμβάσεων κ.λπ.).
- Δεν αναπτύχθηκαν ούτε εφαρμόστηκαν επιχειρησιακές ή συστημικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- Δεν εφαρμόστηκε αυστηρά η ειδική νομοθεσία, ιδίως όσον αφορά τα μισθολογικά δικαιώματα.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι νομικές απαιτήσεις δεν τηρήθηκαν κατά την αγορά φαρμάκων, ιατρικών εφοδίων και εξοπλισμού, είτε λόγω ελλείψεων στην αγορά είτε λόγω των διογκωμένων τιμών στην αγορά, με αποτέλεσμα την προμήθεια σε τιμές υψηλότερες από τις εκτιμώμενες.
- Δεν δημιουργήθηκαν αποθεματικά για τις ειδικές καταστάσεις που προβλέπει η παράγωγη νομοθεσία, οπότε τα υφιστάμενα αποθέματα ήταν μικρότερα από τα εκ του νόμου προβλεπόμενα κ.λπ.
- Τα ιατρικά αποθέματα έκτακτης ανάγκης δεν δημιουργήθηκαν εντός των προθεσμιών που είχαν οριστεί αρχικά.

Τα συμπεράσματά μας

Επισημάναμε ότι, σε γενικές γραμμές, η διαχείριση των δημόσιων πόρων που χρησιμοποιήθηκαν για την πρόληψη και τον έλεγχο της πανδημίας COVID-19 πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τον σκοπό, τους στόχους και τις αρμοδιότητες που ορίζονται στη νομοθεσία έκτακτης ανάγκης.

Οι δημόσιες αρχές εκτέλεσαν κατά κανόνα τα καθήκοντα που τους είχαν ανατεθεί για να αντιμετωπίσουν τη συνεχιζόμενη πρόκληση της λήψης έκτακτων μέτρων στο πλαίσιο της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, όντας υποχρεωμένες να τηρούν το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους. Δεν διαπιστώθηκαν σοβαρά σφάλματα, αν και ορισμένα προβλήματα επιλύθηκαν βιαστικά.

Για το μέλλον, εξετάζεται η ανάπτυξη μεθόδων αντιμετώπισης κρίσεων, όπως:

- κατάρτιση/επέκταση εθνικού σχεδίου δράσης που θα ρυθμίζει σαφώς τις δραστηριότητες και τα διαδικαστικά βήματα που πρέπει να ακολουθούνται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης·
- κατάρτιση/τροποποίηση/επέκταση νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης·
- θέσπιση διαδικασιών επείγουσας δράσης και χρηματοδότησης για τον εξορθολογισμό της επικοινωνίας·
- σχεδιασμός και εφαρμογή καθεστώτων για την παροχή κινήτρων στο προσωπικό που εμπλέκεται άμεσα σε βασικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια κατάστασης έκτακτης ανάγκης/συναγερμού.

Τοπική αυτοδιοίκηση

Πορτογαλία
Tribunal de Contas

Αντίκτυπος των μέτρων για την COVID-19 που εγκρίθηκαν από αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης στην ηπειρωτική Πορτογαλία

Ημερομηνία δημοσίευσης	Είδος ελέγχου	Περίοδος που κάλυψε ο έλεγχος	Σύνδεσμος
18.12.2020	Επισκόπηση	Μάρτιος-Σεπτέμβριος	PT

Αντικείμενο εξέτασης και σκεπτικό

Η COVID-19 είχε σοβαρές οικονομικές, κοινωνικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις στην πορτογαλική κοινωνία και στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδίως στους δήμους, οι οποίοι διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στον μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης, καθώς βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά την παρέμβαση και έχουν εκτεταμένες κοινωνικοοικονομικές αρμοδιότητες.

Ήταν σημαντικό να κατανοήσουμε το πλαίσιο των παρεμβάσεων σε επίπεδο δήμων, τους σχετικούς οικονομικούς πόρους και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκαν. Επιδιώξαμε:

- να αναλύσουμε τα έκτακτα προσωρινά νομοθετικά μέτρα που αποσκοπούσαν στην ενδυνάμωση των δήμων ώστε να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας, προσδιορίζοντας τα είδη των μέτρων που εφαρμόστηκαν για την κάλυψη των αναγκών τόσο του γενικού πληθυσμού όσο και των τοπικών φορέων που παρέχουν κοινωνική και οικονομική στήριξη·
- να ποσοτικοποιήσουμε τις δαπάνες συνεπεία των προσπαθειών των δήμων, αναλύοντας την κατανομή τους στο σύνολο της ηπειρωτικής Πορτογαλίας και προσδιορίζοντας τη σχέση μεταξύ των δαπανών και του επιπολασμού της νόσου·
- να ελέγξουμε τον τρόπο με τον οποίο αντικατοπτρίζονται τα μέτρα στις δημόσιες συμβάσεις, αναλύοντας τις συμβάσεις που σχετίζονται με την καταπολέμηση των επιπτώσεων της πανδημίας.

Οι διαπιστώσεις μας

Προκειμένου να ενισχυθεί και να διασφαλιστεί η ικανότητα απόκρισης των τοπικών αρχών στο πλαίσιο της πανδημίας, εγκρίθηκαν έκτακτα προσωρινά χρηματοδοτικά μέτρα. Σε αυτά περιλαμβάνονταν η ενίσχυση των δημοτικών εσόδων, η ευελιξία του συστήματος πιστώσεων και χρέους των δήμων, η λήψη μέτρων για την παροχή βοήθειας σε ευάλωτα άτομα, η κοινωνική στήριξη και εξαιρέσεις.

Στους δήμους με υψηλότερα επίπεδα χρέους και σε εκείνους που υπόκειντο σε προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής επιτράπηκε να αναστείλουν τη συμμόρφωση με τις συμβατικές διατάξεις που περιόριζαν τη δυνατότητά τους να προσφέρουν φορολογικές ελαφρύνσεις και απαλλαγές, να καθορίζουν τις τιμές στους τομείς της αποχέτευσης, της ύδρευσης και της διαχείρισης των αποβλήτων και να καθορίζουν νέες τιμές και επιβαρύνσεις. Η δυνατότητα να προσφέρουν και πάλι αυτά τα οφέλη στους πολίτες έχει ισχυρό κοινωνικό αντίκτυπο.

Οι δήμοι εφάρμοσαν διάφορα μέτρα και σχέδια, κάτι που σήμαινε τόσο αύξηση των δαπανών, για παράδειγμα με την παροχή στήριξης σε οικογένειες και επιχειρήσεις ή τη δωρεάν διανομή αγαθών ή παροχή υπηρεσιών, όσο και μείωση των εσόδων, μέσω της χορήγησης απαλλαγών και της μείωσης των τελών και των τιμών.

Οι περισσότεροι δήμοι ανακοινώνουν τα μέτρα τους στους ιστοτόπους τους, αλλά λίγοι παρουσιάζουν στοιχεία σχετικά με την υλοποίησή τους. Πολλοί επέλεξαν να αυξήσουν τα δημοτικά κονδύλια έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας ή ακόμη και να δημιουργήσουν κονδύλια που προορίζονται ειδικά για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της COVID-19.

Προκειμένου να καταδειχθεί η ποικιλία των σκοπών και των δικαιούχων, στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένα από τα συνηθέστερα μέτρα:

- διανομή μέσων ατομικής προστασίας·
- χορήγηση απαλλαγών και μειώσεων ενοικίου για κατοικίες ή εμπορικούς χώρους, τους οποίους διαχειρίζονται οι δήμοι·
- απαλλαγή από τα τέλη ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης αποβλήτων και μειώσεις στα σχετικά τιμολόγια·
- ανάθεση ή δανεισμό ηλεκτρονικών υπολογιστών και συναφούς εξοπλισμού σε σπουδαστές·
- διανομή γευμάτων και τροφίμων σε σπουδαστές και ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη·

- πραγματοποίηση ή χρηματοδότηση διαγνωστικών εξετάσεων για τη νόσο COVID-19·
- παροχή οικονομικής και υλικοτεχνικής στήριξης προς ιδιωτικές οργανώσεις κοινωνικής πρόνοιας·
- λειτουργία γραμμών ψυχολογικής υποστήριξης·
- στήριξη για την αγορά φαρμάκων·
- εκστρατείες ευαισθητοποίησης·
- στήριξη των τοπικών επιχειρήσεων και εστιατορίων· και
- στήριξη για τη χρήση των δημόσιων συγκοινωνιών.

Τα συμπεράσματά μας

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι τοπικές αρχές διαδραμάτισαν σημαντικότατο ρόλο στην εφαρμογή μέτρων για τον μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας, εφαρμόζοντας μια πολυδιάστατη προσέγγιση προκειμένου να στηρίξουν οικογένειες, επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Σύμφωνα με τα επιμέρους διαθέσιμα στοιχεία, οι δαπάνες υπερέβησαν τα 166 εκατομμύρια ευρώ μεταξύ Μαρτίου και τέλους Σεπτεμβρίου του 2020. Οι δαπάνες περιλάμβαναν την αγορά αγαθών και υπηρεσιών (ιδίως μέσω ατομικής προστασίας), τις τρέχουσες μεταβιβάσεις (για τη στήριξη οικογενειών και μη κερδοσκοπικών οργανώσεων), τις δαπάνες προσωπικού και την αγορά κεφαλαιουχικών αγαθών. Κατά την περίοδο αυτή, οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης προέβησαν στη σύναψη 5 529 συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών σε σχέση με την πανδημία (83,2 εκατομμύρια ευρώ).

Οι συμβάσεις για την αγορά αγαθών αφορούσαν κυρίως ιατρικό εξοπλισμό και μέσα (παραδείγματος χάριν, αναπνευστήρες, διαγνωστικά τεστ για τη νόσο COVID-19 και απολυμαντικά), εξοπλισμό ασφάλειας και προστασίας (παραδείγματος χάριν, μάσκες, προσωπίδες, γάντια), υπολογιστές και εξοπλισμό ηλεκτρονικών υπολογισμών (για τηλεργασία και εξ αποστάσεως εκπαίδευση), τρόφιμα και υλικά καθαρισμού, απολύμανσης και υγιεινής. Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν διεξαγωγή των διαγνωστικών τεστ, παρακολούθηση, καθαρισμό και απολύμανση, παροχή γευμάτων, στέγαση και ενοικίαση εξοπλισμού πληροφορικής.

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

Βέλγιο

Τόμος III του Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλισης του 2020: Αντίκτυπος της υγειονομικής κρίσης της COVID-19 στα έσοδα και τις δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης, ανάλυση του προϋπολογισμού, δημοσιεύθηκε στις 16.9.2020

FR

NL

177η Γενική Έκθεση – Μέρος III: Γενικός Λογαριασμός της Γενικής Διοίκησης του Ομοσπονδιακού Κράτους, ανάλυση του προϋπολογισμού, δημοσιεύθηκε στις 28.10.2020

FR

NL

Παράρτημα 2 των παρατηρήσεων σχετικά με το δεύτερο προσαρμοσμένο σχέδιο προϋπολογισμού της φλαμανδικής κυβέρνησης για το έτος 2020 και σχετικά με τον προϋπολογισμό της φλαμανδικής κυβέρνησης για το έτος 2021, ανάλυση του προϋπολογισμού, δημοσιεύθηκε στις 20.11.2020

NL

Κρατική σύμβαση για την ιχνηλάτηση επαφών COVID-19, έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 25.11.2020

NL

Γερμανία

Ενημερωτικά δελτία σχετικά με τον συμπληρωματικό προϋπολογισμό του 2020 που απευθύνονται στην επιτροπή προϋπολογισμού του γερμανικού Κοινοβουλίου, έλεγχος επιδόσεων/συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκαν στις 27.3.2020

DE

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

107

Έκθεση ειδικού σκοπού σχετικά με τη δημόσια ακρόαση της επιτροπής προϋπολογισμού του γερμανικού Κοινοβουλίου για τη συζήτηση του δεύτερου συμπληρωματικού προϋπολογισμού του 2020, έλεγχος επιδόσεων/συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 29.6.2020

DE

[Σύνοψη EN](#)

Συμβουλευτική έκθεση σχετικά με τις επιχορηγήσεις κεφαλαίου που χορηγήθηκαν στην Deutsche Bahn (τίτλος: Ανάγκη για καλύτερη διακυβέρνηση των προτεινόμενων επιχορηγήσεων λόγω COVID-19 προς την Deutsche Bahn) απευθυνόμενη στην επιτροπή προϋπολογισμού του γερμανικού Κοινοβουλίου, έλεγχος επιδόσεων/συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 5.10.2020

DE

Συμβουλευτική έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στο σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας, η οποία απευθύνεται στην επιτροπή προϋπολογισμού του γερμανικού Κοινοβουλίου, έλεγχος επιδόσεων/συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 13.11.2020

DE

Συμβουλευτική έκθεση σχετικά με τις παροχές αναστολής εργασίας: η κυβέρνηση πρέπει να μετριάσει τον κίνδυνο απάτης. Έκθεση προς την επιτροπή προϋπολογισμού του γερμανικού Κοινοβουλίου, έλεγχος επιδόσεων/συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 11.11.2020

DE

[Σύνοψη EN](#)

Συμβουλευτική έκθεση σχετικά με τις χρηματοδοτικές ανάγκες του ομίλου Deutsche Bahn που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19 και το περιθώριο ελιγμών σε ομοσπονδιακό επίπεδο, απευθυνόμενη στην επιτροπή προϋπολογισμού του γερμανικού Κοινοβουλίου, έλεγχος επιδόσεων/συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 24.11.2020

DE

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

108

Κάτω Χώρες

Διαγνωστικά τεστ για τον κορονοϊό: τι συνέβη την άνοιξη; Έρευνα εστίασης, δημοσιεύθηκε στις 23.9.2020

NL

Σύνοψη EN

Κίνδυνος κατάχρησης και ακατάλληλης χρήσης του συστήματος διατήρησης θέσεων εργασίας NOW, έρευνα εστίασης, δημοσιεύθηκε στις 23.9.2020

NL

Εστίαση στην ψηφιακή τηλεργασία, έρευνα εστίασης, δημοσιεύθηκε στις 2.11.2020

NL

EN

Εξατομικευμένη στήριξη σε εταιρείες κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19, έλεγχος επιδόσεων, δημοσιεύθηκε στις 12.11.2020

NL

Σύνοψη EN

Η κρίση της COVID-19: οι κίνδυνοι των εγγυήσεων και των δανείων για τα δημόσια οικονομικά, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 25.11.2020

NL

Σύνοψη EN

Κύπρος

Έλεγχος διαγωνισμών στην περίοδο πανδημίας COVID-19, έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 13.10.2020

EL

Λετονία

Η κρίση της COVID-19 και οι ανακοινώσεις των αρμόδιων αρχών σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, με σκοπό τον περιορισμό της εξάρσης της νόσου COVID-19, και σχετικά με αποκλίσεις στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης των αγαθών, έκθεση ανάλυσης της κατάστασης, δημοσιεύθηκε στις 20.7.2020

LV

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

109

Διαδικασία παράδοσης μέσων ατομικής προστασίας (προστατευτικών масκών προσώπου και αναπνευστήρων) στον τομέα της υγείας, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 20.7.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Το σύστημα προμηθειών που θεσπίστηκε από το Υπουργείο Άμυνας και οι δημόσιες προμήθειες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης για τον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου COVID-19, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 17.8.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Η χρήση της πρόσθετης χρηματοδότησης που διατέθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών για την αγορά εξοπλισμού ατομικής προστασίας και απολυμαντικών, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 2.9.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Η χρήση της χρηματοδότησης που χορηγήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για μεταφορά στο Συμβούλιο Ορκωτών Συμβολαιογράφων της Λετονίας, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 11.9.2020

LV

Η χρήση της χρηματοδότησης που διατέθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για την καταβολή επιδομάτων λόγω κρίσης στον κλήρο και τις διοικήσεις των θρησκευτικών ενώσεων (εκκλησιών), χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 29.9.2020

LV

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο πλαίσιο κατάστασης έκτακτης ανάγκης, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 30.9.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

110

Η χρήση της πρόσθετης χρηματοδότησης για την καταβολή έκτακτων αμοιβών σε υπαλλήλους του Υπουργείου Εσωτερικών που εμπλέκονται άμεσα στον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου COVID-19, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 14.10.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Η χρήση της χρηματοδότησης που χορηγήθηκε στο Υπουργείο Πρόνοιας για την καταβολή του επιδόματος διακοπής δραστηριότητας για κάθε συντηρούμενο τέκνο και την ενίσχυση διακοπής δραστηριότητας και τη συμπληρωματική καταβολή σε αυτά, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 26.11.2020

LV

Η χρήση της χρηματοδότησης που χορηγήθηκε στο Υπουργείο Πρόνοιας για τη συνέχιση της καταβολής γονικού επιδόματος, εφάπαξ προσαύξησης επιπλέον των οικογενειακών επιδομάτων για παιδί με αναπηρία και για την αύξηση του ποσού του επιδόματος παιδικής φροντίδας, Χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 26.11.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Χρήση της χρηματοδότησης προς το Υπουργείο Οικονομικών για την καταβολή του επιδόματος αναστολής εργασίας, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 26.11.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Η χρήση της χρηματοδότησης που διατέθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για την καταβολή έκτακτων αμοιβών στους υπαλλήλους της σωφρονιστικής διοίκησης που συμμετείχαν άμεσα στον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου COVID-19, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 14.12.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

111

Κατανομή και χρήση των κονδυλίων από το πρόγραμμα «Κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες» του κρατικού προϋπολογισμού για τη στήριξη των μέσων ενημέρωσης με σκοπό τον μετριασμό των συνεπειών της κρίσης COVID-19, Χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 22.12.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Έχει ζητηθεί χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Κονδύλια για απρόβλεπτες ανάγκες» του κρατικού προϋπολογισμού για εργασίες επισκευών σε νοσοκομεία για απρόβλεπτες και μη προγραμματισμένες ανάγκες στον ετήσιο προϋπολογισμό; Χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 22.12.2020

LV

Χρήση των κονδυλίων που διατέθηκαν στα ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης σε σχέση με την κρίση COVID-19, χρηματοοικονομικός έλεγχος/έλεγχος συμμόρφωσης, 22.12.2020

LV

[Σύνοψη EN](#)

Λιθουανία

Κοινωνική ένταξη ατόμων με αναπηρίες, έλεγχος επιδόσεων, δημοσιεύθηκε στις 7.9.2020

LT

[Σύνοψη EN](#)

Καθορίζουν οι αλλαγές στην εκπαίδευση τα επιτεύγματα των μαθητών στο σχολείο; Έλεγχος επιδόσεων, δημοσιεύθηκε στις 14.9.2020

LT

[Σύνοψη EN](#)

Κρίση COVID-19 και διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, αξιολόγηση, δημοσιεύθηκε στις 30.11.2020

LT

[Σύνοψη EN](#)

Διαχείριση οδικών υποδομών, έλεγχος επιδόσεων, δημοσιεύθηκε την 1.12.2020

LT

[Σύνοψη EN](#)

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

112

Πορτογαλία

Κίνδυνοι κατά τη χρήση δημόσιων πόρων για τη διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης (COVID-19), ανάλυση, δημοσιεύθηκε την 1.6.2020

PT

Έκτακτα μέτρα και εκτέλεση του προϋπολογισμού κατά τους πρώτους 3 μήνες, επισκόπηση, δημοσιεύθηκε στις 16.7.2020

PT

Δημόσιες συμβάσεις που υποβλήθηκαν σε έκτακτες διαδικασίες κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19, επισκόπηση, δημοσιεύθηκε στις 21.7.2020

PT

COVID-19 – Αντίκτυπος στη δραστηριότητα του εθνικού συστήματος υγειονομικής περίθαλψης και στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, επισκόπηση, δημοσιεύθηκε στις 15.10.2020

PT

Εκτέλεση του εθνικού επιχειρησιακού σχεδίου που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (περιλάμβανε ανάλυση των επιπτώσεων της κρίσης COVID-19 στην επισιτιστική βοήθεια που παρέχεται στο πλαίσιο του εν λόγω σχεδίου), έλεγχος επιδόσεων, δημοσιεύθηκε στις 23.10.2020

PT

Αντίκτυπος των μέτρων για την COVID-19 που εγκρίθηκαν από αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης στην ηπειρωτική Πορτογαλία, επισκόπηση, δημοσιεύθηκε στις 18.12.2020

PT

Ρουμανία

Διαχείριση των δημόσιων πόρων κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, έλεγχος συμμόρφωσης, δημοσιεύθηκε στις 11.8.2020

RO

Παράρτημα – Πλήρης κατάλογος των δημοσιεύσεων των ΑΟΕ της ΕΕ που σχετίζονται με τη νόσο COVID το 2020

113

Σλοβακία

Διαχείριση κρατικών αποθεμάτων υλικών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, έλεγχος επιδόσεων, δημοσιεύθηκε στις 21.12.2020

SK

Σουηδία

Το πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής και η εφαρμογή του από την κυβέρνηση το 2020, έλεγχος επιδόσεων, δημοσιεύθηκε στις 17.12.2020

SV

Σύνοψη EN

ΕΕΣ

Γνώμη αριθ. 3/2020 για την τροποποίηση του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, γνώμη, δημοσιεύθηκε στις 15.4.2020

Επίσημες γλώσσες της ΕΕ

Γνώμη αριθ. 4/2020 σχετικά με τον προτεινόμενο κανονισμό REACT-EU και τον κανονισμό για τον καθορισμό κοινών διατάξεων που διέπει τα ΕΔΕΤ, γνώμη, δημοσιεύθηκε στις 14.7.2020

Επίσημες γλώσσες της ΕΕ

Γνώμη αριθ. 6/2020 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, γνώμη, δημοσιεύθηκε στις 9.9.2020

Επίσημες γλώσσες της ΕΕ

Επισκόπηση αριθ. 06/2020, με τίτλο: Κίνδυνοι, προκλήσεις και ευκαιρίες στο πλαίσιο της απόκρισης της ΕΕ στην κρίση της COVID-19 σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής, επισκόπηση, δημοσιεύθηκε στις 9.12.2020

Επίσημες γλώσσες της ΕΕ

Συντομογραφίες

ΑΕΠ: Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

ΑΟΕ: Ανώτατα όργανα ελέγχου

ΕΔΕΤ: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

ΕΤΕπ: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

ΜΑΑ: Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

ΜΑΠ: Μέσα ατομικής προστασίας

ΜΕΘ: Μονάδα εντατικής θεραπείας

ΜΜΕ: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας

ΠΔΠ: Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

ΠΟΤ: Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού

ΠΟΥ: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

ΣΛΕΕ: Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΠΕ: Τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών

ΦΠΑ: Φόρος προστιθέμενης αξίας

ASMR: Διοίκηση κρατικών αποθεμάτων υλικών (Σλοβακία)

CRII: Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού

ECDC: Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων

EMA: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων

ESI: Μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης

EUROSAI: Ευρωπαϊκός Οργανισμός των Ανωτάτων Οργάνων Ελέγχου

NGEU: Μέσο «Next Generation EU»

PEPP: Έκτακτο πρόγραμμα αγοράς λόγω πανδημίας

REACT-EU: Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης

SARS: Σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο

SURE: Στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης

Γλωσσάριο

«Ορίζων 2020»: Το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020.

Αναβολή καταβολής φόρου: Επιτρεπόμενη καθυστέρηση στην πληρωμή φορολογικής οφειλής που μετατίθεται σε μελλοντική ημερομηνία.

Αυτόματος σταθεροποιητής: Συνιστώσα της δημοσιονομικής πολιτικής που αντισταθμίζει τις διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας χωρίς άμεση παρέμβαση των υπευθύνων χάραξης πολιτικής.

Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία: Τα πέντε βασικά ταμεία της ΕΕ που από κοινού στηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη σε ολόκληρη την ΕΕ είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας.

Ευρωπαϊκό Εξάμηνο: Ο ετήσιος κύκλος που παρέχει το πλαίσιο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών της ΕΕ και για την παρακολούθηση της προόδου.

Ηλεκτρονική υγειονομική περίθαλψη: Εφαρμογή των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών σε όλο το φάσμα των λειτουργιών που επηρεάζουν τον τομέα της υγείας.

Καθεστώς αναστολής εργασίας: Προσωρινή πρωτοβουλία για την πρόσβαση των εργοδοτών σε οικονομική στήριξη για την κάλυψη των μισθών που καταβάλλονται στους εργαζομένους κατά τη διάρκεια περιόδου κατά την οποία ειδικές περιστάσεις, όπως πανδημία ή άλλη κρίση, δεν τους επιτρέπουν να εργαστούν.

Κοινωνική αποστασιοποίηση: Σύνολο μέτρων που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της εξάπλωσης λοιμώδους νοσήματος με την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη μείωση της επαφής με άλλους.

Κρατικές ενισχύσεις: Άμεση ή έμμεση κρατική στήριξη προς επιχείρηση ή οργανισμό, με την οποία η επιχείρηση ή ο οργανισμός περιέρχεται σε πλεονεκτικότερη θέση έναντι των ανταγωνιστών της/του.

Μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ): Προϊόντα, όπως προστατευτικές μάσκες, γάντια και μέσα προστασίας των ματιών, που προορίζονται για την προστασία του χρήστη από κινδύνους που απειλούν την υγεία ή την ασφάλειά του.

Πανδημία: Έξαρση μολυσματικής νόσου παγκοσμίως ή σε μια πολύ ευρεία περιοχή.

Παραπληροφόρηση: Η κοινοποίηση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών με σκοπό την εξαπάτηση.

Περιοριστικά μέτρα: Περιορισμός της κυκλοφορίας των ανθρώπων εντός συγκεκριμένου χώρου (στο σπίτι, ή εντός των ορίων πόλης, περιφέρειας ή χώρας) για την πρόληψη ή την επιβράδυνση της εξάπλωσης μολυσματικού παράγοντα κατά τη διάρκεια πανδημίας.

Πολιτική συνοχής: Η πολιτική της ΕΕ που αποσκοπεί στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών, μέσω της προώθησης της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, της οικονομικής μεγέθυνσης, της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και της διασυνοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο: Το συνήθως επταετούς διάρκειας πρόγραμμα εκτέλεσης των δαπανών της ΕΕ στο οποίο ορίζονται προτεραιότητες (βάσει των στόχων πολιτικής) και ανώτατα όρια. Διαμορφώνει τη δομή στο πλαίσιο της οποίας καθορίζονται οι ετήσιοι προϋπολογισμοί της ΕΕ, με ανώτατα όρια για κάθε κατηγορία δαπανών. Το τρέχον ΠΔΠ καλύπτει την περίοδο 2021-2027.

Χρηματοδοτική συνδρομή: Χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ που χορηγείται σε κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν χρηματοοικονομική δυσχέρεια, προκειμένου να αποκατασταθεί η μακροοικονομική ή χρηματοοικονομική υγεία τους και να ανακτήσουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους σε επίπεδο δημόσιου τομέα ή ισοζυγίου πληρωμών.

Ψηφιοποίηση: Η μετάβαση προς την ενσωμάτωση και τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας και των ψηφιοποιημένων πληροφοριών, ώστε οι διαδικασίες και οι λειτουργίες να απλουστευθούν και να ολοκληρώνονται ταχύτερα, αποτελεσματικότερα ή/και κατά οικονομικά αποδοτικότερο τρόπο.

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα πληροφόρησης Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον δικτυακό τόπο https://europa.eu/european-union/contact_el

Τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό +32 22999696 ή
- μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον δικτυακό τόπο https://europa.eu/european-union/contact_el

Βρείτε πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ

Online

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Europa: https://europa.eu/european-union/index_el

Στις εκδόσεις της ΕΕ

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://publications.europa.eu/el/publications>. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (βλ. https://europa.eu/european-union/contact_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1952 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον δικτυακό τόπο EUR-Lex, στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu>

Στα δημόσια δεδομένα από την ΕΕ

Η Πύλη Δημόσιων Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://data.europa.eu/euodp/el>) παρέχει πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων από την ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να τηλεφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς.

